

T.C.
MERSİN ÜNİVERSİTESİ
TIP FAKÜLTESİ
ADLİ TIP ANABİLİM DALI

SOSYAL MEDYA ARACILIĞIYLA CİNSEL ŞİDDET

DR. BURAK BULUT
UZMANLIK TEZİ

TEZ DANIŞMANI
PROF.DR. HAKAN KAR

MERSİN-2022

T.C.
MERSİN ÜNİVERSİTESİ
TIP FAKÜLTESİ
ADLİ TIP ANABİLİM DALI

SOSYAL MEDYA ARACILIĞIYLA CİNSEL ŞİDDET

DR. BURAK BULUT
UZMANLIK TEZİ

TEZ DANIŞMANI
PROF.DR. HAKAN KAR

MERSİN-2022

TEŐEKKÜR

Uzmanlık eğitimim boyunca ve özellikle tez çalıŐmaları s¼recinde desteğini ve kıymetli bilgilerini paylaşmayı eksik etmeyen değerli hocam ve tez danıŐmanım, Sayın Prof. Dr. Hakan KAR'a,

Asistanlığım boyunca bilgi ve tec¼ubesini esirgemeyen, vizyonu ve geniş ufkuyla bize yol g¼steren değerli hocam Prof. Dr. Halis DOKGÖZ'e,

Asistanlık s¼recinin baŐından sonuna kadar bilgi, ilgi ve desteğini her zaman g¼steren kıymetli hocam ve Anabilim Dalı BaŐkanımız sayın Prof. Dr. Nursel GAMSIZ BİLGİN'e,

Birlikte çalıŐmaktan onur ve mutluluk duyduğum Mersin Üniversitesi Adli Tıp Anabilim Dalı ailesinin değerli asistanları ve çalıŐanlarına,

Bu yoğun ve yorucu s¼rete yanımızda olan biricik ailemize ve yanımda olduğu her zaman bana mutluluk veren en b¼y¼k destekçim ve Őansım sevgili eŐim Tuğçe'me,

TeŐekk¼rlerimi sunarım.

Dr. Burak BULUT

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	5
ABSTRACT.....	6
1. GİRİŞ ve AMAÇ.....	7
2. GENEL BİLGİLER.....	9
2.1. Şiddet Kavramı	9
2.1.1. Uygulayan Uygulanan Kişilere Göre Şiddet.....	10
2.1.1.1. Kişilerarası Şiddet	10
2.1.1.1.1. Yakın Partner Şiddeti.....	11
2.1.1.1.2. Çocuk İstismarı ve İhmali...	12
2.1.1.1.3. Yaşlı İstismarı	13
2.1.2. Türlerine Göre Şiddet	13
2.1.2.1. Fiziksel Şiddet	13
2.1.2.2. Psikolojik Şiddet	14
2.1.2.3. Ekonomik Şiddet.....	14
2.1.2.4. Cinsel Şiddet	15
2.1.2.5. Siber Şiddet	17
2.2. Sosyal Medya Kavramı	20
2.2.1. Sosyal Medya Platformları	22
2.2.2. Sosyal Medya Kullanım Sıklığı ve Kullanım Nedenleri	23
2.2.3. Covid-19 Salgını Döneminde Sosyal Medya Kullanımı.....	26
2.2.4. Sosyal Medya ve Riskli İnternet Davranışları	27
2.2.5. Sosyal Medya ve Cinsel Şiddet	29
2.2.5.1. Çevrimiçi Cinsel Taciz	31
2.2.5.2. Çevrimiçi Cinsiyete Dayalı Taciz	33
2.2.5.3. Israrlı Siber Takip (Siberstalking)	34
2.2.5.4. Görüntü Temelli Cinsel Sömürü	35
2.2.5.5. Teknolojinin Kolaylaştırdığı Fiziksel Cinsel Saldırı.....	36
3. GEREÇ ve YÖNTEM	40
4. BULGULAR	44

5. TARTIŞMA	65
6. SONUÇ ve ÖNERİLER	97
7. KAYNAKLAR	100
ŞEKİLLER ve GRAFİKLER DİZİNİ	
TABLOLAR DİZİNİ	
KISALTMALAR DİZİNİ	

ÖZET

Çalışmamızda Mersin Üniversitesi Adli Tıp Anabilim Dalı polikliniğine başvuran sosyal medyanın aracılık ettiği çevrimiçi ve direkt cinsel saldırıya uğrayan mağdur olguların ve cinsel saldırı eyleminde bulunan faillerinin sosyodemografik özellikleri, cinsel saldırıya aracılık eden sosyal medya platformları, çevrimiçi ve direkt cinsel saldırı ile ilgili özellikler ile birlikte muayene bulguları incelenerek ülkemizdeki ve dünyadaki benzer çalışmalarla karşılaştırmak, sosyal medya kullanımının cinsel saldırı açısından risk faktörlerini ve alınabilecek önlemleri ortaya koymak amaçlanmıştır.

01.01.2016-31.12.2020 tarihleri arasında Mersin Üniversitesi Adli Tıp Anabilim Dalı polikliniğine başvuran cinsel saldırı eylemine sosyal medyanın aracılık ettiği 71 olgunun hastane dosyaları içerisinde bulunan olayla ilgili tüm adli belge ve adli tıp raporları retrospektif olarak incelenmiştir. Mağdur olguların 68'i kadın (%95,8), 3'ü (%4,2) erkek olduğu görüldü. Olgular 11-26 yaş aralığında olup %94,4'ü (n=67) 12-19 yaş aralığında saptandı. Çevrimiçi tanışmada en sık kullanılan platformun Instagram, çevrimiçi cinsel şiddet amacıyla en sık kullanılan platformun Whatsapp olduğu, ilk yüz yüze görüşmenin daha çok açık alanda (%60), cinsel saldırının ise daha çok kapalı alanda (%76,5) meydana geldiği, yüz yüze görüşmenin (%80) ve cinsel saldırının (%57,8) yüksek oranda çevrimiçi tanıştıktan sonraki ilk üç ay içerisinde gerçekleştiği, en fazla görülen çevrimiçi şiddet türlerinin çıplak fotoğraf ve/veya video gönderme/paylaşma ile cinsel içerikli konuşma olduğu, en sık görülen cinsel saldırı tipinin penetran cinsel saldırılar olduğu görülmüştür. Kadın Hastalıkları ve Doğum polikliniğine konsülte edilen mağdur olguların 1'inde (%1,5) gebelik, Çocuk/Yetişkin Ruh Sağlığı ve Hastalıkları polikliniğine konsülte edilen mağdur olgularda en sık Posttravmatik Stres Bozukluğu (PTSB) tespit edildi. Faillerin tamamının erkek cinsiyette olduğu, %94,4'ünün 14-32 yaş aralığında olduğu, çoğunun (%84,2) ilköğretim mezunu olduğu tespit edildi.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Medya, Cinsel Şiddet, Çevrimiçi Şiddet, Siber Şiddet, İnternet

ABSTRACT

The aims of our study are sociodemographic characteristics of victims of online and direct sexual assault mediated by social media who applied to Mersin University Forensic Medicine Department outpatient clinic and perpetrators of sexual assault, social media platforms mediating sexual assault, characteristics related to online and direct sexual assault, and examination findings is compared it with similar studies in our country and in the world, to reveal the risk factors of social media use in terms of sexual assault and the precautions that can be taken.

All forensic documents and forensic reports related to the incident in the hospital files of 71 cases whose sexual assault act was mediated by social media, who applied to the Mersin University Forensic Medicine Department polyclinic between 01.01.2016 and 31.12.2020 were examined retrospectively. It was observed that 68 (95.8%) of the victims were female and 3 (4.2%) were male. The cases were between the ages of 11-26 and 94.4% (n=67) were between the ages of 12-19. It was determined that the most frequently used platform for online dating was Instagram, and the most frequently used platform for online sexual violence was Whatsapp. It was found that the first face-to-face meeting was mostly in the public place (60%), the sexual assault occurred mostly in the private residence (76.5%), and the high rate of face-to-face meeting (80%) and sexual assault that after meeting online (57.8%) occurred within the first three months. It has been seen that the most common types of online violence are sending/sharing nude photos and/or videos and sexually explicit conversations and the most common type of sexual assault is penetrating sexual assaults. Pregnancy was found in 1 (1.5%) of the victim cases who were consulted to the Obstetrics and Gynecology outpatient clinic, and Posttraumatic Stress Disorder (PTSD) was the most common in the victim cases who were consulted to the Child/Adult Psychiatry Outpatient Clinic. It was determined that all of the perpetrators were male, 94.4% were between the ages of 14-32 and most of them (84.2%) were primary school graduates.

Keywords: Social Media, Sexual Violence, Online Violence, Cyber Violence, Internet

1. GİRİŞ ve AMAÇ

Geçtiğimiz yüzyıl içerisinde televizyon, radyo gibi kitle iletişim araçlarının kullanılmaya başlanması ve e-posta teknolojisinin geliştirilmesiyle birlikte internet hayatımıza girmiştir¹. 1990'lerden sonra hızla devam eden internet kullanımı, web sitelerinin, portalların yaygınlaşmasıyla kullanıcı sayısını arttırmış, Web 2.0 teknolojisinin geliştirilmesiyle kitle iletişimini sağlayan e-mail, mesajlaşma, sosyal medya uygulamaları da hayatımızın merkezine yerleşmiştir².

Sosyal medya, insanların mesafe farketmeksizin birbirleriyle iletişim kurabildikleri, fikir ve düşüncelerini paylaşabildikleri, kitlesel anlamda etki yaratabilen internet siteleri ve uygulamalar bütünü olarak tanımlanmaktadır³. Özellikle 2004 yılında Facebook'un kurulmasıyla birlikte kullanımı hızla artmış, 2005 ile 2013 yılları arasında kullanım oranı %8'den %73'e kadar yükselmiştir⁴. Pew Research Center tarafından yapılan çalışmaya göre; 2005 yılında Amerika'da sosyal medya kullanan kişi oranı %5 iken, 2021 yılında bu oranın %72'ye yükseldiği belirtilmiştir. We Are Social 2021 Ekim raporuna göre; dünya genelinde insanların %61.8'inin internet erişiminin olduğu, günde ortalama 6 saat 58 dakika internette zaman geçirdiği, bunun 2 saat 27 dakikasını ise sosyal medyanın oluşturduğu belirtilmiştir. TÜİK (Türkiye İstatistik Kurumu) Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması'na göre 2021 yılında Türkiye'de internet kullanım oranınının 16-74 yaş grubundaki bireylerde %82,6 olduğu, 16-74 yaş grubundaki tüm bireylerin %80,5'inin ise 2021 yılı ilk üç ayını kapsayan dönemde interneti düzenli olarak (hemen her gün veya haftada en az bir defa) kullandığı belirtilmiştir⁵.

Sosyal medyanın çocuk ve yetişkinlerin üzerinde bilgi edinme, eğitim, sosyalleşme gibi olumlu etkileri olmasına rağmen fiziksel, ruhsal, cinsel ve ekonomik olarak çeşitli şekillerde de zarar görmelerine yol açabilmektedir⁶. Çevrimiçi cinsel taciz, cinsel içeriklere maruz kalma, cinsel uşaklaştırma, deepfake (cinsel içerikli videolarda mağdurun yüzünün, mimiklerinin ve sesinin başka bir kişiye monte edilerek oluşturulan görsel ve işitsel içerikler), yabancı kişilerle tanışma sonrası cinsel şiddet sosyal medya aracılığıyla maruz kalınan cinsel eylemlerden bazılarıdır. Mobil ve çevrimiçi teknolojilerin bir başkasını şantaj, kontrol etme, zorlama, taciz etme, aşağılama, nesneleştirme veya haklarını ihlal etme amacıyla kullanıldığı durumlar Teknolojinin Kolaylaştırdığı

Cinsel Şiddet (Technology-Facilitated Sexual Violence-TFSV) olarak tanımlanmaktadır⁷.

Çevrimiçi cinsel şiddete uğrayan ve çevrimiçi tanıştığı yabancılarla yüz yüze buluşan kişilerde Posttravmatik Stres Bozukluğu, Depresyon, Anksiyete Bozukluğu, intihar ve suç işleme davranışı, madde kötüye kullanımı, psikosomatik belirtiler (sık baş ağrıları, tekrarlayan karın ağrısı, uyku güçlükleri) ve düşük benlik saygısı gibi psikopatolojilerin geliştiği⁸⁻¹⁴ ve aynı zamanda üreme çağındaki cinsel saldırı mağdurlarında tecavüze bağlı gebelik riskinin yaklaşık %1-5 oranında olduğu bildirilmiştir^{15,16}.

Çalışmamızda 01.01.2016-31.12.2020 tarihleri arasında Mersin Üniversitesi Adli Tıp Anabilim Dalı polikliniğine başvuran sosyal medyanın aracılık ettiği çevrimiçi ve direkt cinsel saldırıya uğrayan mağdur olguların ve cinsel saldırı eyleminde bulunan faillerinin sosyodemografik özellikleri, cinsel saldırıya aracılık eden sosyal medya platformları, çevrimiçi ve direkt cinsel saldırı ile ilgili özellikler ile birlikte muayene bulguları incelenerek ülkemizdeki ve dünyadaki benzer çalışmalarla karşılaştırmak, sosyal medyanın cinsel saldırı eylemini hangi yollarla ne şekilde kolaylaştırdığına dair dikkat çekmek, konuyla ilgili alınması gereken önlemleri ve bu önlemlerin önemini gösterebilmek amaçlanmıştır. Ülkemizde ve dünyada konuyla ilgili yapılan çalışmaların yetersiz olması nedeniyle elde ettiğimiz verilerin literatüre katkı sağlaması ve bundan sonra yapılacak çalışmalara yardımcı olması hedeflenmiştir.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Şiddet Kavramı

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından şiddet; insanın kendisine, bir başka kişiye, bir grup veya topluluğa karşı uygulanan, fiziksel ve ruhsal olarak yaralanmasına, gelişiminde aksamaya ve hatta ölümüne neden olabilecek herhangi bir güce maruz kalması olarak tanımlanmaktadır¹⁷.

DSÖ'nün 1996 yılında Cenevre'deki toplantısında şiddeti dünya çapında önde gelen bir halk sağlığı sorunu olarak ilan etmesiyle konu uluslararası gündeme getirilmiştir. Şiddet konusu kişisel olduğu kadar sosyal, kültürel, siyasi, dini ve felsefi boyutları da olan bir konudur. Bu nedenle, konunun açık bir şekilde tartışılmasına yönelik kişisel düzeyde olduğu kadar resmi düzeyde de çoğu zaman dirençle karşılaşılmaktadır.

Uluslararası Çalışma Örgütü'ne (ILO) göre ise şiddet; fiziksel, psikolojik, cinsel veya ekonomik zarara neden olan veya neden olması beklenen, bir defaya mahsus veya tekrarlanan, kabul edilemez davranış ve uygulamalar bütünü veya bununla ilgili tehditler olarak değerlendirilmektedir¹⁸.

Şiddet, kökleri biyolojik, sosyal, kültürel, ekonomik ve politik olmak üzere birçok faktörün etkileşiminde bulunan son derece karmaşık bir olgudur. Şiddetin altında yatan neden açıklanırken günümüzde en yaygın kullanılan model; ekolojik modeldir. Bu model, şiddete neden olan kişisel ve sosyokültürel etkenlerin açıklamasını temel almaktadır. Bu modele göre; uygulanan şiddet sosyal çevrenin farklı düzeylerindeki etkenlerin birbiriyle etkileşimlerinden kaynaklanmakta, kişisel, ilişkisel, aile ve yaşanan sosyoekonomik ve kültürel çevre ve toplumsal etkenler bu modeli oluşturmaktadır¹⁹. Tek bir neden şiddetin neden oluştuğunu göstermemekte, biyolojik, sosyal, kültürel, ekonomik ve politik birçok faktörün etkileşiminden oluşmaktadır²⁰.

Şiddet olaylarında en çok kadınların, çocukların ve yaşlıların etkilendiği görülmektedir. Her yıl dünya çapında 1,6 milyondan fazla insan şiddet nedeniyle hayatını kaybetmekte, bu ölümlerin yarısı intihar, üçte biri cinayet, beşte biri ise savaş nedeniyle olmaktadır²⁰. Şiddet, dünya çapında 15-44 yaş arası insanlar için önde gelen ölüm nedenleri arasında olmakla birlikte, erkekler arasındaki ölümlerin yaklaşık %14'ünü ve kadınlar arasındaki ölümlerin %7'sini oluşturmaktadır²¹. Herkes farklı oranda risk altında olmakla birlikte cinayet

sonucu ölen kişilerin dörtte üçünün erkek olduğu ve bu sayının kadın cinayetlerinin yaklaşık üç katı olduğu belirtilmektedir. Dünyada cinayete en çok 19,4/100.000 ile 15-29 yaş arası erkeklerin maruz kaldığı belirtilmektedir. Erkekler arasında cinayet oranları yaşla birlikte azalma eğiliminde olup; bununla birlikte, kadınlar için bu oranın, 5-14 yaş grubu dışında, tüm yaş gruplarında 4/100.000 civarında olduğu bildirilmektedir. İntihar oranlarının ise, her iki cinsiyet için yaşla birlikte artma eğiliminde olduğu, en yüksek intihar oranlarının 44,9/100.000 ile 60 yaş ve üzeri erkeklerde olduğu ve bu oranın aynı yaş grubundaki kadınların iki katından fazla olduğu belirtilmektedir²².

Şiddet nedeniyle ölen kişilerden çok daha fazlası fiziksel ve psikiyatrik açıdan zarar görmektedir. Kişide yarattığı ruhsal travma nedeniyle depresyon, anksiyete, alkol ve madde kötüye kullanımı, intihar gibi patolojilere neden olmakta ve aynı zamanda cinsel yolla bulaşan hastalıklar, gebelik ve cinsel işlev bozukluğu gibi üreme sağlığıyla ilgili bozukluklara yol açmaktadır²³⁻²⁶. Ayrıca sağlık ve adli hizmet maliyetlerini arttırmakta, iş gücü ve üretkenlik kaybı gibi büyük zararlara neden olmaktadır²⁰. Şiddetin maliyetlerinin önemli bir bölümü, şiddet mağdurlarının sağlığı ve sağlık kurumlarına yüklediği yükten kaynaklanmaktadır²⁷.

Şiddet biyolojik, sosyal, kültürel, coğrafi, ekonomik ve politik boyutlarıyla karmaşık bir olgudur. Bu nedenle şiddetle mücadele kültürel ve geleneksel yollardan ziyade evrensel hukuk ilkeleri baz alınarak ele alınmalıdır.

Şiddet sınıflandırılırken birçok güçlükle karşılaşılmaktadır. Çalışmamızda bu nedenle en sık kullanılan sınıflandırma şekli olan, uygulayan uygulanan kişilere göre şiddet incelenmiştir.

2.1.1. Uygulayan Uygulanan Kişilere Göre Şiddet

Şiddet; uygulayan ve maruz kalan kişiler olarak değerlendirildiğinde; kişinin kendisine uyguladığı şiddet, kişiler arası şiddet ve topluluk şiddeti olarak üç kategoriye ayrılmaktadır²⁰.

2.1.1.1. Kişiler arası Şiddet

Kişiler arası uygulanan şiddet; aile ve yakın partner şiddeti gibi genellikle ev içerisinde gerçekleşen ve akraba olmayan, birbirini tanıyan veya tanımayan kişiler arasında genellikle ev dışında gerçekleşen şiddet olarak iki alt başlığa

ayrılmaktadır. İlk grup aile içi eş şiddeti, çocuk istismarı ve yaşlı istismarını içermektedir. İkinci grup ise ev dışı ortamda gerçekleşen gençler arası şiddet eylemlerini, yabancı kişiler tarafından uygulanan fiziksel ve cinsel şiddet eylemlerini içermektedir. 2000 yılında kişiler arası şiddete bağlı 520.000 insanın öldürüldüğü bildirilmekle birlikte resmi kayıtlardan çok daha fazla ölüm olgusunun meydana geldiği düşünülmektedir. Bunların içerisinde yer alan yakın partner şiddetinin, şiddetin en yaygın görülen türü olduğu belirtilmektedir²⁰.

2.1.1.1.1. Yakın Partner Şiddeti

DSÖ tarafından kadına yönelik şiddet; "Cinsiyet dayanaklı, kadını inciterek onu zarara uğratan, fiziksel, cinsel, ruhsal hasarlarla sonuçlanma olasılığı bulunan, toplum içerisinde ya da özel yaşamında ona baskı uygulanması ve özgürlüklerinin keyfi olarak kısıtlanmasına neden olan her türlü davranış" olarak tanımlanmıştır. Yakın partner şiddeti temel olarak fiziksel, duygusal, cinsel ve ekonomik şiddet olmak üzere dört şekilde meydana gelmektedir. Fiziksel şiddet, kişinin vücut bütünlüğüne zarar vererek geçici ve/veya kalıcı hasarlar bırakırken kimi zaman ölüme neden olmaktadır. Cinsel şiddet; temas içermeyen cinsel tacizden penetran cinsel saldırıya kadar geniş spektrumdaki cinsel aktivitelerin tümünü oluşturmaktadır²⁸.

Kadına şiddet uygulayan kişilerin en çok kadının çevresindeki yakın ilişkiye sahip erkekler ve eşleri olduğu, dünya çapında kadınların %35'inin fiziksel ve cinsel şiddet gördüğü ve bunların %30'unun partnerleri, %7'sinin ise partneri olmayan kişiler tarafından uygulandığı belirtilmektedir²⁹. 16-24 yaş arasındaki genç kadınların, cinsel saldırıya uğrama konusunda daha büyük risk altında olduğu ve cinsel saldırının çoğu zaman bir yabancıdan ziyade sevgili, erkek arkadaş veya tanıdık bir erkek tarafından uygulandığı kabul edilmektedir^{30,31}.

Partner şiddetini tetikleyen durumlar tüm dünyada benzer özellikler göstermektedir. İlişkideki iletişim problemleri, aile ve ev ile ilgili sorumlulukların yerine getirilmemesi, eşler arasındaki güven problemleri tetikleyen faktörler arasında yer almaktadır²⁰. Bireysel faktörler arasında erkek partnerin ailesinde olan şiddet öyküsü (özellikle annesinin şiddete uğradığına şahit olmak) ve erkek partner tarafından alkol kullanımı öyküsü birçok çalışmada öne çıkmakta olup ilişki temelinde eşler arası uyumsuzluk, çatışma ve ekonomik problemler ön plana çıkmaktadır³².

DSÖ'ye göre, dünya genelinde her üç kadından birinin yaşamı boyunca herhangi bir fiziksel ve/veya cinsel şiddete maruz kaldığı, salgın hastalıklar da dahil olmak üzere her türlü felaket durumunda bu şiddetin artma eğiliminde olduğu, yaşlı ve engelli kadınların şiddete uğrama risklerinin arttığı, yerinden edilmiş, mülteci olan ve çatışmalardan etkilenen bölgelerde yaşayan kadınların özellikle savunmasız olduğu belirtilmektedir.

Dünya çapında yapılan 48 çalışmada hayatı boyunca birlikte yaşadığı partnerinden fiziksel şiddet gören kadın oranının %10-69 olduğu²³, kadınların %20'sinin, erkeklerin %5-10'unun çocukluklarında cinsel istismara uğradığı^{33,34}, yaşlı kişilerde ise istismar oranının %4-6 olduğu bildirilmektedir³⁵⁻³⁹.

Japonya'da istismara uğrayan 613 kadın üzerinde yapılan bir çalışmada, mağdur kişilerin birden fazla türde şiddete maruz kaldığı, mağdurların %57'sinin fiziksel, psikolojik ve cinsel şiddete birlikte maruz kaldığı, %10'dan azının yalnızca fiziksel şiddete maruz kaldığı bildirilmiştir⁴⁰. Meksika'da yapılan başka bir çalışmada eşleri tarafından fiziksel şiddete uğrayan kadınların yarısından fazlasının aynı zamanda cinsel şiddete de uğradığı bildirilmiştir⁴¹.

2.1.1.1.2. Çocuk İstismarı ve İhmal

Çocuklar dünyanın her yerinde ebeveynleri veya bakıcıları tarafından istismara uğramakta ve/veya ihmal edilmektedirler. Çocuğa karşı şiddet fiziksel, cinsel, psikolojik ve ihmal boyutunda olabilmektedir⁹. Şiddete neden olarak faktörler değerlendirildiğinde yaş ve cinsiyetin mağduriyette önemli bir rol oynadığı görülmektedir. Genel olarak, küçük çocuklar en çok fiziksel istismar riski altındayken, adölesan çağıdaki çocuklar arasında cinsel istismar riskinin daha fazla olduğu belirtilmektedir⁴². Erkekler kızlara göre daha fazla fiziksel istismara uğrarken, kız çocukları daha fazla infantisit, cinsel istismar, ihmal ve fuhuşa zorlanma riski altındadır³³. Çevreden destek görmeyen tek ebeveyn veya genç ebeveynler tarafından yetiştirilmenin⁴³, evdeki kalabalık nüfus veya aile üyeleri arasında mevcut olan şiddet öyküsünün⁴⁴, ebeveyn veya çocuğun bakıcılarındaki dürtü bozuklukları, stres ve sosyal izolasyonun⁴³, yoksulluk ve çevreden alınan yetersiz sosyal ve ekonomik yardımın⁴⁵ çocuk istismarının risk faktörleri arasında olduğu belirtilmektedir.

Dünya genelinde her yıl 15 yaş altındaki 40 milyon çocuk, şiddet nedeniyle fiziksel, cinsel, psikolojik zarara uğramakta, 57.000 çocuk cinayeti olduğu tahmin

edilmektedir. Yaş küçüldükçe riskin arttığı, 0-4 yaş arasındaki çocukların cinayet oranlarının, 5-14 yaş arası çocuklarının iki katından fazla olduğu belirtilmektedir²⁰. Dünya çapında cinsel istismara uğrayan çocukların sayısı bilinmemekle birlikte, araştırmalar kadınların yaklaşık %20'sinin ve erkeklerin %5-10'unun çocukken cinsel istismara uğradığını göstermektedir^{33,34}.

2.1.1.1.3. Yaşlı İstismarı

Yaşlıların akrabaları veya bakıcıları tarafından istismar edilmesi, giderek ciddi bir sosyal sorun olarak kabul edilmektedir. Aynı zamanda, birçok ülkede hızla artan yaşlı nüfusla sorunun büyüyeceği düşünülmektedir⁴⁶. Çocuk istismarı gibi yaşlı istismarı da fiziksel, cinsel ve psikolojik istismarın yanı sıra ihmali de içermektedir. Yaşlı insanlar, akrabalarının veya bakıcılarının kendi maddi kaynaklarını kullandığı için ekonomik istismara karşı da savunmasızdır²⁰. Yaşlı istismarı, kendilerine yönelik kötü davranışları, fiziksel olarak kısıtlanmayı, yapmak istedikleri işler konusunda seçim yapmalarının engellenmesini veya yetersiz bakıma maruz kalmalarını içermektedir⁴⁷.

Yapılan çalışmalara göre yaşlı insanların %4-6 oranında evde istismara uğradığı bildirilmektedir³⁵⁻³⁹. Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) yapılan bir çalışmada yaşlı bakımevinde çalışan bakıcıların %36'sının yaşlılara karşı işlenen en az bir fiziksel istismara tanıklık ettiği, bakıcıların %10'unun bakımevindeki herhangi bir yaşlıya fiziksel istismarda bulunduğunu kabul ettiği, bakımevindeki yaşlı hastaların %40'ının psikolojik şiddete uğradığını belirttiği bildirilmiştir⁴⁸.

Şiddet, türlerine göre değerlendirildiğinde; fiziksel şiddet, psikolojik şiddet, ekonomik şiddet, siber şiddet ve cinsel şiddet olarak alt gruplara ayrılmaktadır²⁸.

2.1.2. Türlerine Göre Şiddet

2.1.2.1. Fiziksel Şiddet

Fiziksel şiddet, herhangi bir güç kullanarak bir insana tokat atmaktan, öldürücü nitelikte zarar vermeye kadar uzanan, şiddete uğrayan kişinin vücut bütünlüğünün bozulduğu şiddet biçimi olarak tanımlanmaktadır⁴⁹. Fiziksel şiddet, en fazla saptanan ve gözlenen şiddet türüdür. Klinik olarak fiziksel zarar en fazla cilt, kemik ve merkezi sinir sistemi patolojileriyle karşımıza çıkmakta olup en sık görülen lezyonlar dermabrazyon ve ekimozdur²⁸. Fiziksel şiddetin, ciddi veya

ölümcül yaralanmalara yol açtığı görüldüğünde ise failin erkek olma olasılığının daha yüksek olduğu belirtilmektedir⁵⁰.

DSÖ tarafından 2013 yılında yayınlanan raporda; dünya genelinde tüm kadınların yaşamları boyunca yaklaşık üçte birinin (%35) eşi, eski eşi, partneri veya eski partneri tarafından fiziksel ve/veya cinsel şiddete uğradığı bildirilmiştir⁵¹.

2.1.2.2. Psikolojik Şiddet

Psikolojik şiddet, mağdurda ruhsal anlamda hasara neden olan, diğer şiddet türleriyle birlikteliği sık olan ve gündelik yaşamda en sık karşımıza çıkan şiddet türüdür. Kadınlarda, yaşlılarda ve çocuklarda büyük hasarlara neden olabilmektedir⁵². Fiziksel ve cinsel şiddet olgularında olduğu gibi somut bulguların olmayışı ve çoğu şiddet olgularında görülmesi nedeniyle diğer şiddet türlerinden ayrılmaktadır²⁸. Sözel şiddet de psikolojik şiddetin bir parçası olup psikolojik şiddet gören olguların çok sık maruz kaldığı bir durumdur. Özellikle kadınlara ve yaşlılara yönelik psikolojik şiddette en çok gözlenen eylem şeklidir²⁸.

Sürekli eleştiri, manipülasyon, kontrol girişimleri, düşmanca, alaycı bir şekilde suçlama, sözel taciz, tehdit, bireyin günlük hayatın dinamiğindeki rolünü kabul etmeyi reddetme, iletişim kurmayı reddetme, bireyleri arkadaşlarından ve ailesinden tecrit etme psikolojik şiddet davranışlarından sayılmaktadır⁵¹.

2.1.2.3. Ekonomik Şiddet

Ülkemiz gibi ataerkil aile yapısının daha yaygın görüldüğü toplumlarda sık görülen bir şiddet türü olup genellikle erkekler tarafından kadınlara karşı uygulanan, erkek bireyin çalışıp kadın bireyin çalışmadığı, kadının maddi destekten yoksun bırakıldığı, çalışmasına izin verilmediği, maddi olarak ev ihtiyaçlarının karşılanmadığı, kadının kazancının elinden alındığı, maddi kaynakların ve gücün kadın üzerinde yaptırım ve tehdit unsuru olarak kullanıldığı bir şiddet türüdür. Kadın ya da çocuğun para kazanması ve onu elinden alma işlemleri ekonomik şiddetin bir alt başlığını oluştururken tam tersi çalışabilecek kadının ekonomik özgürlüğünü kısıtlamak ve ona çalışma izni vermemek de yine ekonomik şiddetin diğer önemli alt başlığını oluşturmaktadır²⁸.

Ülkemizde yapılan bir çalışmada ekonomik şiddete hayatının herhangi bir anında maruz kalan kadınların oranının %30, son 12 ayda ise %15 olduğu,

kadının çalışmasının engellenmesi veya mevcut mesleğin bırakılmasına sebep olmanın, kadına yönelik ekonomik şiddetin en sık görülen tipi olduğu belirtilmektedir⁵³.

2.1.2.4. Cinsel şiddet

DSÖ'ye göre cinsel şiddet; failin cinsel olarak tatmin olma amacıyla rızası olmayan veya rızası yasalar gereği geçerli sayılmayan mağdur kişiye cinsel içerikli sözler söyleyerek, cinsel içerikli tekliflerde bulunarak, mağdurun vücut bütünlüğünü bozan temas içeren penetran veya nonpenetran cinsel eylemlerde bulunarak ve/veya ticari olarak cinselliğini kullanarak yapılan eylemlerin tmdr²⁰. Ayrıca fiziksel güç kullanımı, tehdit, korku, hile ve kandırma gibi zorlamalarla veya yaş küçüklüğü ve akıl hastalığı gibi nedenlerle rızası geçerli olmayan kişiye yöneltilen, cinsel içerikli bir eyleme maruz kalma olarak tanımlanabilmektedir. Cinsel şiddet, zorlayıcı ve yıkıcı cinsel davranışlar yoluyla işlenen, bir şiddet suçudur. Saldırmanın amacı sadece mağdurun cinselliğinden yararlanmak değil mağduru kontrol etmek, utandırmak, zorlamak, zarar vermek ve boyun eđdirmektir²⁸.

Cinsel şiddet en hafifinden en ağırına kadar birçok davranışı içeren geniş bir yelpazeyi ifade etmektedir. Kişiye ait özel eşyaları cinsel fetiş amaçlı kullanmak, ısrarlı ve rahatsızlık verici yakınlama teklifi ya da temas, zorla evlendirilme, küretaj ya da cinsel yolla bulaşan hastalıktan korunma haklarının engellenmesi, abortusa zorlama, bekaret kontrolü amaçlı cinsel muayene yapma/yaptırma, genital mutilasyon (kadın sünneti), sanal ortamda cinsel içerikli mesaj veya görüntü göndermek ya da gizlice çıplak görüntü kaydı yapmak, kişiye ait özel yazışma, ses ya da görüntü kayıtlarını üçüncü şahıslara izletmek, dinletmek ya da yaymak, cinsel ilişki ya da cinsel görüntü izlemeye zorlamak, laf atmak, elle, bedenle ya da cisimle sarkıntılık, rıza dışı, zor kullanarak non-penetran ya da penetran (oral, anal, vajinal) ilişki, seks işçiliğine ya da pornografide kullanmaya zorlamak bunun bazı rnekleridir⁵⁴.

Cinsel şiddet eylemi rızası olmayan ya da rızası geçerli olmayan kişilere karşı sıklıkla tehdit, hile, kandırma, alkol/madde kullanımı gibi kolaylaştırıcı yollarla ya da fiziksel şiddet, alıkoyma gibi zor kullanarak gerçekleştirilmektedir. Tehdit olarak; mahrem yazışma ya da görüntüleri yayma tehdidi, mağdura ya da mağdurun yakınlarına fiziksel şiddet, yaralama ya da öldürme tehdidinin yanı sıra

okul veya iş hayatında dersleri ya da mesleği ile ilgili tehditler kullanılabilir. Hile olarak ise sevgili olma ya da evlenme vaadi sıklıkla karşımıza çıkabilmektedir. Mağdurun ruhsal ve bedensel direncinin kırılması maksadıyla alkol, uyutucu, uyuşturucu ya da uyarıcı maddeler kullanılabilir⁵⁴.

Cinsel şiddet, her yaş grubunda ve cinsiyet ayrımı olmaksızın her cinsiyette meydana gelen bir suçtur. Mağdurlar kadınlar, çocuklar, yaşlılar, fiziksel ve zihinsel yetersizliği olan kişiler, erkekler olmak üzere herkeştir. Ama en çok kadınlar ve çocukların cinsel saldırıya maruz kaldıkları görülmektedir²⁸. Avustralya’da yapılan çalışmalarda her 3 kadından 1’inin ve her 10 erkekten 1’inin hayatları boyunca en az bir kez cinsel saldırıya uğradığı⁵⁵, cinsel şiddet olgularında failin genellikle erkek cinsiyette olduğu belirtilmektedir³³.

Ülkemizde 366 kadın ile yapılan bir çalışmada; kadınların %56,8’inin; aşırı kıskançlık, aşırı şüphecilik, cinsel ihtiyaçlarının göz ardı edilmesi, duygusal baskı ile cinsel ilişkiye zorlanmak, cinsel performansın küçümsenmesi, cinsel yokluğu ceza olarak kullanmak, tecavüz edilmek cinsel ilişki sırasında sadist davranışlara maruz kalmak sureti ile cinsel şiddet yasadığı tespit edilmiştir⁵⁶.

Her ne kadar cinsel saldırılar birçok alt başlığa ayrılrsa da eylemlerine göre cinsel taciz, nonpenetran ve penetran cinsel saldırılar ve cinsel sömürü olmak üzere 4 (dört) gruba ayrılmaktadır²⁸.

Türk Dil Kurumu’na (TDK) göre taciz “tedirgin etme, rahatsız etme” olarak tanımlanmıştır. Cinsel taciz ise bu rahatsızlığın kişinin cinsel özgürlüğünü kısıtlayacak boyutta olmasıdır. Bir diğer tanımla cinsel taciz; kişinin vücut dokunulmazlığının ihlali niteliğini taşımayan, cinsel yönden mağdurun rahatsız edilmesi olarak tanımlanmaktadır. Cinsel taciz davranışları ispatı en zor olan eylemlerdir. Cinsiyet, kişilik özellikleri, etnik köken, din ve cinsel tercih özelliklerine yönelik, kişi ya da kişileri küçük düşürücü, güç kullanımı içeren veya içermeyen her türlü görsel, sözel veya fiziksel davranışlar taciz davranışı kapsamına girmektedir. Tacizi belirleyen temel faktör mağdurun üstünde bıraktığı etkidir. Cinsel taciz davranışları: söz atma; el, kol hareketi yapmakla başlayan; rahatsız edici tüm davranışları kapsayan geniş bir yelpaze içinde yer alan davranışlardır²⁸.

Son dönemde cinsel suçlar kategorisine giren ve cinsel taciz başlığı altında değerlendirilen eylemlerden birisi de ısrarlı takiptir. Fiziksel temas içermediği ve yapılan eylem cinsellik kökenli olduğundan bu kategoride

değerlendirilmektedir²⁸. 1990'a kadar suç olmayan bu eylem ancak bu tarihten sonra ilk kez ABD'de suç olarak kabul edilmiştir. Takip bir kişiyi takip etme, peşinden ayrılmama, onunla iletişim kurmaya yönelik yapılan taciz eylemlerinin tümüdür. Hedef kişi üzerinde kontrol sağlamak ve korku yaratmak için, takipte bulunan kişiler hedeflerini izlerler, onların aktivitelerini gözlerler, telefonla ve sosyal medya kanalıyla rahatsız ederler, dürbün, mikrofon ve kameralarla casusluk yapmaya çalışarak özel yaşama sızmaya çalışırlar⁵⁷.

Teşhircilik (Ekshibionizm) ve Röntgencilik (Voyerizm) de cinsel taciz olarak değerlendirilmektedir. DSM-V'te (The Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders) parafilik bozukluklar alt başlığı altında yer alan Röntgencilik (Voyerizm), başkalarının soyunmasını veya cinsel faaliyetlerde bulunmasını izleyerek tatmin olma davranışiyken, Teşhircilik (Ekshibionizm) kişinin cinsel organlarını yabancılara teşhir etmesidir. Bu eylemler karşıdaki kişinin rızası dışında olmalı ve kişide rahatsızlık hissi uyandırmalıdır⁵⁸.

Temas içeren fakat penetrasyonun olmadığı cinsel saldırılar cinsel dokunma, öpme, okşama, interfemoral ve intergluteal ilişki olarak değerlendirilirken penetrasyonun olduğu cinsel saldırılar; vajinal, anal ve/veya oral bölgeye sair cisim veya organ sokma sonucu oluşan saldırılar olarak değerlendirilmektedir²⁸.

Cinsel sömürü ise cinsel tatminden çok maddi kazanç amacıyla mağdurun kullanıldığı cinsel şiddet tipidir. Seks işçiliği, insan ticareti, çocuk pornografisi ve çocuk fuhuşu olarak farklı şekillerde meydana gelmektedir²⁸. Çocuk pornografisi ve çocuk fuhuşu çocukların ticari amaçla cinsel sömürüsü olarak değerlendirilmektedir. Çocukların ticari amaçla cinsel sömürüsü; çocuğun kendisine ya da üçüncü bir kişiye maddi ödeme yapılarak yetişkin biri tarafından cinsel istismara maruz bırakılması durumudur. İstismar sürecinde çocuğa cinsel ve ticari bir obje gibi davranılmakta ve çocuğa yönelik zorlama ve şiddet uygulanmaktadır⁵⁹. Çocuk pornografisi ise; bir çocuğun gerçek veya kurgulanmış herhangi bir cinsel aktivite içinde bulundurulması ya da vücudunun belli yerlerinin cinsel amaçla gösterilmesi olarak tanımlanmaktadır⁶⁰.

2.1.2.5. Siber Şiddet

20. yüzyılın sonlarında ve 21. yüzyılda teknolojik gelişmelerin ilerlemesiyle internet kullanımının yaygınlaşması sonucu akıllı telefonlar, kişisel bilgisayarlar,

tabletler, dijital kameralar hayatımıza girmiş ve hayatımızın ayrılmaz birer parçası olmuşlardır. İnternet kullanımının artışıyla çevrimiçi oyun, çevrimiçi alışveriş ve forumlar üzerinden bilgi paylaşımları artmış olup çevrimiçi sohbet odaları, bloglar, yazılı haberleşme uygulamaları, fotoğraf ve video paylaşım siteleri kullanılmaya başlanmıştır.

Internet World Stats (IWS- İnternet Dünya İstatistikleri) 31 Mart 2021 verilerine göre dünya nüfusunun %65.6'sının, Avrupa nüfusunun %88.2'sinin ve Türkiye nüfusunun ise %81.3'ünün internet kullandığını göstermektedir⁶¹.

TÜİK'in Hanehalkı Bilişim Teknolojileri (BT) Kullanım Araştırması'na göre 2021 yılında Türkiye'deki hanelerin %92'sinin evden internete erişim imkanına sahip olduğu, internet kullanım oranınının 16-74 yaş grubundaki bireylerde %82,6 (erkeklerde %87,7 ve kadınlarda %77,5) olduğu, 16-74 yaş grubundaki tüm bireylerin %80,5'inin 2021 yılı ilk üç ayını kapsayan dönemde interneti düzenli olarak (hemen her gün veya haftada en az bir defa) kullandığı, %44,3'ünün internet üzerinden özel kullanım amacıyla mal veya hizmet siparişi verdiği belirtilmiştir⁵.

Kullanılan teknolojik cihazlara internetin entegre edilmesiyle internete erişim çok daha kolaylaşmıştır. İnternete erişim fırsatını arttıran en önemli cihaz akıllı telefonlar olmuştur. EU Kids Online çalışmasında çocukların internete bağlanırken en sık kullandığı cihazların akıllı telefon, dizüstü ve masaüstü bilgisayar ve tablet olduğu bildirilmiştir⁶². Akıllı telefonların kolay ulaşılabilir olması ve her yerde, her zaman internet bağlantısı kurabiliyor olması en sık kullanılan cihaz olmasını açıklamaktadır.

İnternet çok sayıda insanla, kimi zaman gerçek olmayan kimlikler üzerinden iletişim kurmayı; aynı anda farklı platformlarda yer alabilmeyi; ses, görüntü ve yazı üzerinden coğrafi sınırlar ve zaman sınırlaması olmadan bilgi paylaşabilmeyi olanaklı hale getirmiştir. Bu durum normal hayatta insanların düşünerek yaptıkları ya da yapmaktan vazgeçtikleri davranışları, sanal ortamda düşünmeden gerçekleştirmelerine sebep olabilmektedir. İnternet erişimi, insanların çevrimiçi fırsatlardan yararlanmalarına aracılık ettiği gibi çevrimiçi risklere maruz kalmalarına da neden olmaktadır. Bilgisayar korsanlığı, çevrimiçi dolandırıcılık, kimlik ve kredi kartı hırsızlığı, çocuk istismarı materyallerinin oluşturulması, dağıtılması ve siber zorbalık bunlardan bazılarıdır. Mahrem

yazışma ve görüntülerin cinsel tehdit amaçlı kullanılması günümüzde internetin sosyalleşme aracı olarak kullanılması nedeniyle artış göstermiştir.

Yapılan çalışmalarda siber şiddetten her iki cinsiyetin de benzer oranda etkilendiği, erkeklerin daha çok yabancılar tarafından, kadınların ise daha çok tanıdık kişiler tarafından siber şiddete maruz kaldığı belirtilmektedir. Kanada'da yapılan bir çalışmada 18-24 yaş aralığındaki kadınların 25 yaş ve üzeri kadınlara göre 3 kat daha fazla siber mağduriyet bildirdikleri belirtilmiştir⁶³. Cep telefonları, Facebook ve Twitter gibi sosyal ağ siteleri, kişisel bloglar ve YouTube gibi video gönderme sitelerini kullanan en kalabalık grubun 14-34 yaş aralığındaki genç yetişkinler tarafından oluştuğu görüldüğünde bu durumun normal olduğu düşünülmektedir⁶⁴.

2.1.2.5.1. Siber Zorbalık

Siber zorbalık; herhangi bir kişiye veya gruba rahatsızlık veya zarar vermek amacıyla bir kişi veya grubun dijital ortamda gerçekleştirdikleri davranışların tümü olarak tanımlanmaktadır⁶⁵. Eylem; tekrarlayan taciz mesajları ve görüntü belgelerinin karşı tarafa dijital ortamdan gönderilmesi yoluyla olmaktadır. Kullanılan teknolojik cihazlar genellikle kişisel cep telefonları ve kişisel bilgisayarlardır. İsim takma, tehdit ve hakaret gibi doğrudan yapılan eylemler olabileceği gibi çevrimiçi sosyal ağlardan dışlama, kimlik hırsızlığı ve sahte kimliğe bürünme gibi dolaylı yoldan da olabilmektedir⁶⁶.

Dünyada çocuk ve adölesan yaş grubundaki bireyler arasında görülen siber şiddet davranışlarının, isim takmak, alay etmek, tehdit etmek, arkadaşlarının sigara içtiği, kopya çektiği gibi başkalarıyla paylaşılmasını istemeyeceği bir davranışı ifşa etmek, bir kişiyle ilgili gerçek olmayan söylentiler yaymak, bir kişinin rızası olmadan resmini ya da videosunu yayınlamak, bir kişiye ait e-posta hesabını ya da sosyal paylaşım sitesinin şifresini ele geçirip gizlice girerek, o kişinin hoşuna gitmeyecek şeyler yapmak, bir kişinin yerine e-posta hesabı ya da bir sosyal medya hesabı açarak, o kişinin hoşuna gitmeyecek ya da saygınlığını zedeleyecek davranışlarda bulunmak, bir kişinin oyun şifrelerini ele geçirip, oyun içinde o kişinin hoşuna gitmeyecek değişiklikler yapmak, bir kişiyi internetteki bir ortamdan (oyun sosyal paylaşım sitesi gibi) dışlamak gibi eylemler olduğu belirtilmiştir⁶⁷.

Siber zorbalık, anonim kalma şansının ve gözetim eksikliğinin daha fazla olması, zorbalık üzerine düşünme ve bu sebeple ortaya çıkacak sıkıntıyı maksimize etme olasılığının yüksekliği, potansiyel olarak daha büyük bir izleyici kitlesinin tanıklığı ve olasılıkla daha fazla mağdur sayısı gibi özelliklerle geleneksel zorbalıktan ayrılmaktadır⁶⁸. Zorbalık yapan kişiler zarar vermek ya da sadece eğlence amacıyla karşısındakini incitirken, bazen intikam da zorbalık sebebi olabilmektedir⁶⁹.

Bazı çalışmalar siber zorbalığın fiziksel zorbalıktan daha fazla ruhsal patolojiye neden olduğunu öne sürmektedir⁷⁰. Siber zorbalık sonucunda mağdurlar anksiyete, depresyon, düşük benlik saygısı ve suicidal düşünceler gibi ruhsal patolojiler yaşamakta ve bu etkiler uzun sürmektedir⁷¹. Aynı zamanda kişinin okul, iş başarısını, psikososyal fonksiyonlarını ve kişilerarası iletişimini olumsuz yönde etkilemektedir⁷². Ek olarak, siber zorbalık; internette geçirilen zaman, kişisel bilgilerin çevrimiçi olarak yabancılarla paylaşılması, çevrimiçi tanışılan yabancılarla fotoğraf gönderme ve onlarla yüz yüze görüşme gibi riskli internet davranışlarında artışla ilişkilidir⁷³.

Konuyla ilgili yurtiçinde liseli öğrencilerin kullandıkları çevrimiçi bir haberleşme uygulamasıyla ilgili yapılan çalışmada, 36161 mesajlaşma içeriğinin incelendiği ve 175 isim takma ifadesine, 1242 alay etme ifadesine, 813 ifşa içeriğine, 5071 adet küfür, hakaret ve tehdit içeriğine, 82 adet fotoğraf ve video içeren yoruma, 166 adet etnik kimlik/ırk, din, cinsel tercih, sosyoekonomik farklılıklar ve siyasal yönelim konularında dışlayıcı ifadeler içeren yoruma rastlandığı ve okulların %64'ünün başlığı altında cep telefonu numarası, Instagram adresi gibi özel bilgilerin paylaşıldığı yorumların olduğu bildirilmiştir⁷⁴.

Siber zorbalıkla ilgili çalışmalar genellikle lise öğrencileri üzerinde yapılmakla birlikte üniversite öğrencileri arasında yapılan bir çalışmada öğrencilerin %5'inin mağdur, %8'inin fail ve %16'sının hem mağdur hem de fail olduğu belirtilmiştir⁷⁵.

2.2. Sosyal Medya Kavramı

Sosyal medyanın ortaya çıkışı, iletişim teknolojisinin iki yüz yıllık gelişimi sonucu olmuştur. Uydu yayınlarının 1965'lerden itibaren kullanılmaya başlanmasıyla birlikte, televizyon, radyo gibi kitle iletişim araçları kullanılmaya başlanmış, aynı yıllarda e-posta teknolojisi geliştirilmiş, teknolojik gelişmelerle

birlikte 1991 yılında internet kullanımı başlamıştır¹. 1990'lardan sonra hızla devam eden internet kullanımı, web sitelerinin, portalların yaygınlaşmasıyla kullanıcı sayısını arttırmış, Web 2.0 teknolojisinin geliştirilmesiyle kitle iletişimini sağlayan e-mail, mesajlaşma, sosyal medya uygulamaları diğer uygulamaların yerini almış ve her kesimden insanı ilgilendirecek noktalara ulaşmıştır².

Sosyal medya, insanların düşüncelerini ve eserlerini paylaşabildikleri, kitleleri bir araya getiren ve aralarındaki etkileşimi arttıran, internet üzerinde birbirleriyle diyalog, içerik, bilgi ve görüntü paylaşımlarının yapıldığı, projelerin üretildiği internet siteleri ve uygulamalar bütünü olarak tanımlanmaktadır. Gelişen iletişim teknolojileri ile insanların hayatında önemli bir yer edinen sosyal medya hemen her yaştan, cinsiyetten ve kültürden insanların sosyal çevrelerini genişleteceği, iletişim kurabileceği, bilgi ve deneyimlerini paylaşıp üzerinde tartışmalar yapabileceği bir platform haline gelmiştir³. Aynı zamanda sosyal medya uygulamalarının hızlı ve ucuz bir şekilde elde edilebilmesi, erişilebilirliğinin yüksek olması, iş, eğlence, eğitim, haberleşme alanlarında sunduğu pek çok avantaj gibi nedenlerle hayatımızda büyük bir yer edinmiştir.

Sosyal medyayı oluşturan kavramlar kimlik, sohbet, paylaşım, konum, ilişkiler, itibar ve gruplar olarak değerlendirilmektedir. Kimlik; kullanıcıların, profillerinde isim, yaş, cinsiyet, meslek, ilgi alanları ve beğeniler gibi sosyal özelliklerini paylaşmaları, sohbet; kullanıcıların karşılıklı iletişime geçmeleri, paylaşım; kullanıcıların oluşturdukları resim, video, fotoğraf, düşünce, proje gibi içerikleri, konum; kullanıcıların diğer kullanıcılarla konumlarını paylaşmaları, ilişki; kullanıcıların sosyal medya ortamında kurdukları ilişki şekilleri, itibar; kullanıcıyı takip eden diğer bireyler ve kullanıcıya ait içeriklerin diğer kullanıcılar tarafından beğenilme sayıları, gruplar; kullanıcıların grup ya da alt gruplar kurabilmelerini ifade etmektedir⁶.

Konum tabanlı sosyal ağ platformları hedef kitlesi sosyalleşmek olan kişilerin ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla ortaya çıkmıştır. Çok boyutlu, karşılıklı ve karmaşık iletişimin kurulduğu bu platform bireylerin kendilerini tanımalarına ve farklı kültürlerden insanlarla iletişim kurabilmelerine olanak tanımaktadır⁷⁷.

Özellikle 2004 yılında Facebook'un kurulmasıyla birlikte sosyal medya kullanımı hızlı bir şekilde artmış, 2005 ile 2013 yılları arasında %8'den %73'e yükselmiştir⁴. 2016 yılında yapılan bir çalışmada, 18-29 yaşlarındaki genç

yetişkinlerin neredeyse %90'ının aktif bir sosyal medya hesabı olduğu ve yarısından fazlasının hesaplarını günde birkaç kez kontrol ettiği belirtilmiştir⁷⁸.

2.2.1. Sosyal Medya Platformları

Sosyal medyanın başlıca bileşenleri ve uygulama mecraları; sosyal ağlar (Facebook, Myspace, Google Plus, LinkedIn), çevrimiçi haberleşme uygulamaları (Whatsapp, WeChat, Telegram, Skype, Zoom, BİP), fotoğraf, ses ve video paylaşım siteleri (Youtube, Instagram, Snapchat, Twitter, Tiktok, Flickr, Pinterest, Dailymotion), bloglar (Blogspot/Blogger, Wordpress, Tumblr), mikrobloglar, wikiler (Wikipedia), sanal oyun–sanal gerçeklik (yaşam simülasyon) platformları (World Of Warcraft, Steam) olarak sıralanabilir⁷⁹.

Kullanıcıların profil oluşturmaya ve diğer kullanıcıları listelemesine olanak sağlayan SixDegrees.com, sosyal paylaşım ağları ile ilgili ilk site örneğidir. Milyonlarca kullanıcıya hitap eden site, zamanla popülerliğini yitirmiştir ve 2000 yılında kapanmıştır. 1999'da AsianAvenue, Black Planet, LiveJournal, 2000'de LunarStorm, MiGente, 2001'de Cyworld, Ryze, 2002'de Fotolog, Friendster ve Skyblog siteleri kullanıma açılmıştır⁸⁰.

Facebook, Myspace, Friendster, Hi-5, Twitter vb. gibi uygulamalar, 2000 yılından itibaren fazlasıyla tercih edilir olmaya başlamıştır. Bunlardan Facebook, Myspace 2003 yılı sonrasında en bilinen ve tercih edilen siteler olmuştur. 2003'te Couchsurfing, Myspace, LastFm, Tribe.net, LinedIn, Hi5 2004'te Flickr, Orkut, Dogster, Multiply, Mixi, Dodgeball, Piczo, Care2, Catster, Hyves, ASmallWorld, 2005'te Yahoo!360, Youtube, Cyworld, Ning, Bebo, Reddit ve 2006'da da Mychurch, Twitter, Stylehive, Fabulously40 kullanıcılar tarafında tercih edilen uygulamalar olmuştur⁸⁰.

Sosyal medya uygulamaları arasında en bilinen uygulama olan Facebook, Mark Zuckerberg ve arkadaşları tarafından 2004 yılında Harvard Üniversitesi'nde kurulmuştur⁸¹. Uygulama sayesinde kullanıcılar arkadaş çevreleri ile etkileşime girebilmekte, paylaşımlar yapabilmekte ve karşılıklı mesajlaşabilmektedirler⁸².

Üniversite öğrencileri ve ünlüler tarafından kullanılmaya başlayarak popüler bir uygulama haline alan Twitter adlı sosyal medya uygulaması, kısa cümlelerle iletişim kurma imkânı sağlamaktadır⁸⁰. Uygulama Evan Williams, Jack Dorsey ve Biz Stone tarafından 2006 yılında geliştirilmiş ve bireylerin düşüncelerini, yaşadıklarını, deneyimlerini 140 karakter kullanarak herkese açık

paylaşım yapabilmelerine imkân sağlamış, mobil teknolojilerden takip edilmesi erişilebilirliğini ve hız sürecini artırmıştır⁸³.

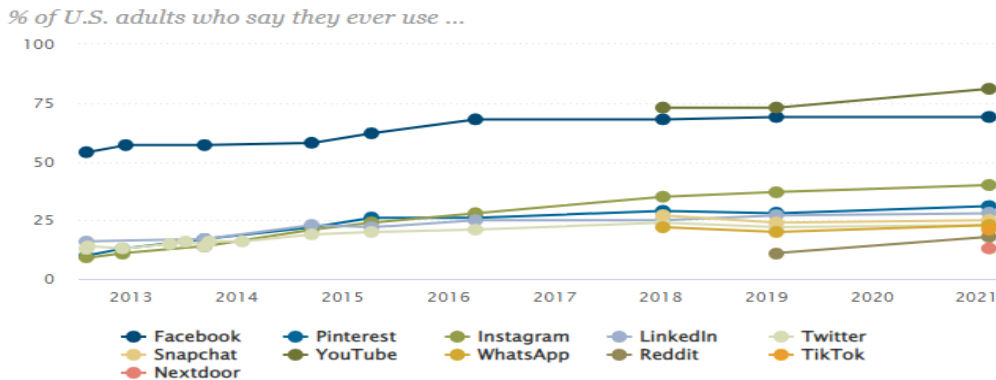
Fotoğraf paylaşmak amacıyla Kevin Systrom ve Mike Krieger isimli girişimciler 2010 yılında Instagram'ı kurmuş ve kısa zamanda popüler olmuştur. Uygulama fotoğraf ve video paylaşımına olanak sağlamakta ve kullanıcıların bu paylaşımlara yorum yapmalarına imkân tanımaktadır⁸⁴.

Son yıllarda Tiktok gibi video paylaşım sitelerinin yanı sıra Tinder gibi erişkin flört siteleri ile Hornet gibi LGBT-i bireylere yönelik flört platformları giderek popülerlik kazanmıştır.

Dünya çapında en çok kullanılan sosyal medya platformları bu şekildeyken sosyal medya platformlarına olan ilginin sıklığı ve nedenleri incelenecektir.

2.2.2. Sosyal Medya Kullanım Sıklığı ve Kullanım Nedenleri

Pew Research Center tarafından yapılan çalışmaya göre; 2005 yılında ABD'de sosyal medya kullanan kişi oranının %5 olduğu, 2011 yılında bu oranın %50'ye yükseldiği ve 2021 itibariyle toplumun %72'sinin aktif olarak sosyal medya kullandığı bildirilmiştir. Sosyal medyayı genç yaştaki kişilerin daha erken dönemde kullanmaya başlamasına rağmen yıllar içerisinde ileri yaştaki kişilerin de kullanmaya başlamasıyla kullanım toplumun geneline yayılmıştır. Youtube ve Facebook en yaygın kullanılan çevrimiçi platformlar olmakla birlikte Twitter, Pinterest, Instagram ve LinkedIn gibi siteler de Amerikalılar tarafından sıklıkla kullanılmaktadır (Şekil 1).

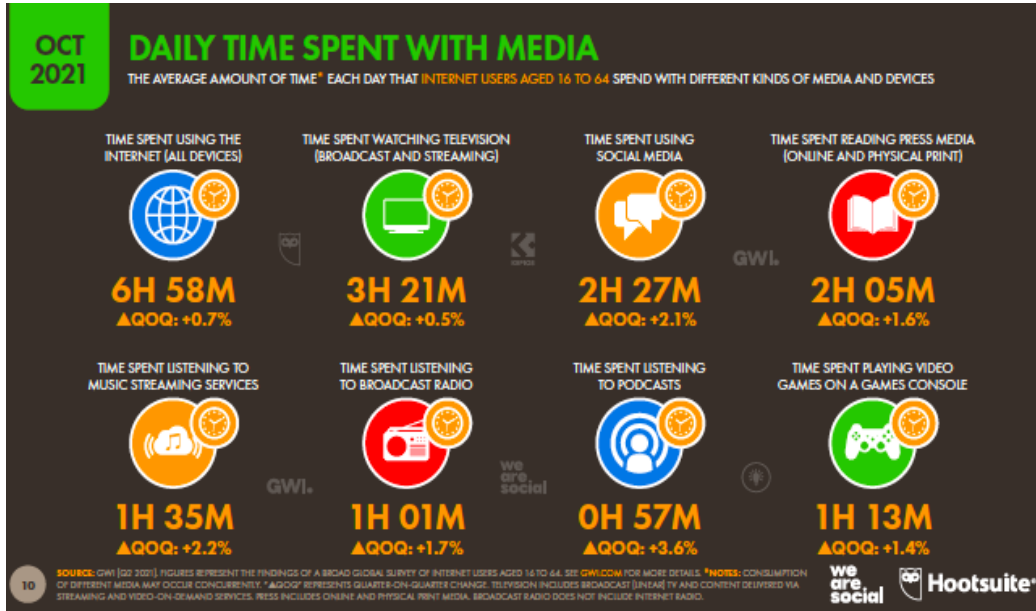
Note: Respondents who did not give an answer are not shown.

Source: Surveys of U.S. adults conducted 2012-2021.

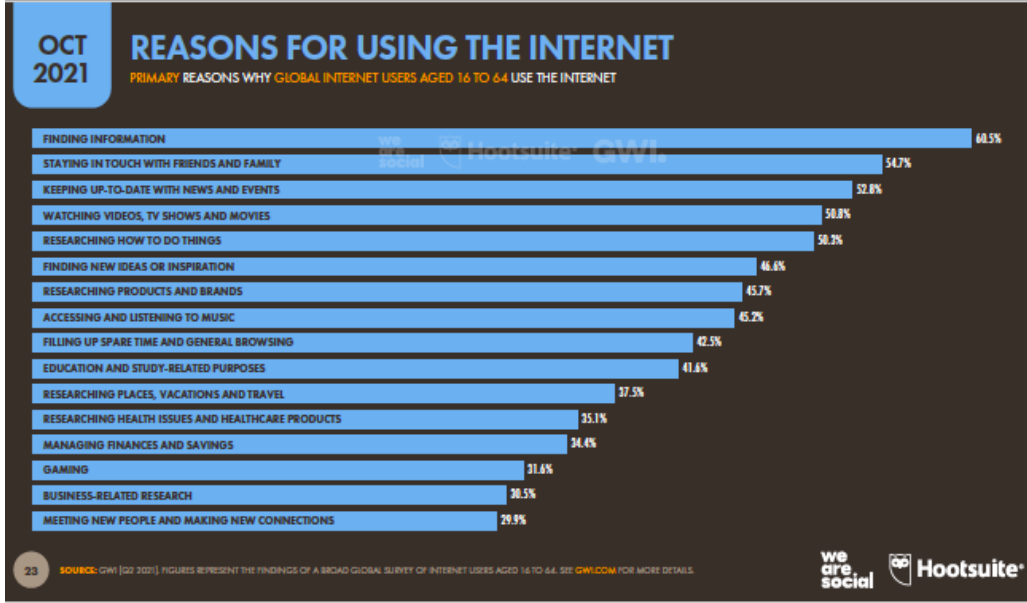
PEW RESEARCH CENTER

Şekil 1: 2012-2021 yılları arasında Amerika Birleşik Devletleri'nde tercih edilen sosyal medya uygulamaları (Pew Research Center 2021 raporu).

Tüm dünyayı içeren We Are Social 2021 Ekim raporunda; insanların %67.1'inin cep telefonu sahibi olduğu, %61.8'inin internet erişimi olduğu ve %57.6'sının ise sosyal medya kullandığı, ortalama günde 6 saat 58 dakika internette zaman geçirildiği, bunun 2 saat 27 dakikasının sosyal medyada geçirildiği belirtilmiştir (Şekil 2). Raporda interneti en sık kullanma nedenlerinin sırasıyla yeni bilgi arayışı, arkadaş ve aileyle iletişim kurma ve güncel haberleri takip etme olduğu (Şekil 3), en çok ziyaret edilen sitelerin sırasıyla Google, Youtube ve Çin'in e-ticaret sitesi olan Tmall.com olduğu belirtilmiştir. Dünyadaki sosyal medya kullanıcı sayısının, 2021'in ilk çeyreğinde önceki üç aya göre iki kat daha hızlı arttığı, bu süreçte Çin'in; son 12 ayda 85 milyon yeni sosyal medya kullanıcılarına sahip olduğu bildirilmiştir. Bununla beraber; Hindistan, Endonezya ve Brezilya'da yerel kullanıcı sayılarında artış görüldüğü, en çok kullanılan sosyal medya uygulamalarının sırasıyla Facebook, Youtube, Whatsapp ve Instagram olduğu, en sevilen uygulamaların Whatsapp, Facebook, Instagram ve Twitter olduğu belirtilmiştir⁸⁵.

Şekil 2: Dünya genelinde internet, sosyal medya ve dijital platformlarda geçirilen süreler (We Are Social Ekim 2021 raporu).

Şekil 3: İnterneti kullanma nedenleri (We Are Social Ekim 2021 raporu).

Sosyal medya, sürekli güncellenebilmesi, çoklu kullanıma açık olması, sanal paylaşımına olanak tanınması vb. açılardan sosyalleşme, eğlence ve iletişim amacıyla kullanılabilir en ideal mecralardan biri olarak kendini göstermektedir. İnsanlar sosyal medyada günlük düşüncelerini yazmakta, bu düşünceler üzerine tartışabilmekte ve yeni fikirler ortaya koyabilmektedirler. Ayrıca kişisel bilgilerinin yanında çeşitli fotoğraflar, videolar paylaşabilmekte, iş arayabilmekte ve bulabilmekte ayrıca sıkılmadan gerçek dünyayı sanal ortamda yaşayabilmektedirler. Bu durum gün geçtikçe tüm dikkatlerin bu alana yönelmesine sebep olmakta ve yenilenen sanal dünyaya yeni bir kavramsal çerçeve çizmektedir.

İnsanların sosyal ağları kullanmaları için birçok motivasyonel neden bulunmaktadır. Tüm bu nedenlere baktığımızda sosyal ağ sitelerinin kullanılmasının nedenleri kısaca; güncel haberleri takip etme, eğlenceli içerikleri izleme, arkadaş ve aile ile iletişim kurma, yeni insanlarla tanışma, cinsel amaçlı buluşma ve flört etme olduğu görülmektedir^{85,86}.

Yeni insanlarla iletişim kurma isteği, arkadaş çevresiyle iletişim halinde olma isteği ve genel olarak sosyalleşme isteği sosyal medya kullanımının en sık nedenidir⁸⁷. Özellikle adolesan ve nonadölesan çocuklar sınırlarını keşfetmelerine, kendilerini ifade etmelerine, sorgulamalarına ve meydan okumalarına ve ayrıca yetişkinlerin denetiminden uzakta başkalarıyla etkileşime

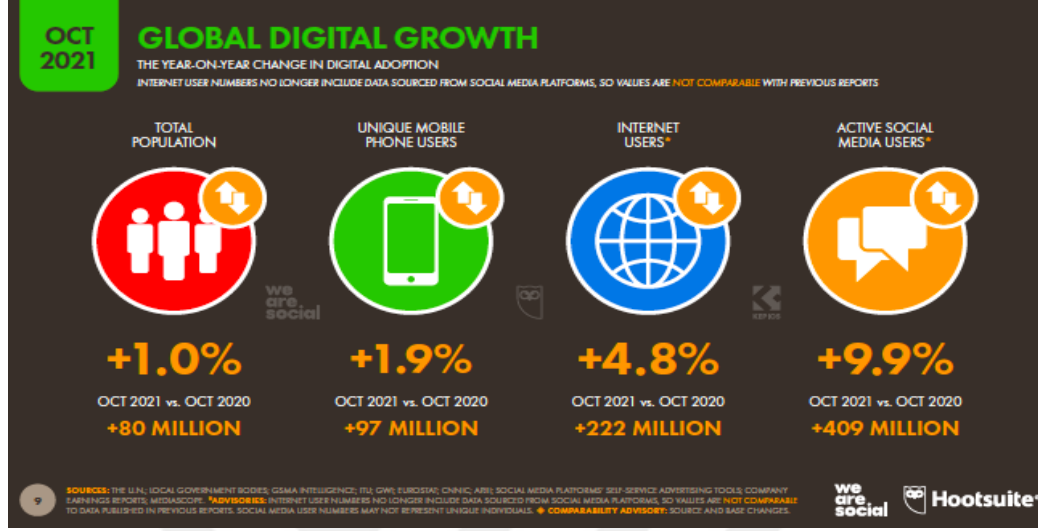
girmelerine izin veren, kimlik oluşturma sürecini kolaylaştıran bilgi ve iletişim teknolojisine kolaylıkla adapte olmuřlardır⁸⁸. ocuk ve adölesan yaş grubundaki bireylerin kendilerini ifade etme ve deneyimlerini paylaşma istekleri insanlarla sürekli iletişim halinde olma arzusunda olmalarına neden olmuřtur⁸⁹. Çevrimiçi platformlar, bu nedenle insanların yüz yüze olduklarından daha rahat kendilerini ifade ettikleri, ilişkilerin hızla ilerlediği, karşıdaki insanı bir yabancı olarak görmedikleri mkemmел bir ortam sunmaktadır⁹⁰.

2.2.3. Covid-19 Salgını Döneminde Sosyal Medya Kullanımı

2020'nin başlarında ortaya çıkan Covid-19 pandemisine bağlı olarak insanların hastalığa yakalanma korkusuna ek olarak, virüsün yayılmasını kontrol altına almak ve yavaşlatmak amacıyla uygulanan bir takım kısıtlamalar, insanların rutin yaşamlarında büyük değişiklikler oluşturmuştur. Sokağa ıkma yasağı, eğitime ara verilmesi, kamu ve özel sektör kuruluşlarında başlatılan esnek çalışma saati uygulamaları ortaya ıkmiş olup virüsün yayılmasını kontrol altına almak amacıyla zorunlu karantinaların ve sosyal mesafe kurallarının yaşandığı bu dönemlerde günün tamamını evde geçiren bireyler sınırlı fiziksel aktivitelere sahip olmuştur. Dolayısıyla bireyler iş ve eğitim toplantılarını gerçekleştirmek, sosyalleşme ihtiyaını gidermek, hastalık hakkında bilgiye erişmek ve boş zamanlarını değerlendirmek amacıyla interneti ve sosyal medya ağlarını yoğun olarak kullanmıřlardır⁹¹. Sosyal ağ platformlarının Covid-19 pandemi döneminde aileler, arkadaşlar arasındaki iletişimi sağlamada, eğitim ve mesleki çalışma ortamını oluşturmada, pandemi süreci ile ilgili bilgi alışverişinde ne kadar önemli olduğu grlmřtir⁹².

Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi (UNODC) tarafından, COVID-19 karantina önlemlerinin internet kullanımını %50-70 oranında artırdığını ve insanların iş, eğitim ve sosyal faaliyetler amacıyla evrimii yollara başvurduğu bildirilmiřtir⁹³. Dünya genelinde sosyal medya ve dijital teknolojilerin kullanımıyla ilgili araştırma gerçekleştiren Ocak We Are Social 2019 raporunda dünya nüfusunun %42'sinin sosyal medya kullanıcısı olduğu belirtilirken, 2020 Ocak-Nisan aylarını kapsayan raporuna göre; bu oranın %49'a yükseldiği bildirilmiştir. 2020 yılı itibariyle Facebook'un 2,5 milyar kullanıcısı bulunurken, YouTube ve WhatsApp'ın 2 milyar kullanıcısına, WeChat'in 1 milyar kullanıcısına, Çinli nl video paylaşım platformu TikTok'un ise 800 milyon kullanıcısına ulaştığı belirtilmiştir.

Ekim 2020'den Ekim 2021'e kadar olan bir yıllık süreçte akıllı telefon kullanımının %1.9, internet erişiminin %4.8, aktif sosyal medya kullanımının %9.9 arttığı bildirilmiştir (Şekil 4).

Şekil 4: Dünya genelinde Ekim 2020-Ekim 2021 tarihleri arası internet, telefon ve sosyal medya kullanımındaki artış oranları (We Are Social Ekim 2021 raporu).

2.2.4. Sosyal Medya ve Riskli İnternet Davranışları

İnternet kullanımına ilişkin literatürde, özellikle çocukların gelişiminde, çevrimiçi ortamın olumlu rol oynama potansiyeline sahip olduğu belirtilmektedir. Ebeveynleri veya öğretmenleri ile tartışılması zor olabilecek konular, özellikle birçok toplumda tabu olarak kabul edilen cinsel konular hakkında bilgi edinmeleri ve başka insanlarla konuşabilmeleri için internet ortamı fırsatlar sunmaktadır⁹⁴. Ayrıca adölesan döneminin karakteristik özellikleri olan, aileden uzaklaşma, akranlarla yakınlaşma, arkadaş gruplarına katılma ve kimlik edinme arayışı kendisini sanal ortamda göstermektedir. Adölesanların kimlik kazanımında, gerçek yaşamda arkadaşları ile kurduğu ilişki ve bir gruba karşı geliştirdiği aitlik duygusu kadar internet ortamında geliştirdiği arkadaşlıklar ve sosyal çevre de önemli olmaktadır⁹⁵.

İnternet kullanımıyla ilgili potansiyel faydalarla birlikte potansiyel birçok risk ve tehlike de bulunmaktadır. Çevrimiçi etkinlikler, kullanıcıların fiziksel, ruhsal, cinsel ve ekonomik olarak çeşitli şekillerde zarar görmelerine yol açabilmektedir⁶. İnternet ortamında isim, e-posta, fotoğraf vb. kişisel bilgilerin paylaşımı, yetişkinlerin bulunduğu sohbet odalarına ve/veya cinsel içerikli sitelere girme,

cinsel içerikli mesajlar alma, çevrimiçi arkadaş edinme, kendini farklı birisi gibi tanıtmaya, çevrimiçi tanışılan bir kişi ile yüz yüze ortamlarda iletişime geçme, çevrimiçi fazla zaman geçirme gibi durumlar riskli internet davranışları olarak değerlendirilmektedir⁹⁶. Riskli internet davranışı ile ilişkili riskler ise; yetişkinlere uygun içeriklere ve zararlı yazılımlara maruz kalma, sahtecilik, kişisel bilgilerin çalınması ve paylaşımı, siber zorbalık, internette geçirilen fazla zamandan dolayı fiziksel, ruhsal ve sosyal gelişimin zarar görmesi, akademik başarının düşmesi, uyku ve beslenme bozuklukları, madde kullanımı, yabancılarla yüz yüze görüşme, cinsel uşaklaştırma ve cinsel saldırı olarak değerlendirilmektedir⁹⁷.

Facebook, Twitter ve Instagram gibi mobil uyumlu ve kullanımı kolay sosyal medya uygulamaları, suç işlemeyi mümkün kılmakta ve kullanıcıların riskli davranışlarını kolaylaştırmaktadır. Bu platformlarda hesap oluştururken çok az kişisel bilgi istenmekte, çok kolay bir şekilde anonim hesap oluşturulabilmekte, kullanıcıların seçtikleri kişiler onay almadan takip edilebilmektedir. Örnek vermek gerekirse Instagram, kullanıcılar arasında karşılıklı rıza gerektirmeyen, konum tabanlı bir fotoğraf paylaşım uygulamasıdır. Kullanıcı fotoğraf veya video paylaşırken, fiziksel konumlarını, yabancılar da dahil olmak üzere tüm takipçileriyle paylaşabilmektedir.

İnternet kullanım sıklığının artması, gerçek hayattan alınan zevkin az olması ve yeni heyecan arayışları riskli internet davranışlarının nedenleri arasında bulunmaktadır⁹⁸. Ayrıca sosyodemografik (yaş, cinsiyet, etnik köken, sosyoekonomik durum, ebeveynlerin eğitim seviyesi, ebeveynlerin dijital okuryazarlığı), psikososyal özellikler (çevrimdışı mağduriyet, aile içi çatışmalar, psikolojik ve davranışsal problemler), çevresel faktörler (aile yapısı, denetlenme, güvenlik eğitimi, kuralları, düzenleyici ortam), teknolojik cihaz erişimi, kullanma paterni (ulaşım tipi, kullanılan yer, kullanma sıklığı, başlama yaşı, çevrimiçi davranış (kişisel bilgileri paylaşma, yabancılarla iletişim, cinsellikle ilgili konuşma, agresif davranış)) gibi etkenler de nedenleri arasında değerlendirilmektedir⁹⁹⁻¹⁰¹.

Sosyal ağ platformlarını kullanan bireylerin daha fazla oranda çevrimiçi riske maruz kaldığı bilinmektedir¹⁰². İnternette geçirilen zamanın artması, kişisel bilgilerin çevrimiçi olarak yabancılarla paylaşılması, çevrimiçi tanışılan yabancılarla fotoğraf gönderme ve onlarla yüz yüze görüşme gibi riskli davranışların artmasına yol açmaktadır⁷³. Sosyal medyada gizli bilgilerin, fotoğraf, video ve görsellerin paylaşılması çevrimiçi cinsel tacize zemin

hazırlamakta, sosyal medya ortamında başlayan cinsel taciz fiziksel ortamlara taşınmaktadır¹⁰³. Özellikle devlet koruması altında, fiziksel şiddet ve cinsel istismar öyküsü olan, duygusal olarak olgunlaşmamış, sevgiden ve ilgiden yoksun, özgüveni düşük çocuklar çevrimdışı cinsel risklere karşı savunmasızlardır¹⁰⁴.

Çevrimiçi cinsel şiddete maruz kalan çocukların bu olayı bildirme oranı düşük kalmaktadır. Yapılan çalışmalara göre bunun nedenleri; çocuğun ailesinin tepkisinden endişe duyması, başının belaya girmesinden, yargılanmaktan korkması¹⁰⁵ ve şüpheliyle görüşmesinden dolayı pişmanlık, utanç ve mahcubiyet hissetmesidir¹⁰⁶. Bu nedenle cinsel şiddeti ifşa etmek yerine platformların imkan tanıdığı kişiyi engelleme yoluna gitmektedirler¹⁰⁵. Kişisel bilgileri çevrimiçi paylaşmanın siber zorbalık, cinsel saldırı ve çevrimiçi cinsel uşaklaştırma ile ilişkisi farkedilmeye başladıktan sonra sosyal ağ sitelerinin gizlilik ayarlarının değiştirilmesiyle bu risklerin azaldığı görülmüştür¹⁰⁷.

Mağdurlarda depresyon ve intihar düşüncesi gibi psikopatolojik problemler ortaya çıkabilmektedir⁷¹. Ayrıca utanç, suçluluk duygusu, öfke¹⁰⁸, Anksiyete Bozukluğu ve kişiler arası ilişkilerde hassasiyet gibi problemlerin görülme riski de artmaktadır⁷². Bunların yanı sıra mağdurlarda sosyal ve mesleki izolasyonlara neden olmakta¹⁰⁹, teknolojiye ve insanlara olan güven azalmaktadır¹¹⁰. Öğrencilerin psikososyal işlevselliklerini ve kişiler arası ilişkilerini etkilemektedir⁷².

2.2.5. Sosyal Medya ve Cinsel Şiddet

Teknolojinin gelişiminden önce cinsel şiddet, doğrudan fail-mağdur temasıyla sınırlıyken içinde bulunduğumuz çağda mağdurlar çok daha erişilebilir konumdadır. Bazen bir insanı cinsel olarak mağdur etmek için tek gereken şey bir düğmeye tıklamak olmaktadır. Bu nedenle modern çağda insanlar cinsel şiddet açısından her zaman olduğundan daha fazla risk altındadır.

1960'lardan günümüze kadar süregelen sosyal medyadaki gelişmeler sayesinde çevrimiçi ortamın yaşamın tüm yönlerine eşi görülmemiş şekilde yayılması, yetişkinler ve çocuklar arasında iletişim için büyük ölçüde denetlenemeyen bir duruma neden olmuştur¹¹¹. Tüm dünyada kişisel akıllı telefonların kullanımının artmasıyla sosyalleşme amacıyla kullanılan sosyal ağ platformlarının kullanımı çocuk ve adölesan yaş grubunda da hızla artmış olup¹¹²

konum tabanlı sosyal ağ uygulamalarının hızla gelişmesiyle çevrimiçi ve yüz yüze tanışma imkanının arttığı belirtilmektedir⁹².

ABD’de çocuk ve adölesanların ortalama 7 saatini sosyal medyada geçirdiği, 12-17 yaş grubundaki çocukların %93’ünün çevrimiçi siteleri ve uygulamaları kullandığı ve %71’inin kişisel cep telefonu olduğu tahmin edilmektedir^{113,114}. Akıllı telefonların yaygın kullanımı sonucu gençlerin neredeyse %24’ünün sürekli çevrimiçi oldukları, kullanımının ve ulaşılabilirliğinin kolaylığı sayesinde %92’sinin her gün internete erişim sağladıkları bildirilmiştir¹¹⁴.

Tüm dünyada internette geçirilen zamanın büyük çoğunluğunu sosyal medya kullanımı oluşturmaktadır. Yapılan çalışmalarda çocuk ve adölesanların kullandığı en popüler sosyal medya platformlarının; Youtube, Instagram, Facebook ve Snapchat olduğu¹¹⁵, yaş kısıtlamalarına rağmen bu yaş grubunun bu uygulamaları aktif olarak kullandıkları görülmüştür^{116,117}. Çoğu flört uygulamasının minimum 18 yaş şartı koymasına rağmen, çocuklar bu platformlara yaygın olarak erişim sağlamak ve Bumble, Grindr ve Tinder gibi yetişkinlere yönelik flört uygulamalarını aktif olarak kullanmaktadırlar⁸⁶. Sosyal medya ve anlık mesajlaşma uygulamalarında kişisel bilgilerin paylaşılması, yabancı kişilerle çevrimiçi ve yüz yüze görüşülmesi gibi nedenlerle birçok ciddi siber suç ve kötü niyetli faaliyetler meydana gelmektedir.

Teknolojik gelişmeler ve sosyal medya kullanımının artması ile birlikte yeni bir cinsel şiddet biçimi ortaya çıktı. Mobil ve çevrimiçi teknolojilerin bir başkasını şantaj, kontrol etme, zorlama, taciz etme, aşağılama, nesneleştirme veya haklarını ihlal etme amacıyla kullanıldığı durumlar teknolojinin kolaylaştırdığı cinsel şiddet (TFSV) olarak tanımlanmaktadır⁷. Teknolojik cihazların ve çevrimiçi platformların kullanımının artmasıyla kişilerin siber zorbalık, cinsel içerikli mesajlaşma, çevrimiçi cinsel taciz, temasa ve penetrasyona dayalı cinsel saldırı, cinsel uşaklaştırma, cinsel ilişki ve buluşma teklifi, pornografi gibi çevrimiçi cinsel şiddete ve istenmeyen cinsel eylemlere maruz kalma riskleri artmış ve cinsel suçların işlenmesi kolaylaşmıştır¹¹⁸⁻¹²³.

Sosyal ağ platformlarına bağlı çevrimiçi saldırıları gerçekleştiren failer açısından bakacak olursak failerin bu eylemleri gerçekleştirmedeki nedenlerin araştırılması gerekmektedir. Ana başlıklar halinde sınıflandırılacak olursa; kişisel, çevresel nedenler olarak sınıflandırılabilir. Öfke, dürtüsellik, cinsel kompulsiyonlar, kadın düşmanlığı, tecavüzü destekleyen inanışlar, alkol/madde

kötüye kullanımı, çocuklukta cinsel istismara uğrama öyküsü kişisel nedenler olarak değerlendirilirken ebeveynler arası çatışma, cinsel konularda akran baskısı ve akranlar arasındaki yanlış inanışlar, çok sayıda cinsel partnere sahip olmak ve pornografik içeriklere maruz kalmak çevresel nedenler olarak değerlendirilmektedir¹²⁴. Yapılan çalışmalarda her 5 erkekten 1'inin çevrimiçi cinsel zorlayıcı davranışlardan (birisine istemediği halde cinsel konulardan konuşmak, birisinden istemediği halde cinsel bilgi edinmeye çalışmak, birisinden istemediği halde çevrimiçi cinsel eylemde bulunmasını istemek, birisinin çevrimiçi profillerine cinsel içerikli mesaj veya görüntü göndermek) en az birisini gerçekleştirdiği¹²⁴, dünyadaki kadınların çoğunun bu tür davranışlara maruz kaldığı¹²⁵, Kuzey Amerika'da¹²⁶, Avrupa'da¹²⁷⁻¹²⁹ ve Singapur'da¹⁰ yapılan çalışmalarda çevrimiçi tanıştığı kişilerle yüz yüze görüşen birçok çocuk olgunun olduğu bildirilmiştir.

Teknolojinin kolaylaştırdığı cinsel şiddet terimi, yeni teknolojilerin yardımıyla ve kullanımıyla cinsel şiddet davranışlarını tanımlamakta ve birbirinden farklı fakat birbiriyle ilişkili beş kategoriden oluşmaktadır. Bunlar çevrimiçi cinsel taciz, çevrimiçi cinsiyet temelli taciz, ısrarlı siber takip, çevrimiçi cinsel sömürü ve teknolojinin kolaylaştırdığı cinsel saldırı olarak gruplandırılmaktadır¹¹⁹.

2.2.5.1. Çevrimiçi Cinsel Taciz

Cinsel taciz, kişiyi aşağılayan veya korkutan, istenmeyen veya arzu edilmeyen, cinsel davranış olarak tanımlanmaktadır⁵⁵. Çevrimiçi cinsel taciz ise, elektronik cihazlar ve network teknolojisi kullanılarak cinsel içerikli mesaj ve görüntü belgelerinin gönderilmesi, cinsel içerikli tehdit, hakaret ve küfür içerikli sözlü ve/veya yazılı konuşmalardan oluşan, zarar verme, incitme niyetiyle yapılan eylemlerdir. Cinsel bölgelerini göstermek, cinsel bölgelerinin fotoğraflarını göndermek, cinsel içerikli mesaj atmak, cinsel ilişki teklif etmek gibi fiiller yoluyla sosyal ağlar üzerinden bir yetişkin tarafından yaratılan mağduriyet durumu olarak da tanımlanmaktadır¹⁰³. Çevrimiçi cinsel taciz, forumlarda, sohbet odalarında, paylaşımda bulunulan tüm internet sitelerinde olabilmektedir.

Herhangi birine cinsel sorular sormak, cinsel içerikli ifadeler kullanmak, internet üzerinden istenmeyen pornografik materyaller göndermek, aşağılayıcı yorumlar yapmak, e-posta yoluyla cinsel içerikli resim ve videolar göndermek

veya yayınlamak gibi aktif davranış biçimlerini içerebileceği gibi müstehcen takma isimler kullanmak ve pornografik avatarlar (dijital platformlardaki fotoğraf vb. kişisel temsil ibareleri) kullanmak gibi pasif davranış biçimlerini de içermektedir¹³⁰. Ayrıca, bir internet kullanıcısının bir web sayfasını ele geçirmesi ve site ziyaretçilerini pornografik veya diğer saldırgan materyal içeren bir web sitesine yönlendirmesi olan sayfa hırsızlığını da çevrimiçi cinsel taciz olarak değerlendirilmektedir¹³¹.

Bazı çalışmalarda çevrimiçi cinsel taciz, cinsiyet temelli taciz (nefret söylemi de dahil olmak üzere kişinin cinsiyetine dayalı taciz), istenmeyen cinsel ilgi (cinsel içerikli yorumlar ve açıklamalar) ve cinsel zorlama (yüz yüze veya sanal seks eylemine zorlamak) olarak gruplandırılmıştır¹³⁰.

Çevrimiçi cinsel tacizin en önemli özelliklerinden birisi, sosyal medya platformlarının tacizcinin kimliğini rahatlıkla gizleyebilmesine ve sahte hesaplar oluşturarak kendilerini olduklarından farklı göstermelerine fırsat vermesi olduğu düşünülmektedir. Özellikle erkek kullanıcılar sahte kadın profilleri açarak karşı tarafta güven sağlamaya çalışmakta veya flört ilişki beklentisindeki kızlara yönelik, akran erkek profili oluşturmaktadırlar. Tacizci, kurbanı ile arkadaş olmakta ve böylece onun güvenini kazanmaktadır. Ardından mağduru korkutarak ve tehdit ederek etkisi altına almakta, mağdura gerçek yaşam alanında bir tacizde bulunmasına olanak sağlamaktadır. Özellikle 18 yaş altı ve ergenlik döneminde ailesi ile iletişim kurmakta zorlanan çocuklar hedef alınmakta, kimlik ve iletişim problemleri yaşayan çocuklar taciz olayından sonra suçluluk duygusu, teknolojik aletlerinin ellerinden alınması, yasaklama ve ceza gibi korkular nedeniyle durumu aileleriyle paylaşmamaktadırlar¹⁰³.

Son zamanlarda çevrimiçi taciz biçimlerinden birisi de “Deepfake” (Derin Sahte) adı verilen uygulama ile yapılan yüz ifadelerindeki video manipülasyon işlemidir. Deepfake, videolarda bir kişinin yüzünün, mimiklerinin ve sesinin başka bir kişiye monte edilerek oluşturulan manipülatif görsel ve işitsel içerikler olarak tanımlanmaktadır¹³². Günümüzde sosyal medya platformlarında paylaşılan fotoğraf ve video içeriklerinden elde edilen yüz, mimik ve ses içerikleri deepfake yöntemiyle cinsel içerikli video-görüntü belgelerine monte edilerek kişilerin çevrimiçi mağduriyetine neden olmaktadır¹³³.

Çevrimiçi cinsel şiddet mağdurlarında Posttravmatik Stres Bozukluğu, Anksiyete Bozukluğu ve depresyon gibi psikopatolojiler izlendiği belirtilmiştir¹².

Kişisel bilgi, fotoğraf ve video gibi görüntü belgelerinin tacizci tarafından ele geçirilmesi bir sonraki taciz davranışı için koz olmakta, görüntü ve bilgilerin paylaşılacağı yönünde tehdit edilmeleri mağdur üzerinde korku ve anksiyeteye neden olmakta ve fiziksel tacize neden olabilecek yüz yüze buluşmaya kadar olaylar ilerlemektedir¹⁰³.

2.2.5.2. Çevrimiçi Cinsiyete Dayalı Taciz

Dijital teknolojiler, kadınların bilgi ve iletişim olanaklarını arttırmakla birlikte özel ve kamusal alanda kendilerini ifade etmelerini ve toplumsal aktivasyonlara katılımlarını arttırmıştır. İronik olarak, Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT) kadınlara böyle olanaklar sağlarken aynı zamanda zarar görmelerine de neden olmuştur. Çevrimiçi görünmezlik pelerini, kadınlar üzerinde hak sahibi olmaya yönelik ataerkil tutumları teşvik ederek, cinsiyetçi davranışların artmasına neden olmaktadır.

Cinsiyete dayalı taciz, çoğunlukla kadınlara yönelik olmak üzere bir kişiye veya bir grup insana yönelik cinsiyetlerinden dolayı aşağılayan, rahatsız edici sözlü, yazılı ve görsel ifadeler (kamuya açık yerlerde veya kasıtlı olarak buldukları yerlerde pornografik resimler yayınlamak, cinsiyetçi şakalar yapmak ve aşağılayıcı ifadeler) kullanmaktır¹³⁰. Cinsiyet temelli taciz, sohbet odaları, forumlar, e-posta ve sosyal medya siteleri aracılığıyla gerçekleşebilmektedir. Dolayısıyla cinsiyete ve cinselliğe karşı nefret söylemi, tecavüz tehditleri, karşı tarafı yıpratıcı iftiralar, taklitler ve şiddet içerikli söylemler ve sanal tecavüz dahil olmak üzere bireylere zarar veren davranış kümesini ifade etmektedir. Bu tür davranışlar tek bir kişi tarafından yapıldığı gibi bir grup tarafından da yapılabilmektedir¹¹⁹. Bu konuyla ilgili yapılan çalışmalar yetersiz olsa da mevcut araştırmalar kadınların sohbet odalarında ve çevrimiçi oyun ortamlarında erkeklere göre daha fazla tacize maruz kaldığını göstermektedir¹³⁴.

Sohbet sitesinde sahte erkek ve kadın ismi kullanarak yapılan bir çalışmada, kadın isimli kullanıcıların müstehcen veya tehdit içerikli günde ortalama 100, erkek isimli kullanıcıların ise ortalama 3,7 mesaj aldığı belirtilmiştir¹³⁵. Çevrimiçi şiddet üzerine 2016 yılında 500 kadın ve trans birey üzerinde yapılan bir çalışmada %58'inin trolleme, zorbalık, taciz şeklinde çevrimiçi cinsiyet temelli şiddetlere maruz kaldıkları belirtilmiştir¹³⁶.

Facebook'ta cinsel içerikli tehditler içeren ("tecavüze uğramayı hak ettiği" düşünülen kadınların isimlerini ve adreslerini herkese açık bir şekilde yayınlamak dahil olmak üzere) ve cinsel ilişkiye gireceği düşünülen kız öğrencilerin kişisel bilgilerinin afişe edildiği Facebook grupları ortaya çıkmıştır¹³⁷. Ayrıca sosyal medya platformlarında kadın ismiyle paylaşımda bulunan kişiler erkek isimli kişilere göre 25 kat daha fazla nefret söylemine maruz kalmıştır¹³⁵.

Sosyal medyada cinsiyetçi ifadelerin incelendiği bir çalışmada, araştırmacılar Twitter'dan "tecavüz", "sürtük" ve "fahişe" gibi kadın düşmanı ifadeleri içeren İngilizce tweetleri toplamış ve "tecavüz" kelimesini içeren ifadelerin %12'sinin cinsel tehdit, "sürtük" ve "fahişe" kelimelerini içeren ifadelerin ise %18'inin kadın düşmanlığı içeren ifadeler olduğu tespit edilmiştir¹³⁸.

2.2.5.3. Israrlı Siber Takip (Siberstalking)

Siber takip, bir bireyin elektronik veya internet özellikli cihazlar aracılığıyla tekrarlayıcı ve ısrarlı bir şekilde çevrimiçi platformlarda takip edilmesi olarak tanımlanmaktadır¹³⁹. Mağdur hakkında bilgi aramak ve derlemek, tekrarlayan, istenmeyen e-posta ve mesajla spam ve virüs göndermek, kimlik hırsızlığı yaparak mağdur adına mal ve hizmet satın almak, başka bir çevrimiçi kişinin kimliğine bürünerek kötü içerikli yanlış bilgi ve mesajlar göndermek veya yayınlamak ve diğer internet kullanıcılarını mağduru taciz etmeleri veya tehdit etmeleri için kandırmak ısrarlı siber takip kapsamına girmektedir^{140,141}. Bu tekrarlayan takipler, fiziksel takipte olduğu gibi doğası gereği tehdit edici, korkutucu ve rahatsız edici özelliklere sahiptir¹⁴². Cep telefonu, bilgisayar, e-posta, anlık mesaj ve sohbet uygulamalarının yanı sıra günümüzde sosyal medya aracılığıyla da yapılmaktadır⁷.

Siber takip faillerinin çoğunun arkadaş, eski sevgili/eş veya akraba olduğu bildirilmiştir¹⁴³. Siber takip mağdurlarının çevrimdışı mağduriyet riskleri artmakta, kadınların siber takipte bulunma ve maruz kalma olasılığı daha fazla olmasına rağmen erkeklerin bildirme olasılığı daha yüksektir^{143,144}. Hangi eylemlerin siber takip olarak kabul edileceği ile ilgili herhangi bir çalışma bulunmamaktadır. Bir kişinin Facebook gönderilerini takip etmek¹⁴⁵, bir kişinin çevrimiçi kimliğini taklit etmek¹⁴¹ veya bir kişinin fotoğrafını pornografik bir sitede yayınlamak¹⁴⁰ gibi davranışlar değişik çalışmalarda siber takip olarak değerlendirilirken bazı araştırmacılar "bir kişinin mahremiyet sınırlarının ihlal edilerek yakınlık kurma

arayışı"nı belirtmek amacıyla "obsessive relational intrusion" terimini kullanmaktadır¹⁴¹.

Konuyla ilgili yapılan çalışmalar büyük ölçüde farklılık gösterse de, Reynolds, Henson ve Fisher tarafından yapılan bir araştırmada, üniversite öğrencilerinin %41 kadarının geçmişte siber takip kurbanı olduğu ve mağdurların %60'ının kadın olduğu¹³⁹, başka bir çalışmada kadınların %65'inin, erkeklerin %50'sinin ısrarlı siber takip mağduru olduğu bildirilmiştir¹⁴⁶. Üniversite öğrencilerinin eski sevgililerini "Facebook'ta takip etmelerine" odaklanan bir çalışmada, katılımcıların 2/3'ünün kışkırtıcı davranışlar sergilediği (eski sevgiliyi kıskandırmak için ilişki durumunun güncellenmesi gibi), %18'inin tacizde bulunduğu (eski sevgiliye ait sahte bir Facebook profili oluşturmak gibi) ve %18'inin kişisel bilgileri yaymakla tehdit ettiği (müstehcen fotoğraflar yayınlamak, mahrem bilgileri başkalarıyla paylaşmak gibi) bildirilmiştir¹⁴⁷.

2.2.5.4. Görüntü Temelli Cinsel Sömürü

Görüntü temelli cinsel sömürü, beraber olmak veya cinsel temas kurmak amacıyla cep telefonları veya internet erişimi olan herhangi bir cihaz aracılığıyla mağdurun cinsel görüntülerinin veya bilgilerinin fail tarafından mağdurun rızası olmadan paylaşılması veya paylaşma tehdidi olarak tanımlanmaktadır¹⁴⁸. Bu saldırıya iki tür davranış neden olmaktadır. Bunlardan ilki, "müstehcen metin, resim veya video yoluyla cinsel ilişkiye zorlama" olarak belirtilirken ikincisi mağdurun rızası olmadan mahrem veya müstehcen görüntülerinin oluşturulması, paylaşılması veya paylaşma tehdidi olarak belirtilmektedir¹⁴⁹.

Cinsel içerikli fotoğraf ve video gibi görüntü belgelerinin mağdurun izni olmaksızın oluşturulması, elde edilmesi ve/veya dağıtılması intikam pornografisi olarak tanımlanmaktadır. Bu görüntü belgeleri mağdurun kendisi tarafından çekilmiş veya başka birisi tarafından mağdurun izni olmadan (uyurken, bilinç dışıyken, alkol/madde etkisindeyken, cinsel saldırı sırasında vs.) çekilmiş olabilmekte ve mağdurun görüntüsü izni olmadan elde edilerek pornografik bir içerikte kullanılabilir. Her ne olursa olsun mağdur bu görüntülerin paylaşılmasına rıza göstermemektedir. Altında yatan sebep intikam, cinsel tatmin, şantaj, aşağılama, eğlence ve mali kazanç olabilmektedir⁷. Son yıllarda sosyal medya uygulamaları ve sadece bu paylaşımlar için kurulmuş internet

siteleri yoluyla bu cinsel saldırganlık türü artmıştır¹⁵⁰. Fakat bu suçun sadece %8'inin yasal mercilere bildirildiği belirtilmektedir¹⁵¹.

Erotik veya pornografik içerikli mesaj, fotoğraf ve video belgelerinin gönderilmesi veya alınması olan eylemler sexting (cinsel içerikli konuşma) olarak tanımlanmaktadır. Cinsel içerikli mesajların elektronik cihazlar aracılığıyla gönderilmesi konusu karmaşıktır. Bir yandan, elektronik cihazlar aracılığıyla cinsel mesajlar gönderip almak, hem gönderici hem de alıcı için olumlu olarak deneyimlenen, samimi bir etkileşim biçimi olabilmekteyken¹⁵², bir yandan da cinsel içerikli mesajlaşma biçimlerinin bazılarının yetişkinlerin uşaklaştırma (grooming) çabalarının veya yakın siber partner şiddeti de dahil olmak üzere cinsel taciz içeren davranışların sonucu olduğuyla ilgili görüşler bulunmaktadır¹⁵³. Bununla birlikte alınan ve gönderilen bu cinsel içerikli metin, fotoğraf ve videoların alıcı ve göndericinin izni dışında dağıtılma ve yayınlanma riski bulunmaktadır. Reşit olmayan ve hatta adölesan gruba girmeyen çocukların cinsel istismar görüntülerinin (çocuk pornografisi) oluşturulması ve dağıtılması da bilinen bir durumdur. Gönderen ve alıcı aynı yaş grubunda olsa bile çocuk pornografisi şeklinde tanımlanmaktadır.

2.2.5.5. Teknolojinin Kolaylaştırdığı Fiziksel Cinsel Saldırı

İnternet yeni arkadaşlar, duygusal ve cinsel partnerler edinmek için yaygın olarak kullanılan bir araç haline gelmiştir^{154,155}. Birbirlerinin varlığından haberdar olamayacak insanlar arasındaki iletişimi arttıran yeni ve büyük ölçüde denetlenemeyen bir ortam yaratmıştır. Bu iletişim yetişkinler arasında olduğu gibi bir yetişkin ve çocuk arasında da olabilmektedir. Çevrimiçi ortamın sağladığı anonimliğin, manipülatif ilişkiler geliştirmek isteyen kişiler için uygun koşullar yarattığı ve özellikle çocukların bu yolla cinsel tacize ve saldırıya uğrayabilme riskinin arttığıyla ilgili artan bir endişe söz konusudur. Bu endişenin odak noktası, çevrimdışı cinsel suçların işlenmesine yönelik internetin yeni imkanlar doğurmasıdır.

Kişisel bilgilerin çevrimiçi ağ ortamında paylaşılmasının daha geniş bir sosyal çevre oluşturma isteği olduğu düşünülmektedir⁸⁸. Sosyal ağ platformlarındaki arkadaşlık ilişkisi karşıdaki insanı tam olarak tanımadan hatalı bir güven duygusuna neden olmakta, bu durum da beraberinde birçok risk meydana getirmektedir¹⁵⁶.

Çevrimiçi mağduriyetin, çevrimdışı cinsel mağduriyet ile güçlü bir şekilde ilişkili olduğu belirtilmiştir¹⁵⁷. Çevrimdışı cinsel saldırılar üç şekilde meydana gelmektedir. Bunlardan birincisi failin şantaj, rüşvet veya tehdit yoluyla bir tür baskı uygulayarak mağdurun çevrimiçi veya çevrimdışı cinsel eylemlerde bulunmasını talep etmesi¹³⁰, ikincisi fail tarafından flört sitesi veya uygulamasının cinsel temas sağlamak için kullanılması ve üçüncüsü failin kişisel bilgilerini gizleyerek veya sahte kimlik kullanarak karşı tarafa cinsel saldırıda bulunması olarak değerlendirilmektedir⁹² ki bu durum literatürde cinsel uşaklaştırma olarak geçen bir sürecin kendisi de olabilmektedir¹⁵⁸.

Cinsel uşaklaştırmada fail, kendisini çocuğun arkadaşı, çocuğun çıkarlarını paylaşan, çocuğa hediyeler veren ve çocuğun sorunlarını yargılamayan, çözümler üreten biri olarak sunar. Zamanla fail, çocuk ile çocuğu koruyabilecek kişiler arasında bir mesafe yaratarak, çocuğun bu durumdan ailesini ve çevresindeki kişileri haberdar etmesini de engellemiş olur. Bu süreç boyunca fail çocukla iletişimini cinsel konulara yöneltmek için değişik stratejiler uygular. Bunlar çocukla cinsel içerikli konular hakkında konuşma, fotoğraf, video gönderme gibi eylemler olabilmektedir. Bu eylemlerin amacı ilişkideki cinselliği normalleştirme isteği, çevrimiçi veya çevrimdışı cinsel ilişki isteğidir. İlişkinin sonlarına doğru çocuk faille fiziksel temas kurmaya başlar ve bu süreç çocuğun cinsel eylemlerde bulunmaya hazır olmasına kadar devam eder. Özetle cinsel uşaklaştırma, mağdurun cinsel eylemlere karşı direncini kıran, failin cinsel eylemlerde bulunma amacına hizmet eden stratejilerin uygulandığı bir manipülasyon sürecidir¹⁵⁹. Ayrıca yapılan çalışmalarda okullarda, kreşlerde ve bakım evlerinde çalışıp çocuklarla resmi olarak iletişim kurma imkanı olan faillerin de olduğu bildirilmiştir¹⁶⁰.

Yetişkinler ile çocuklar arasındaki çevrimiçi cinsel temaslar farklı amaçlarla gerçekleşebilmektedir. Bazı durumlarda yetişkinin amacı, çocukla cinsel ilişkide bulunabileceği çevrimdışı bir buluşma ayarlamakken, bazı durumlarda da, ani cinsel tatmin amaçlı çocuğu cinsel içerikli resimler göndermeye, web kamerasının önünde poz vermeye veya siber sekse katılmaya ikna etmeye yönelik olabilmektedir¹⁶¹.

Yapılan araştırmalara göre çocukların, çevrimiçi tanışmanın doğasında var olan risklerin genel olarak farkında olmalarına rağmen, uzun süreli çevrimiçi iletişimden sonra yüz yüze görüştüklerinde daha az tehlike duygusu hissettikleri

bildirilmektedir¹⁶². Ayrıca şüphelilerin mağdurları samimi bir ilişki içinde olduklarına ve yaşlarına dair kandırmaları ve bazı mağdurların şüphelilerin cinsel amaçlı görüşüklerinin farkında olmaları yüz yüze görüşme nedenlerini açıklamaktadır^{14,162}.

Yetişkinler tarafından yapılan çevrimiçi tekliflerin, yetişkinlerin yaşlarını gizlemediği ve cinsel ilgileri konusunda açık olduğu durumlarda bile reşit olmayanlar tarafından kabul edildiği durumlar olmuştur. Bu tür vakalardaki kurbanlar arasında, kendilerini aşık olarak gören ergenlik çağındaki kız çocuklar ve eşcinsel yönelimlerini keşfederken çevrimiçi ilişkilere giren erkek çocuklar yer almaktadır^{14,107,163}.

Çevrimdışı fiziksel ve cinsel saldırı öyküsü olan, ebeveynler arası çatışma ortamında yaşayan, depresyon belirtileri olan çocukların çevrimiçi saldırılara karşı savunmasızlıkları artmaktadır^{100,164}. Bunun nedeni tam olarak açıklanmamış olmasına rağmen çocuğun yakınındaki insanlardan aldığı duygusal desteğin azalmasının onu alternatif ilişkiler aramaya ittiği, cinsel istismara uğrayan çocuklardaki düşük benlik saygısı ve riskli cinsel davranış yöneliminin onları savunmasız hale getirdiği düşünülmektedir¹⁶⁴. Ayrıca çevrimiçi sohbet sitelerini ziyaret etmek, interneti yabancılarla iletişim kurmak için kullanmak, mevcut psikolojik sorunlar ve diğer mağduriyet durumları gibi bir dizi problemlerin çevrimiçi cinsel isteklere maruz kalma riskinin artmasına neden olduğu bildirilmiştir¹⁰⁰.

LGBT-i bireylerde çevrimiçi zararlı etkileşimlerde bulunma riskinin daha yüksek olduğu görülmüştür¹⁰⁵. Alternatif cinsel ilgileri ve yönelimleri olanların merak ve keşfetme arzuları nedeniyle çevrimiçi ortamlar, kendileri gibi yönelimleri olan kişilerle iletişime geçmelerini ve cinselliklerini keşfetme fırsatı yakalamalarını sağlamaktadır.

Erkeklerin çevrimiçi pornografiye daha fazla maruz kalmasının, erkekleri internet ile ilgili cinsel suçlara karşı daha savunmasız hale getirebileceği öne sürülmüştür¹⁶⁵. Yapılan bir çalışmada çevrimiçi pornografiye maruz kalan çocukların, cinsel olarak da olgunlaşmaları tam olarak tamamlanmadığı için fiziksel görüşmelere katılma ve cinsel saldırılara maruz kalma risklerinin daha fazla olduğu belirtilmektedir^{10,165}.

Ebeveynler tarafından çevrimiçi görüşme ve yüz yüze buluşma konusunda getirilen kısıtlamaların çocuğun maruz kalabileceği riskleri azalttığı^{10,166} fakat

internetin ortak kullanımı, filtre ve çevrimiçi gözetim yazılımlarının kullanımı gibi ebeveynler tarafından alınan önlemlerin çevrimiçi riskleri azaltmadığı belirtilmiştir⁹⁹. Ayrıca çevrimdışı mağduriyet ile ebeveynlerin ayrı yaşaması veya bir ebeveyn kaybı gibi durumlar arasında bir bağlantı olduğu belirtilmektedir^{100,164}.

3. GEREÇ VE YÖNTEM

Çalışmamızda; 01.01.2016-31.12.2020 yılları arasında Mersin Üniversitesi Adli Tıp Anabilim Dalı Polikliniği'ne cinsel saldırı iddiasıyla gönderilmiş, fiziksel ve genital (vajinal-anal) muayene yapılmasına, kolposkopi cihazı ile fotoğraf ve görüntü kaydı yapılmasına, delil elde etmek amacıyla biyolojik materyallerin toplanmasına, ilgili bölümlere konsülte edilmesine kendisi veya 18 yaş altındaysa vasileri tarafından yazılı onam verilen, tüm yaş gurubundaki olguların içerisinde sosyal medya aracılığıyla tanışan ve/veya sosyal medya aracılığıyla cinsel şiddete uğramış 71 olgu retrospektif olarak incelenmiş ve tanımlayıcı bir çalışma oluşturulmuştur. Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan 11/08/2021 tarih ve 550 sayılı karar ile onay alınmıştır.

Olguların yaş, cinsiyet, uyruk, eğitim ve çalışma durumu, yaşadığı yerleşim birimi gibi sosyodemografik özellikler, ek hastalık, Mental Retardasyon, sigara/alkol/madde kullanım bozukluğu gibi tıbbi özellikler açısından incelenmiştir.

Yaş kategorilendirmesi; ülkemizdeki ve dünyadaki yasal düzenlemelere göre rıza aranmaksızın yapılan her türlü cinsel eylemin suç kabul edildiği 15 yaş temel alınarak; "15 yaş ve altı" ile "15 yaş üstü" olarak gruplandırılmıştır (Türk Ceza Kanunu (TCK 103. madde). Eğitim durumu; okuma yazma bilmeyen, ilköğretime devam eden, ilköğretim mezunu, lise mezunu, üniversite mezunu ve özel eğitime giden olgular olmak üzere altı gruba ayrılmış olup olguların çalışma durumu düzenli bir işte çalışan ve çalışmayan, yerleşim birimi kırsal ve kentsel olarak kategorilendirilmiştir.

Olguların aile yapısı ve aileye ait sosyodemografik veriler incelenmiştir. Olguların yaşadığı kişiler çekirdek aile ile yaşayan, anne-baba ayrı/baba ölü, anne ile yaşayan, anne-baba ayrı/anne ölü, baba ile yaşayan, öz anne ve üvey baba ile yaşayan, öz baba ve üvey anne ile yaşayan, arkadaşı ile yaşayan, akrabası ile yaşayan, yurttan yaşayan, ayrı bir evde yalnız yaşayan ve eşi ve çocukları ile yaşayan olarak, anne ve babalarının meslekleri ise çalışmayan, işçi, memur, serbest meslek, emekli ve çalışmasına rağmen mesleği belirtilmeyen olarak gruplandırılmıştır. Ailenin ortalama aylık geliri, asgari ücret altı ve asgari ücret üstü olarak gruplandırılmıştır.

Olgular ek hastalığı olup olmadığı açısından da değerlendirilmiştir. Olguların düzenli sigara/alkol/madde kullanım alışkanlıkları hiçbirini kullanmıyor, düzenli sigara kullanıyor, düzenli alkol kullanıyor, düzenli madde kullanıyor, düzenli sigara-alkol kullanıyor, düzenli sigara-alkol-madde kullanıyor şeklinde gruplandırılmıştır.

Sosyal medya platformları aracılığıyla tanışan olguların tanıştıkları sosyal medya platformları Facebook, Instagram, Whatsapp, Twitter ve ismi belirtilmeyen platformlar olarak kategorize edilmiştir. Çevrimiçi tanışma ile yüz yüze ilk görüşme arası zaman ve çevrimiçi tanışma ile cinsel saldırıya uğrama arası zaman 0-1 gün, 1-3 gün, 3-7 gün, 7-14 gün, 14-30 gün, 30-60 gün, 60-90 gün, 90-120 gün, 120-150 gün, 150-180 gün, 180-210 gün, 210-240 gün, 240-365 gün, 1-2 yıl ve 2 yıl üzeri şeklinde gruplara ayrılmıştır. Çevrimiçi tanışmadan sonra yüz yüze ilk görüşme yeri ile cinsel saldırının gerçekleştiği yer açık ve kapalı alan olarak gruplandırılmıştır. Park, bahçe, orman, araç (araba, kamyon, tekne) açık alan olarak ev, otel/pansiyon, iş yeri, metruk mesken (terkedilmiş bina, kullanılmayan bina veya inşaat alanı) kapalı alan olarak değerlendirilmiştir.

İddia edilen cinsel saldırı olayının gerçekleşme zamanı yıl, ay, mevsim olarak değerlendirilmiştir. Cinsel saldırının gerçekleştiği buluşma; ilk buluşma ile ikinci ve sonraki buluşmalar olarak ve cinsel saldırı sayısı tek ve birden fazla olarak gruplandırılmıştır. Cinsel saldırı tipi temas içermeyen (cinsel taciz), öpme-dokunma (nonpenetrasyon), oral, vajinal, anal, vajinal-anal, vajinal-oral olarak gruplara ayrılmış olup ejakülasyon, prezervatif, kaydırıcı kullanımı olup olmadığı, kaçma, kaçırılma, gasp ve evlenme vaadi gibi durumların gerçekleşip gerçekleşmediği araştırılmıştır. Cinsel saldırıyı kolaylaştıran yöntemler hile/kandırma, darp, cebir, tehdit, alkol/madde kullanımı, hile/darp olarak gruplandırılmıştır.

Olgular içerisinde teknolojik cihazlar aracılığıyla (akıllı telefon, kişisel bilgisayar, video-kamera gibi) cinsel şiddete uğrayanlar çıplak fotoğraf ve/veya video çekilmesi/paylaşılması, cinsel içerikli konuşmaların tehdit amacıyla kaydedilmesi, pornografik video ve görüntülerin izletilmesi olarak gruplara ayrılmıştır.

Çevrimiçi cinsel şiddete uğrayan olguların şiddete uğradığı sosyal medya platformları Facebook, Instagram, Whatsapp, Twitter, birden fazla platform ve ismi belirtilmeyen platformlar olarak gruplara ayrılmıştır.

Sosyal medya platformlarında çevrimiçi olarak cinsel şiddete uğrayan olgular çıplak fotoğraf ve/veya video gönderme/paylaşma ve cinsel içerikli konuşma/tehdit olarak iki gruba ayrılmış olup platformlarda gerçekleşen çevrimiçi şiddet türleri ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Sosyal medya yoluyla yapılan tehditler cinsel içerikli mesajları paylaşma tehdidi ve çıplak fotoğraf ve/veya video paylaşma tehdidi olarak gruplandırılmıştır.

Muayene ile ilgili parametreler değerlendirildiğinde son cinsel saldırı ile muayene arası geçen zaman 0-1 gün, 1-3 gün, 3-7 gün, 7-14 gün, 14-30 gün, 30-180 gün, 180-365 gün ve 1 yıl ve üzeri olarak gruplara ayrılmıştır.

Olguların tamamının fiziksel ve genital (vajinal-anal) muayenesinde 2018 yılına kadar Standart Kolposkop, 2018 yılı ve sonrasında Dijital Multispectral Kolposkop kullanılmıştır. Olguların vajinal muayene bulguları; doğal (cinsel saldırıyla uyumlu herhangi bir lezyon tespit edilemediyse), eski yırtık, yeni yırtık, subakut yırtık, silinme, eski-yeni yırtık, duhule müsait hymen, vajen duvarında cinsel saldırı ile uyumlu lezyon olarak, anal muayene bulguları; doğal (cinsel saldırıyla uyumlu herhangi bir lezyon tespit edilemediyse), akut fiili livata ile uyumlu bulgular (ekimoz, laserasyon, taze kanama gibi), kronik fiili livata ile uyumlu bulgular (pililerde düzleşme, hunileşme, anal sfinkter tonus kaybı gibi) olarak gruplara ayrılmıştır. Genital muayene dışındaki fiziksel muayene bulguları doğal, ekimoz, dermabrazyon, laserasyon, kesici-delici alet yaralanması, kemik kırığı, hematoma, peteşi olarak gruplara ayrılmış, lezyon şiddetleri hafif, orta, ağır lezyonlar olarak gruplandırılmıştır.

Muayene sırasında olgulardan alınan frotti örnekleri Mersin Üniversitesi Patoloji Anabilim Dalı'na gönderilmiş ve yayma örneklerinde sperm varlığı araştırılmıştır. Sperm veya sperme ait partikül saptanan olgular sperm pozitif olarak, saptanmayanlar ise negatif olarak gruplandırılmıştır.

Cinsel saldırıya uğradığı iddia edilen olgular Çocuk Enfeksiyon/Kadın Hastalıkları ve Doğum ve Çocuk Psikiyatri/Yetişkin Psikiyatri Anabilim Dallarına konsulte edilmiş cinsel yolla bulaşan hastalıklar (CYBH), gebelik ve psikiyatrik patolojiler açısından olgular değerlendirilmiştir. Hastanemiz Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı ve Çocuk Enfeksiyon Anabilim Dallarında cinsel yolla bulaşan hastalıklar olarak Sifiliz, Human Immunodeficiency Virus (HIV), Hepatit B Virus (HBV) ve Hepatit C Virus (HCV) değerlendirilmektedir. Çocuk/Yetişkin Psikiyatri Anabilim Dallarından değerlendirilen olgular DSM IV-V kriterlerine

göre doğal (olaya bağı psikopatoloji gelişmeyen olgular), Akut Stres Bozukluğu, Posttravmatik Stres Bozukluğu, Uyum Bozukluğu, Posttravmatik Stres Bozukluğu ve Depresyon, Anksiyete Bozukluğu ve Uyum Bozukluğu olarak gruplara ayrılmış olup, polikliniğe başvurmamayan ve karar verilemeyip ileri tarihli kontrol muayene önerilenler ayrı gruplar olarak eklenmiştir.

Faile ilgili yaş, cinsiyet, uyruk, medeni durum, eğitim, düzenli bir işte çalışma durumu gibi sosyodemografik özellikler incelenmiş olup failin sigara/alkol/madde kullanım öyküsü, fail sayısı, fail ile mağdur arası yaş farkı gibi özellikler de değerlendirilmiştir. Failin eğitim durumu okuma yazma bilmiyor, okuma-yazma biliyor, ilköğretim mezunu, lise mezunu, üniversite mezunu olarak gruplandırılmıştır. Failin medeni durumu evli ve bekar olarak değerlendirilirken fail sayısı tek ve birden fazla olarak değerlendirilmiştir.

Verilerin istatistiksel analizinde, IBM SPSS 22 (IBM Corp. Released 2013. IBM SPSS Statistics for Windows, Version 22.0. Armonk, NY: IBM Corp.) paket programı kullanılmıştır. Tanımlayıcı istatistikler ortalama ($\pm$) standart sapma, ortanca (minimum-maksimum), frekans dağılımı ve yüzde olarak sunulmuştur. Kategorik değişkenler ise sayı (n) ve yüzde (%) cinsinden özetlenmiştir. Kategorik değişkenler arasındaki ilişki analizi Ki-Kare testi ile yapılmıştır. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir.

4. BULGULAR

01.01.2016 – 31.12.2020 tarihleri arasında Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı'na cinsel saldırı iddiasıyla gönderilen olguların içerisinde sosyal medya aracılığıyla tanışan ve/veya sosyal medya platformları üzerinden cinsel şiddete uğrayan ve adli rapor düzenlenen toplam 71 olgu retrospektif olarak incelenmiştir.

Olgulara, ailelerine ve faile ait sosyodemografik özellikler, tanıştıkları ve/veya şiddet gördükleri sosyal medya platformları, sosyal medya üzerinden yapılan şiddet türü, teknolojik cihazlar aracılığıyla yapılan şiddet türü, cinsel saldırının gerçekleştiği tarih (ay, mevsim, yıl), sosyal medya üzerinden tanışma ile yüz yüze görüşme arasındaki zaman aralığı, sosyal medya üzerinden tanışma ile cinsel saldırıya uğrama arasındaki zaman aralığı, cinsel saldırıyı kolaylaştırıcı eylemler, cinsel saldırı türü, ilk buluşma yeri, cinsel saldırının gerçekleştiği olay yeri, genital ve fiziksel muayene bulguları, Yetişkin/Çocuk Psikiyatri, Kadın Hastalıkları ve Doğum, Çocuk Enfeksiyon ve Patoloji Anabilim Dalları'na konsulte edilen hastaların muayene ve tetkik sonuçları çalışmamız kapsamına alınmış olup çalışmamızda bu parametrelere ait veriler bulunmaktadır.

Mağdura ait Sosyodemografik Bulgular

Çalışmamız kapsamına alınan cinsel saldırı iddiası ile gönderilen 71 olgunun; 68'i kadın (%95,8), 3'ü erkekten (%4,2) oluşmaktadır (Grafik 1).

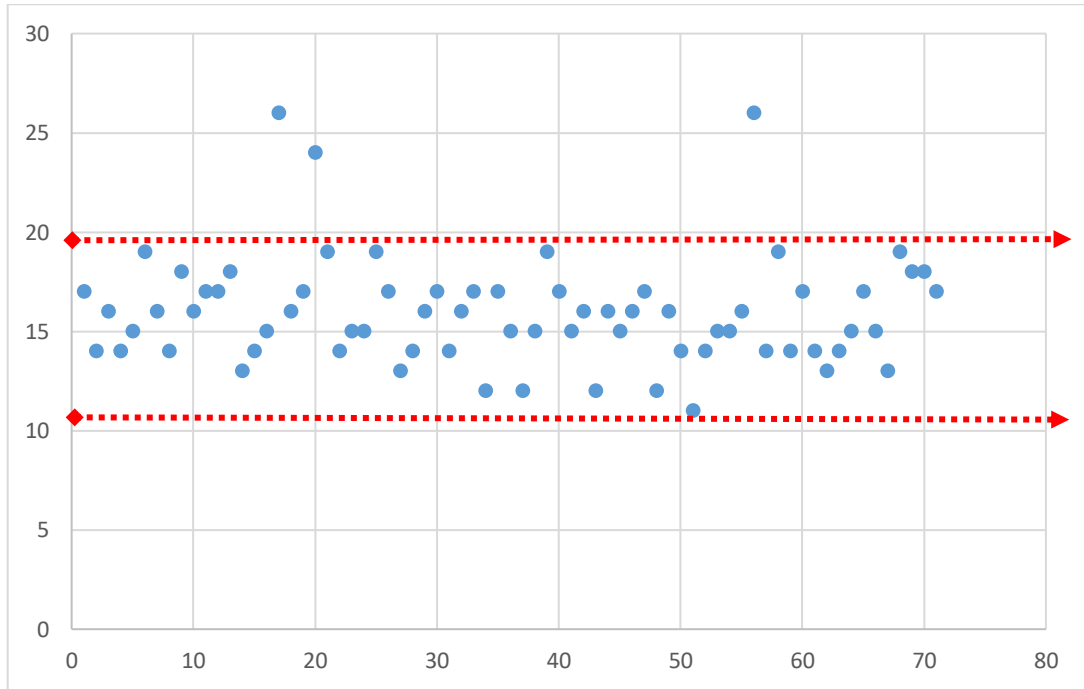

Grafik 1: Olguların cinsiyet dağılımı.

Mağdur olgular 11-26 yaş aralığında olup ortalama yaşları $15,9 \pm 2,8$ yıldır. Kadınların ortalama yaş değeri $16 \pm 2,8$, erkeklerin $13,6 \pm 1,5$ yıldır. Olguların %94,4'ü (n=67) 12-19 yaş aralığındadır (Tablo 1, Grafik 2).

Tablo 1: Olguların yaşlara göre dağılımı (n).

Mağdur yaş	Mağdur sayı n (%)
11	1 (%1,4)
12	4 (%5,6)
13	4 (%5,6)
14	13 (%18,3)
15	12 (%16,9)
16	11 (%15,5)
17	13 (%18,3)
18	4 (%5,6)
19	6 (%8,5)
24	1 (%1,4)
26	2 (%2,8)

Grafik 2: Olguların yaşlara göre dağılımı (n).

Olay tarihindeki yaşı bilinen 70 olgudan 11'i (%15,7) 18 yaş üzerinde, 33'ü (%47,1) 15-18 yaş, 24'ü (%34,3) 12-15 yaş aralığında, 2'si (%2,9) 12 yaş altındadır. Olguların %84,3'ünün (n=59) 18 yaş altı çocukluk yaş grubunda olduğu görülmüştür. Cinsel suçlar açısından ülkemizdeki ve dünyadaki yasal düzenlemelere göre rıza aranmaksızın yapılan her türlü cinsel eylemin suç kabul edildiği 15 yaşa göre değerlendirildiğinde 44'ü (%62,9) 15 yaş üstünde, 26'sı (%37,1) 15 yaş ve altındadır.

Olguların 70 tanesi (%98,6) Türkiye Cumhuriyeti uyruklu, 1 tanesi (%1,4) yabancı uyrukludur.

Olguların 69'unun eğitim durumları hakkında bilgiye ulaşılmıştır. 14'ü (%20,3) ilköğretime devam etmekte, 3'ü (%4,3) ilköğretim mezunu, 44'ü (%63,8) liseye devam etmekte, 5'i (%7,2) lise mezunu, 1'i (%1,4) üniversite eğitimine devam etmekte, 2'si (%2,9) üniversite mezunudur.

Çalışma durumları hakkında veri elde edilen 63 olgudan 58'i (%92,1) düzenli bir işte çalışmamakta, 5 (%7,9) tanesi çalışmaktadır.

Verilerine ulaşılan toplam 64 olgunun 9'unda (%14,1) Mental Retardasyon tanısının olduğu tespit edilmiştir.

Yaşadığı yer ile ilgili verilere ulaşılan 68 olgudan 54'ü (%79,4) şehirde, 14'ü (%20,6) kırsal bölgede yaşamaktadır.

Sigara/alkol/madde kullanım öyküsü ile ilgili veriye ulaşılan 10 olgunun 4'ünün (%40) hiçbirini kullanmadığı, 4'ünün (%40) düzenli sigara kullandığı, 1'er olgunun ise (%10) sigara/alkol ve sigara/alkol/madde kullandığı belirlenmiştir.

Psikiyatrik, nörolojik, fiziksel ve metabolik ek hastalıklarla ilgili tıbbi özgeçmiş bilgilerine ulaşılan 22 olgunun 10'unda (%45,5) ek hastalık olduğu görülmüştür.

Aile Yapısı ve Aile Özelliklerine İlişkin Bulgular

Birlikte yaşadığı kişilerle ilgili verilere ulaşılan 67 olgudan 41'inin (%61,2) anne ve babası ile yaşadığı, 18'inin (%26,9) sadece annesi ile yaşadığı, 5'inin (%7,5) yurttan kaldığı görülmüştür (Tablo 2).

Tam aile yapısında yaşayan 41 (%61,2), parçalanmış aile yapısında yaşayan 25 (%37,4) olgu vardır.

Tablo 2: Olguların birlikte yaşadığı kişiler (n).

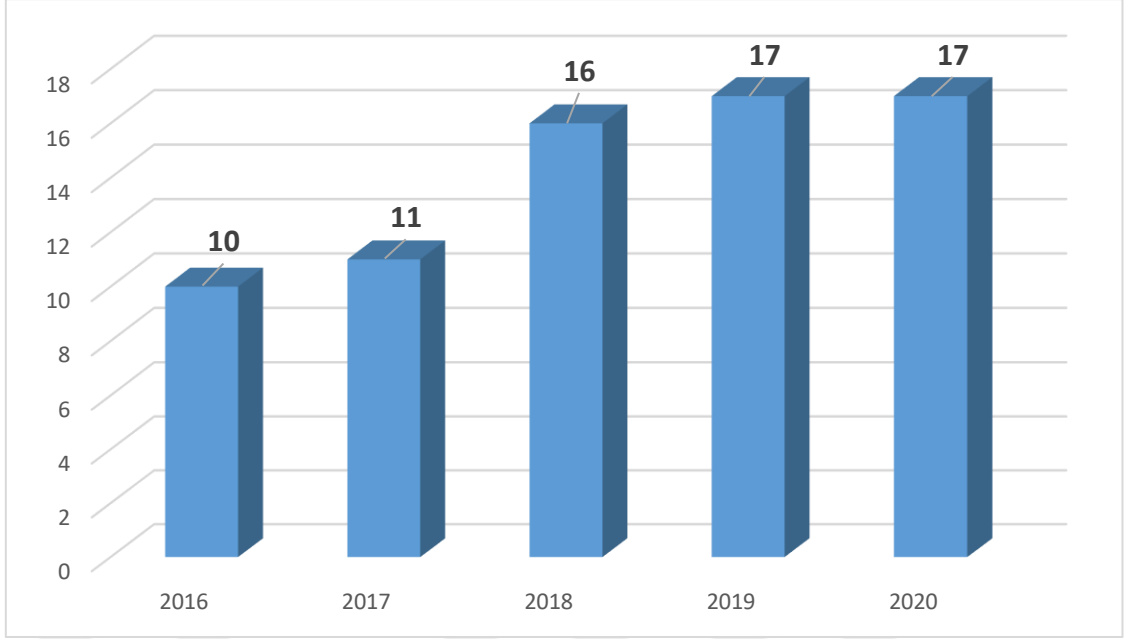
Olguların yaşadığı kişiler	Mağdur sayısı n (%)
Anne-baba ile yaşıyor	41 (%61,2)
Anne-baba ayrı/baba ölü, anne ile yaşıyor	18 (%26,9)
Akraba	1 (%1,5)
Yurt	5 (%7,0)
Yalnız Yaşıyor	1 (%1,5)
Eşi ve çocukları ile yaşıyor	1 (%1,5)
Toplam n (%)	67 (%100)

Annelerinin mesleği ile ilgili veriye ulaşılan 41 olgudan 30'unun (%73,2) çalışmadığı, 6'sının (%14,6) işçi, 4'ünün (%9,8) serbest meslek sahibi olduğu, 1'inin (%2,4) ise ismi belirtilmeyen bir işte çalıştığı, babalarının mesleği ile ilgili verilerine ulaşılan 30 olgudan 10 tanesinin (%33,3) emekli, 10 tanesinin (%33,3) serbest meslek, 8 tanesinin (%26,7) işçi olduğu, 1'inin (%3,3) ismi belirtilmeyen bir işte çalıştığı, 1'inin (%3,3) ise çalışmadığı tespit edilmiştir.

Aylık gelir bilgisine ulaşılan 39 olgudan 36'sının (%92,3) asgari ücret ve altında, 3'ünün (%7,7) asgari ücret seviyesinin üzerinde aylık gelirin olduğu görülmüştür.

Başvuru zamanı, olay zamanı, olay yeri, şikayetçi olan kişi

Adli merciler tarafından 2016-2020 yılları arasında cinsel saldırı iddiasıyla Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı'na yönlendirilen ve içlerinden sosyal medya aracılığıyla cinsel şiddete uğrayan mağdur sayısı 71'dir. 2016 yılında 10 (%14,1), 2017 yılında 11 (%15,5), 2018 yılında 16 (%22,5), 2019 yılında 17 (%23,9), 2020 yılında 17 (%23,9) olgu başvurmuştur (Grafik 3).

Grafik 3: Olguların yıllara göre muayene başvuruları (n).

Olayın meydana geldiği yıllara baktığımızda bilgilerine ulaştığımız 70 olgudan 12'si (%17,1) 2016 yılında, 15'i (%21,4) 2017 yılında, 16'sı (%22,9) 2018 yılında, 14'ü (%20) 2019 yılında, 13'ü (%18,6) 2020 yılındadır.

Olayın meydana geldiği aylara baktığımızda en fazla Şubat (n=10, %14,7) ve Kasım (n=9, %13,2) aylarında meydana gelmiştir. Mevsimsel dağılıma baktığımızda ise sonbahar (n=23, %33,8) ve kış aylarında (n=20, %29,4), ilkbahar (n=11, %16,2) ve yaz aylarına (n=14, %20,6) göre daha fazla olay meydana gelmiştir. Kadın ve erkek olgular arasında cinsel saldırı olayının gerçekleştiği mevsimler; ilkbahar-yaz ve sonbahar-kış olarak birbiriyle tek örneklem ki-kare testi yapıldığında istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Sonbahar-Kış aylarında kadın olguların erkeklere göre, ilkbahar-yaz aylarında ise erkek olguların kadınlara göre daha fazla oranda cinsel şiddete uğradığı görülmüştür (p=0.012) (Tablo 3).

Tablo 3: Cinsel saldırının meydana geldiği mevsim ile cinsiyet arasındaki ilişki.

		Mevsim		P
		İlkbahar- Yaz	Sonbahar- Kış	
Cinsiyet	Kadın	22 (%32,4)	43 (%63,2)	0,012
	Erkek	3 (%4,4)	0 (%0)	

Verisine ulaştığımız 35 olgudan 14'ünün (%40) ilk buluştukları yer kapalı mekan, 21'inin (%60) ise açık mekanlardır. Cinsel saldırının meydana geldiği yer 52'sinde (%76,5) kapalı alan, 16'sında (%23,5) açık alandır.

Cinsel saldırı olayının adli mercilere şikayetini gerçekleştiren kişi incelendiğinde toplam 69 (%97,2) olgunun verilerine ulaşılmıştır. Şikayeti gerçekleştirenin çoğunluğunun aile/akraba olduğu (n=40, %58), bunu mağdurun kendisi (n=10, %14,5), eğitim gördüğü okuldaki öğretmeni (n=8, %11,6), sağlık kuruluşu (n=5, %7,2), kolluk kuvvetleri (n=4, %5,8) ve arkadaşlarının (n=2, %2,9) izlediği görülmüştür.

Şikayetçi olan kişi değerlendirildiğinde; 15 yaşın üzerindeki olguların 15 yaşın altındaki olgulara göre daha yüksek oranda kendilerinin şikayetçi olduğu görülmüştür (p=0,034) (Tablo 4).

Tablo 4: Şikayetçi olan kişi ile olgunun yaşı arasındaki ilişki.

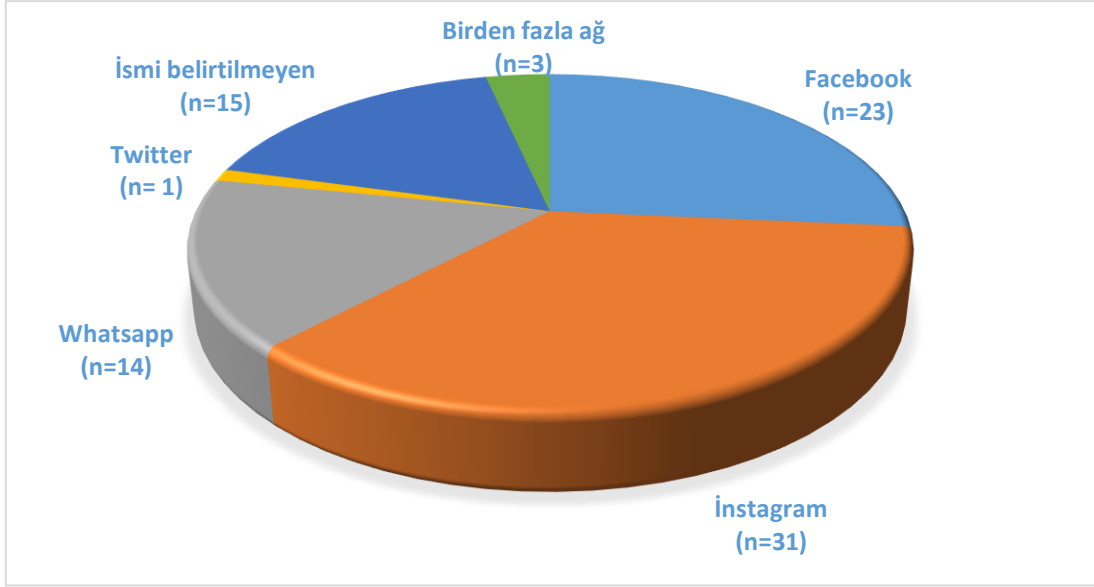
		Olgunun Yaşı		P
		15 yaş ve üstü	15 yaş altı	
Şikayetçi Kişi	Kendisi	9 (%13)	1 (%1,4)	0,034
	Diğer kişiler	34 (%49,3)	25 (%36,2)	

Sosyal Medya İle İlgili Bulgular

Olguların 52'sinin (%73,2) sosyal medya aracılığıyla tanıştığı, sosyal medya aracılığıyla tanışanlardan 26'sının (%50) Instagram, 17'sinin (%32,7) Facebook ile tanıştığı, 9 (%17,3) olguda ise platformun isminin belirtilmediği görülmüştür (Tablo 5, Grafik 4).

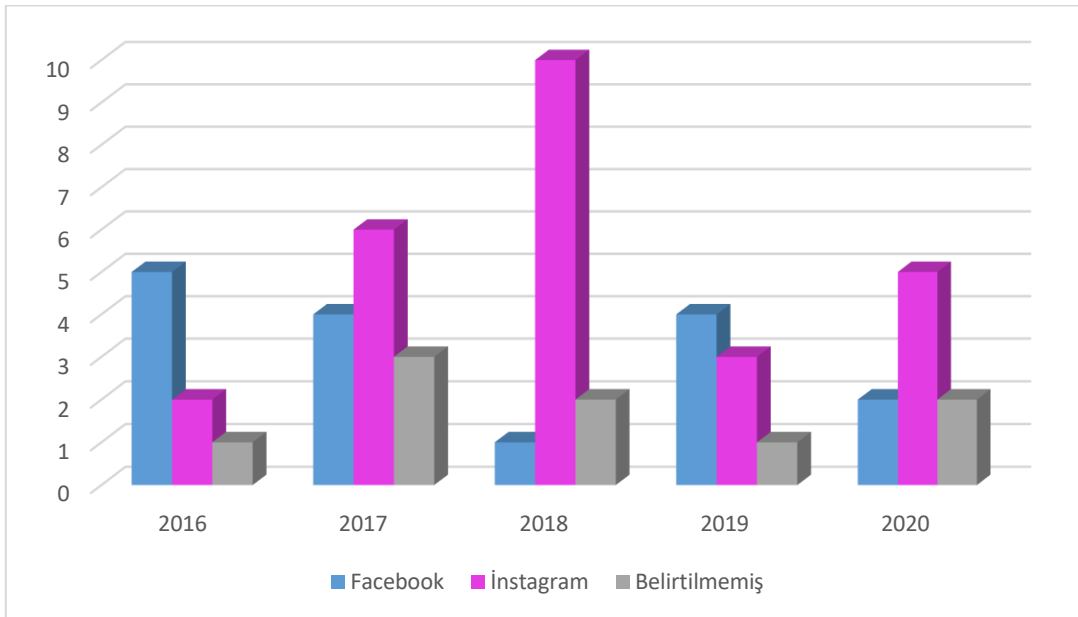
Tablo 5: Sosyal medya şiddetinin platformlara göre dağılımı.

Sosyal medya	Çevrimiçi tanışma	Çevrimiçi şiddet	Toplam
Facebook	17 (%32,7)	6 (%17,1)	23
Instagram	26 (%50,0)	5 (%14,3)	31
Whatsapp	0 (%0)	14 (%40,0)	14
Twitter	0 (%0)	1 (%2,9)	1
İsmi belirtilmeyen	9 (%17,3)	6 (%17,1)	15
Birden fazla ağ	0 (%0)	3 (%8,6)	3
Toplam	52	35	71

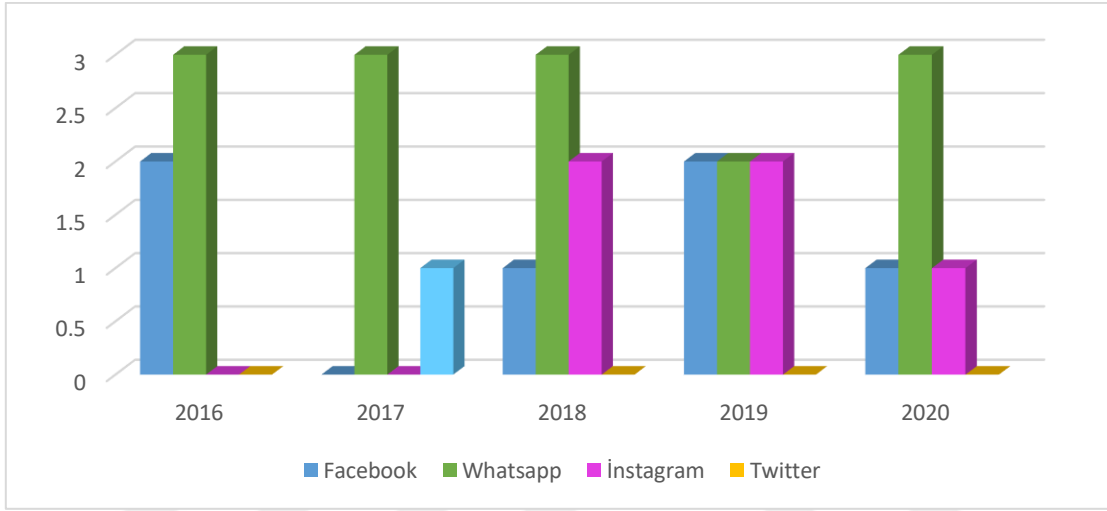
Grafik 4: Sosyal medya şiddetinin platformlara göre dağılımı.

Yıllara göre çevrimiçi tanışmanın gerçekleştiği sosyal medya platformları değerlendirildiğinde 2016 yılında faille Facebook aracılığıyla 5, Instagram aracılığıyla 2 kişinin, 2017 yılında Facebook aracılığıyla 4, Instagram aracılığıyla 6 kişinin, 2018 yılında Facebook aracılığıyla 1, Instagram aracılığıyla 10 kişinin, 2019 yılında Facebook aracılığıyla 4, Instagram aracılığıyla 3 kişinin, 2020 yılında Facebook aracılığıyla 2, Instagram aracılığıyla 5 kişinin tanıştığı görülmüştür (Grafik 5).

Grafik 5: Yıllara göre çevrimiçi tanışmanın gerçekleştiği sosyal medya platformları.

Yıllara göre çevrimiçi şiddetin gerçekleştiği sosyal medya platformları değerlendirildiğinde 2016 yılında Facebook aracılığıyla 2, Whatsapp aracılığıyla 3 kişinin, 2017 yılında Whatsapp aracılığıyla 3, Twitter aracılığıyla 1 kişinin, 2018 yılında Facebook aracılığıyla 1, Instagram aracılığıyla 2, Whatsapp aracılığıyla 3 kişinin, 2019 yılında Facebook aracılığıyla 2, Instagram aracılığıyla 2, Whatsapp aracılığıyla 2 kişinin, 2020 yılında Facebook aracılığıyla 1, Instagram aracılığıyla 1, Whatsapp aracılığıyla 3 kişinin şiddete maruz kaldığı görülmüştür (Grafik 6).

Grafik 6: Yıllara göre çevrimiçi şiddetin gerçekleştiği sosyal medya platformları.

Çevrimiçi tanışmanın gerçekleştiği sosyal medya platformu değerlendirildiğinde; tam aile yapısındaki olguların, daha yüksek oranda Facebook üzerinden faille tanıştıkları saptanmıştır ($p=0,045$) (Tablo 6).

Tablo 6: Facebook üzerinden tanışan olgular ile aile yapıları arasındaki ilişki.

		Aile Yapısı		P
		Tam Aile	Parçalanmış Aile	
Sosyal Medya Platformu	Facebook	13 (%26,5)	3 (%6,1)	0,045
	Diğer platformlar	17 (%34,7)	16 (%32,7)	

Çevrimiçi tanışmanın gerçekleştiği sosyal medya platformu değerlendirildiğinde; parçalanmış aile yapısındaki olguların faille daha yüksek oranda Instagram üzerinden tanıştıkları saptanmıştır ($p=0,05$) (Tablo 7).

Tablo 7: Instagram üzerinden tanışan olgular ile aile yapıları arasındaki ilişki.

		Aile Yapısı		P
		Tam Aile	Parçalanmış Aile	
Sosyal Medya Platformu	Instagram	12 (%24,5)	13 (%26,5)	0,05
	Diğer platformlar	18 (%36,7)	6 (%12,2)	

Çevrimiçi tanışmanın gerçekleştiği sosyal medya platformu değerlendirildiğinde; faille Facebook üzerinden tanışan olguların daha yüksek oranda kırsal alanda yaşadıkları saptanmıştır ($p=0,044$) (Tablo 8).

Tablo 8: Facebook üzerinden tanışan olgular ile yaşadıkları yer arasındaki ilişki.

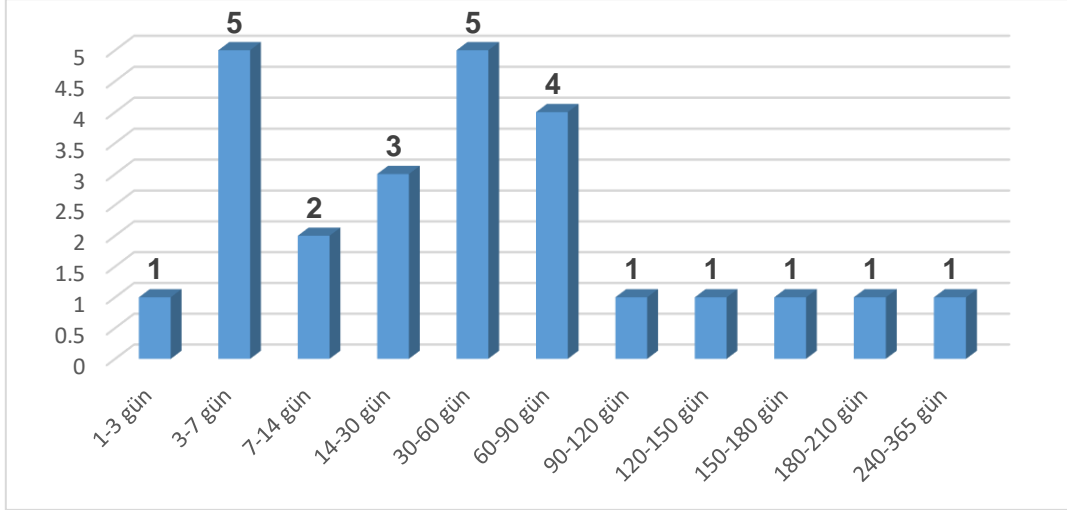
		Yaşanılan Yer		P
		Şehir	Kırsal	
Sosyal Medya Platformu	Facebook	10 (%20,4)	6 (%12,2)	0,044
	Diğer platformlar	29 (%59,2)	4 (%8,2)	

Çevrimiçi tanışmanın gerçekleştiği sosyal medya platformu değerlendirildiğinde; faille Instagram üzerinden tanışan olgularda herhangi bir işte çalışmama durumu daha yüksek saptanmıştır ($p=0,028$) (Tablo 9).

Tablo 9: Instagram üzerinden tanışan olgular ile çalışma durumları arasındaki ilişki.

		Çalışma Durumu		P
		Çalışıyor	Çalışmıyor	
Sosyal Medya Platformu	Instagram	0 (%0)	24 (%53,3)	0,028
	Diğer platformlar	3 (%6,7)	18 (%40)	

Çevrimiçi tanışma yüz yüze görüşme arası zaman verisine ulaşılan 25 olgudan, 5'inin (%20) 3-7 gün, 5'inin (%20) 30-60 gün aralığında, 4'ünün (%16) ise 60-90 gün aralığında bulunduğu görülmüştür. Yüz yüze görüşmenin çok yüksek oranda (%80) ilk üç ay içerisinde gerçekleştiği tespit edilmiştir (Grafik 7).

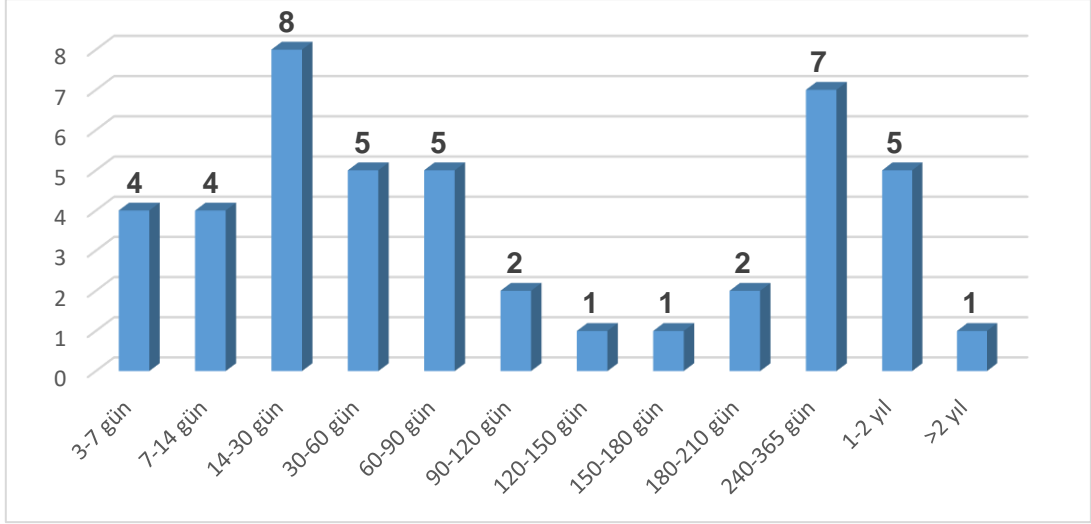
Grafik 7: Çevrimiçi tanışma ile ilk görüşme arası zaman dağılımı.

Çevrimiçi tanışma-ilk görüşme arası zaman ile Mental Retardasyon arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Mental retarde olguların diğer olgulara göre 30 günden daha kısa bir zaman aralığında yüz yüze görüştüğü tespit edilmiştir (Tablo 10) ($p=0,005$).

Tablo 10: Çevrimiçi tanışma-ilk görüşme arası zaman ile mental retardasyon arasındaki ilişki.

		Çevrimiçi Tanışma-İlk Görüşme Arası Zaman		P
		30 gün altı	30 gün ve üstü	
Mental Retardasyon	Var	6 (%26,1)	1 (%4,3)	0,005
	Yok	4 (%17,4)	12 (%52,2)	

Çevrimiçi tanışma cinsel saldırı arası zaman verilerine ulaşılan 45 olgu değerlendirildiğinde cinsel saldırının daha çok ilk 90 günde gerçekleştiği ($n=28$, %57,8), 2 yıl üzerinde olan sadece bir olgu olduğu görülmüştür (Grafik 8).

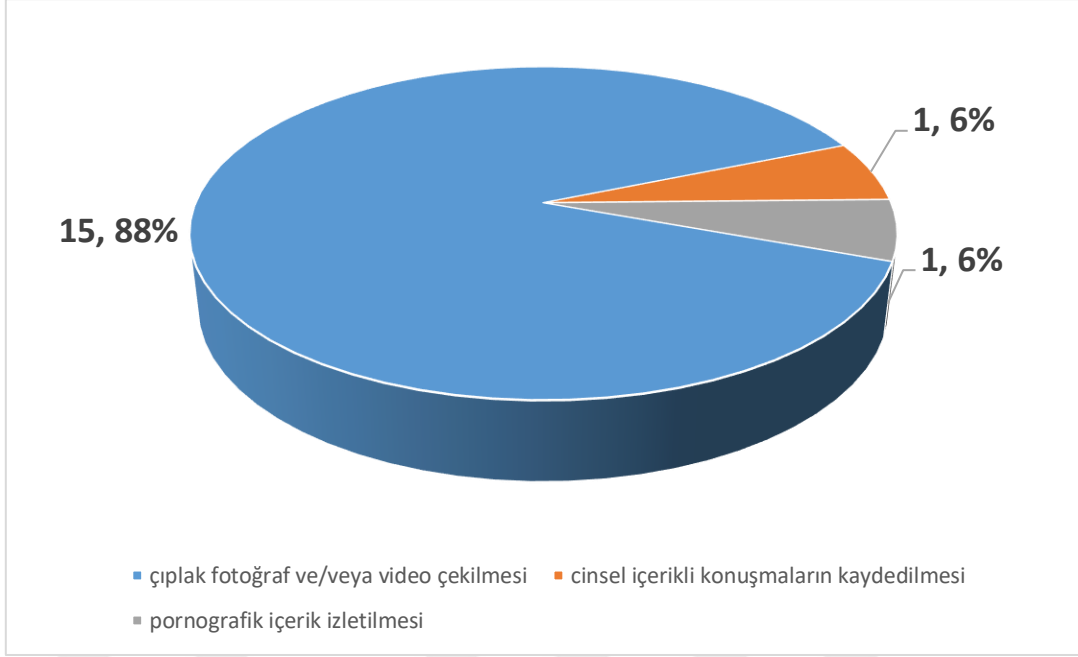
Grafik 8: Çevrimiçi tanışma ile cinsel saldırı arası zaman dağılımı.

Çevrimiçi tanışma-cinsel saldırı arası zaman ile Mental Retardasyon arasında anlamlılık tespit edilmiştir. Mental retarde olguların diğer olgulara göre anlamlı olarak daha yüksek oranda 30 gün altı zaman aralığında cinsel saldırıya uğradığı tespit edilmiştir (Tablo 11) (p=0,009).

Tablo 11: Mental Retardasyon ile çevrimiçi tanışma-cinsel saldırı arası zaman arasındaki ilişki.

		Çevrimiçi Tanışma-Cinsel Saldırı Arası Zaman		P
		30 gün altı	30 gün ve üstü	
Mental Retardasyon	Var	6 (%15)	2 (%5)	0,009
	Yok	8 (%20)	24 (%60)	

Teknolojik cihazlar (bilgisayar, akıllı telefon, video-kamera vb) aracılığıyla cinsel şiddete uğradığı iddia edilen 17 olgudan (%23,9) 15'inin (%88,2) çıplak fotoğraf ve/veya videolarının çekildiği, 1'inin (%5,9) cinsel içerikli konuşmalarının kaydedildiği, 1'ine (%5,9) ise pornografik içerik izletildiği görülmüştür (Grafik 9).

Grafik 9: Teknolojik cihazlar aracılığıyla yapılan cinsel şiddet dağılımı.

Olayın meydana geldiği mevsim bilgisine ulaşılan 68 (%95,8) olgu değerlendirildiğinde sonbahar-kış aylarında daha fazla sayıda çevrimiçi şiddet gerçekleşmiş fakat oransal olarak anlamlılık tespit edilmemiştir (Tablo 12) ($p=0,347$).

Tablo 12: Çevrimiçi şiddetin mevsimlere göre dağılımı

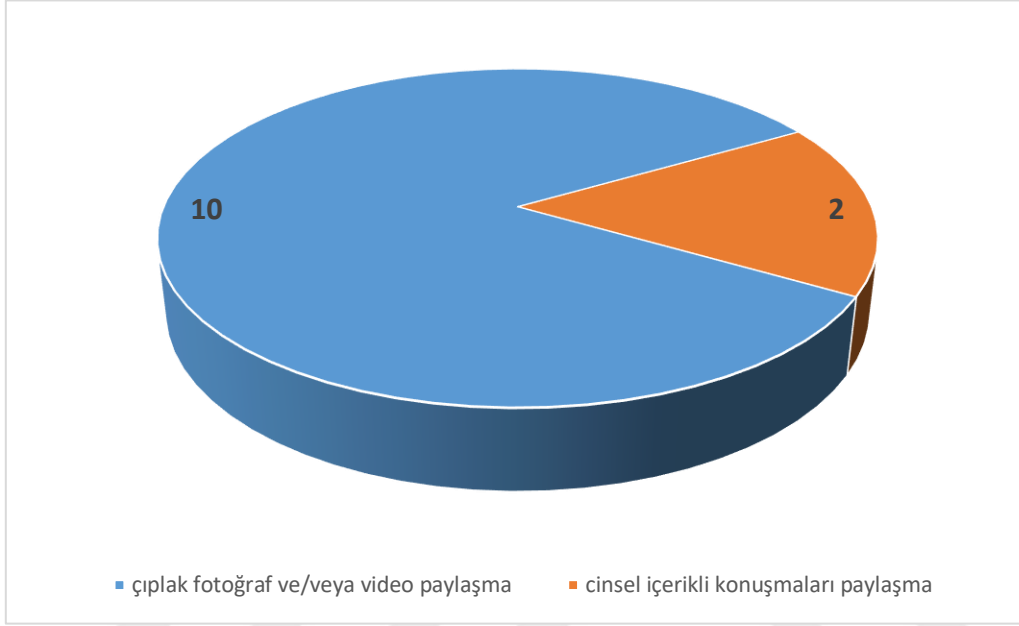
	Çevrimiçi şiddet varlığı		P
	var	yok	
İlkbahar-Yaz	14 (%20,6)	11 (%16,2)	0,347
Sonbahar-Kış	19 (%27,9)	24 (%35,3)	

Sosyal medya üzerinden yapılan (çevrimiçi) cinsel şiddet incelendiğinde; şiddet uygulandığı tespit edilen 35 olgudan (%49,3) 14'ünün (%40) Whatsapp, 6'sının (%17,1) Facebook, 5'inin (%14,3) Instagram, 1'inin (%2,9) Twitter ve 6'sının (%17,1) ismi belirtilmeyen bir platform üzerinden ve 3'ünün (%8,6) birden fazla platform üzerinden yapıldığı saptanmıştır.

Çevrimiçi şiddet türü değerlendirildiğinde 19'unun (%54,3) çıplak fotoğraf ve/veya video gönderme/paylaşma, 16'sının (%45,7) cinsel içerikli konuşma olduğu, Facebook'tan yapılan şiddetin 6'sı, Instagram'dan 4'ü, Whatsapp'tan 3'ü,

Twitter'dan 1'i çıplak fotoğraf ve/veya video gönderme olup, Whatsapp'tan 11 olgunun cinsel içerikli konuşma/tehdit şiddetine maruz kaldığı tespit edilmiştir.

Sosyal medya aracılığıyla yapılan 12 tehdit (%50) olgusunun 10'unun (%83,3) çıplak fotoğraf ve/veya video paylaşma, 2'sinin (%16,7) cinsel içerikli konuşmaları paylaşma olduğu görülmüştür (Grafik 10).

Grafik 10: Sosyal medya aracılığıyla yapılan tehdit.

Çevrimiçi şiddet ile Mental Retardasyon arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Mental retarde olgularda diğer olgulara göre anlamlı olarak daha düşük oranda çevrimiçi şiddete maruziyet olduğu görülmüştür (Tablo 13) ($p=0,05$).

Tablo 13: Mental Retardasyon ile çevrimiçi şiddet arasındaki ilişki.

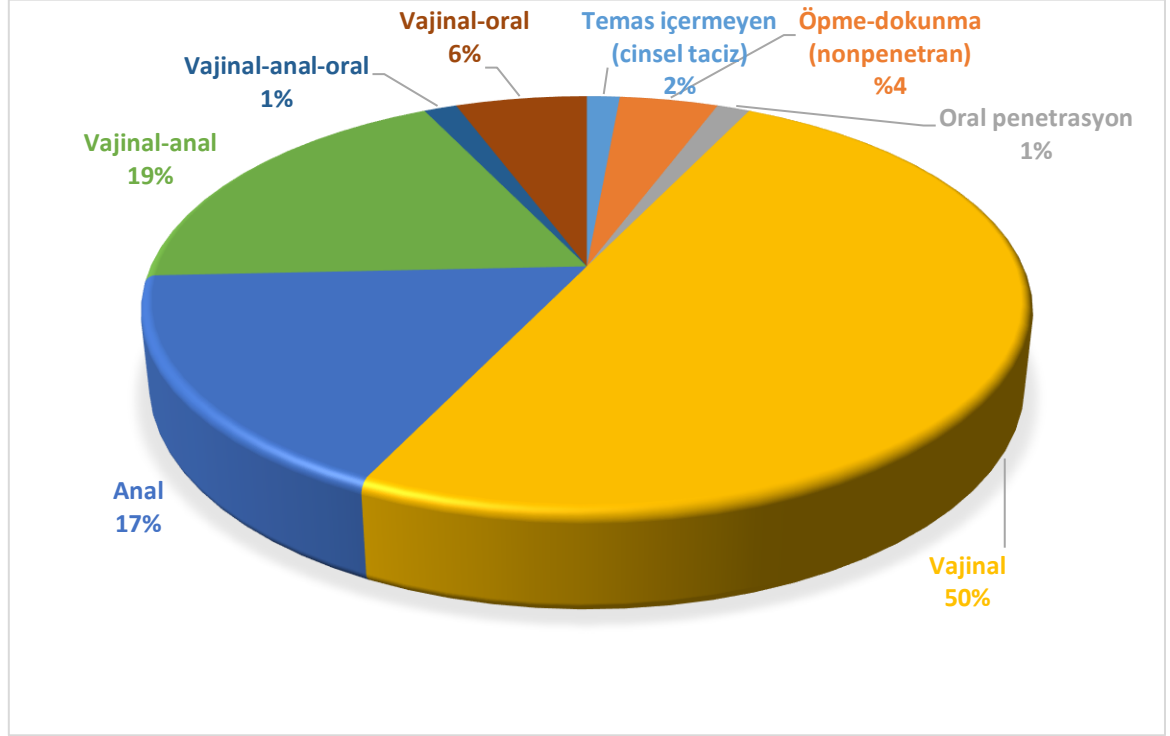
		Çevrimiçi Şiddet		P
		Evet	Hayır	
Mental Retardasyon	Var	2 (%3,1)	7 (%10,9)	0,05
	Yok	31 (%48,4)	24 (%37,5)	

Cinsel saldırı ile ilgili bulgular

Bilgilerine ulaşılan 68 olgudan (%95,8), 37'si (%54,4) bir kez, 31'i (%45,6) birden fazla kez cinsel saldırıya uğramıştır.

Bilgilerine ulaşılan 42 olgunun (%59,2) 17'sinde (%40,5) cinsel saldırı ilk, 25'inde (%59,5) ikinci ve daha sonraki buluşmada gerçekleşmiştir.

Cinsel şiddet tipine bakılan 70 olgudan (%98,6); 35'i (%50) vajinal, 13'ü (%18,6) vajinal-anal, 12'si (%17,1) anal, 4'ü (%5,7) vajinal-oral, 3'ü (%4,3) öpme-dokunma, 1'i (%1,4) vajinal-anal-oral, 1'i (%1,4) oral, 1'i (%1,4) temas içermeyen cinsel taciz şiddetine maruz kalmıştır (Grafik 11).

Grafik 11: Cinsel şiddet türleri.

Verilerine ulaşılan 42 olayın (%59,2) 28'sinde (%66,7) ejakülasyon öyküsü olduğu, verilerine ulaşılan 35 olayın (%49,3) 3'ünde (%8,6) prezervatif kullanıldığı, verilerine ulaşılan 9 olayın (%12,7) 1'inde (%11,1) kaydırıcı madde kullanıldığı görülmüştür.

Olguların eğitim durumları lise altı ile lise ve üstü olarak gruplandırıldığında eğitim durumları ile saldırıda ejakülasyon öyküsü mevcudiyeti arasında anlamlılık tespit edilmiştir. Lise altı eğitim seviyesine sahip mağdur olguların yaşadığı cinsel saldırı olaylarında anlamlı olarak daha yüksek oranda ejakülasyon mevcudiyeti tariflediği görülmüştür (Tablo 14) (p=0,011).

Tablo 14: Mağdurların eğitim durumları ile ejekülasyon arasındaki ilişki.

		Ejekülasyon öyküsü		P
		Var	Yok	
Olguların Eğitim Durumu	Lise altı	8 (%20)	0 (%0)	0,011
	Lise ve üstü	20 (%50)	12 (%30)	

Ejekülasyon öyküsü mevcudiyeti ile mağdurda Mental Retardasyon arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Mental retarde olguların yaşadığı cinsel saldırı olaylarında diğer olgulara göre daha yüksek oranda ejekülasyon tariflediği görülmüştür (Tablo 15) (p=0,028).

Tablo 15: Ejekülasyon ile Mental Retardasyon arasındaki ilişki.

		Ejekülasyon öyküsü		P
		Evet	Hayır	
Mental Retardasyon	Var	5 (%12,8)	0 (%0)	0,028
	Yok	20 (%51,3)	14 (%35,9)	

Olgulardan 9'unun (%12,9) evden kaçtığı, 9'unun (%12,9) fail tarafından kaçırıldığı, 3'ünün (%4,3) gasp edildiği tespit edilmiş olup, olguların 21'inde (%30,4) evlenme vaadi ile cinsel eyleme ikna edildiği görülmüştür. Kaçırılma eyleminin 15 yaş ve üzeri mağdur olgularda, 15 yaş altı olgulara oranla anlamlı olarak daha yüksek oranda olduğu tespit edilmiştir (Tablo 16) (p=0,005).

Tablo 16: Mağdurların yaşı ile fail tarafından kaçırılmaları arasındaki ilişki.

		Kaçırılma		P
		Var	Yok	
Mağdur Yaş	15 yaş ve üzeri	8 (%11,6)	36 (%52,2)	0,005
	15 yaş altı	0 (%0)	25 (%36,2)	

Mağdur ile failin çevrimiçi yolla tanıştığı durumlarda, mağdurun fail tarafından kaçırılma oranının, mağdurun öncesinde faille tanışık olduğu durumlara göre anlamlı olarak daha yüksek olduğu görülmüştür (Tablo 17) (p=0,016).

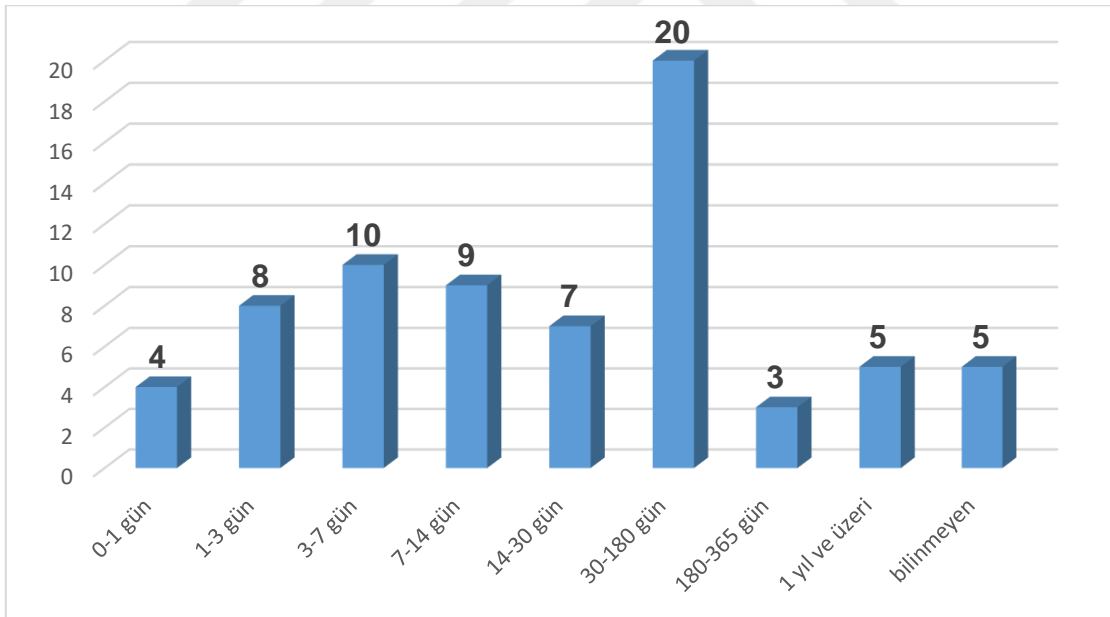
Tablo 17: Mağdur ile failin çevrimiçi yolla tanışması ile mağdurun fail tarafından kaçırlması arasındaki ilişki.

		Kaçırlma		P
		Var	Yok	
Çevrimiçi Tanışma	Var	9 (%12,9)	43 (%61,4)	0,016
	Yok	0 (%0)	18 (%25,7)	

Cinsel saldırıyı kolaylaştırıcı yöntem olarak bilgilerine ulaşılan 66 (%93) olgunun 24'ü (%36,4) tehdit, 18'i (%27,3) hile/kandırma, 12'si (%18,2) cebir, 7'si (%10,6) alkol/madde kullanımı, 5'i (%7,6) hile/darp olarak gruplandırılmıştır.

Muayene ile ilgili bulgular

En son gerçekleşen cinsel saldırı olayı ile muayeneye başvuru zaman arasındaki süre incelenen 66 olgunun (%93) çoğunluğunun cinsel saldırıdan 30-180 gün (%30,3) sonra muayeneye başvurduğu görülmüştür (Grafik 12).

Grafik 12: Cinsel saldırı ile muayene arası zaman dağılımı.

Vajinal bulguları incelenen 67 olgunun 36'sında (%53,7) lezyon saptanmadı. 16'sında (%23,9) eski yırtık, 7'sinde (%10,4) duhule müsait himen, 2'sinde (%3) yeni yırtık, 2'sinde (%3) subakut yırtık, 2'sinde (%3) eski-yeni yırtık

birlikte saptanırken, 1'inde (%1,5) vajen duvarında cinsel saldırı ile uyumlu lezyon ve 1'inde (%1,5) himen dokusunda silinme saptandı.

Son cinsel saldırı ile muayene arasında geçen zaman 7 gün ve altı olduğunda istatistiksel olarak daha yüksek oranda akut-subakut vajinal bulguların saptandığı görülmüştür (Tablo 18) (p=0,024).

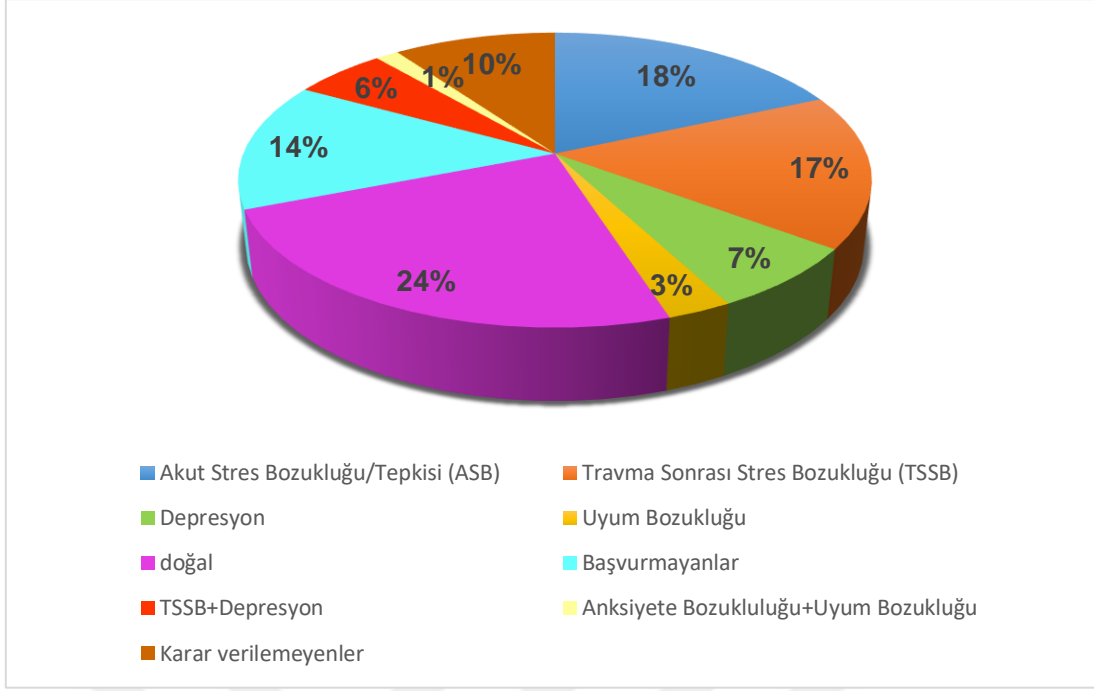
Tablo 18: Son cinsel saldırı ile muayene arası geçen zaman ile vajinal bulgu arasındaki ilişki.

		Vajinal Bulgu		P
		Akut-Subakut	Kronik	
Son cinsel saldırı- muayene arası zaman	7 gün ve altı	6 (%28,6)	5(%23,8)	0,024
	7 gün üzeri	1(%4,8)	9(%42,9)	

Anal muayenesi incelenen (n=71, %100) hiçbir olguda lezyon saptanmadı. Harici fiziksel muayene bulguları incelendiğinde 65'inde (%91,5) travmatik lezyon saptanmadı. 3'ünde ekimoz (%4,2), 2'sinde abrazyon (%2,8) saptandı.

Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı'na konsulte edilen 67 olgunun 1'inde (%1,5) gebelik saptandı. 17'sinin (%25,4) başvurmadığı tespit edildi. Olguların hiçbirinde cinsel yolla bulaşan hastalık tespit edilmedi.

Çocuk ve Yetişkin Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalları'na konsulte edilen olguların 17'sinde (%23,9) majör psikopatoloji saptanmamıştır. 37 olguda (%52) psikopatoloji saptanmış olup 13'ünde (%18,3) Akut Stres Bozukluğu, 12'sinde (%16,9) Posttravmatik Stres Bozukluğu, 5'inde (%7) Depresyon, 4'ünde (%5,6) PTSD ve depresyon, 2'sinde (%2,8) Uyum Bozukluğu, 1'inde (%1,4) Anksiyete ve Uyum Bozukluğu gelişmiştir (Grafik 13). Olguların 10'u (%14,1) polikliniğe başvurmamıştır. Bilgilerine ulaşılan 62 olgudan (%87,3) 8'inde (%12,9) intihar düşüncesi/girişimi olduğu tespit edilmiştir.

Grafik 13: Psikiyatrik patoloji dağılımı.

15 yaş üzerindeki olgularda psikiyatrik patoloji gelişme oranı daha yüksek saptanmıştır ($p=0,038$). 15 yaş üzerindeki olgularda intihar girişimi/düşüncesi daha yüksek saptanmıştır ($p=0,036$) (Tablo 19).

Tablo 19: Yaşa göre psikiyatrik patoloji ve intihar ilişkisi.

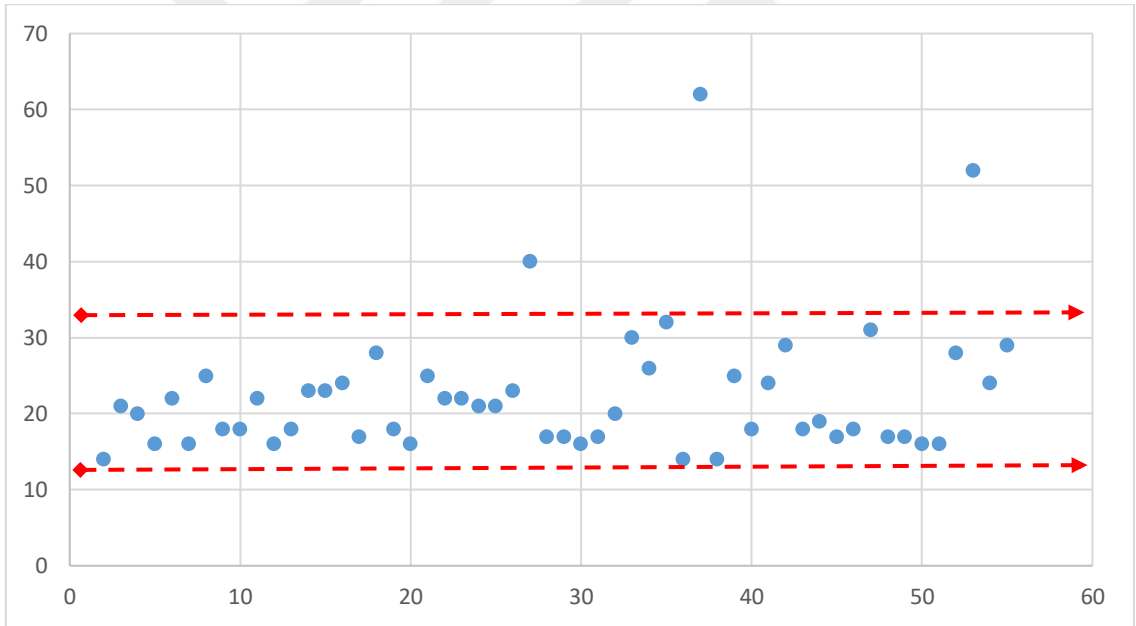
		Cinsel ilişki rıza yaşı		P
		>15 yaş	<15 yaş	
Psikiyatrik Patoloji	Var	28 (%51,9)	9 (%16,7)	0,038
	Yok	8 (%14,8)	9 (%16,7)	
İntihar Girişimi/Düşüncesi	Var	8 (%12,9)	0 (%0)	0,009
	Yok	34 (%54,8)	20 (%32,3)	

Patoloji Anabilim Dalı'na gönderilen 30 vajinal froti örneğinin 5'inde (%16,6), 32 anal froti örneğinin 4'ünde (%13,7) sperm ve/veya sperm partikülü saptanmıştır. Cinsel saldırı sonrası ilk bir hafta içerisinde vajinal froti örneği alınan 20 olgunun 4'ünde (%20), anal froti örneği alınan 20 olgunun da 4'ünde (%20) sperm/sperm partikülü saptanmıştır. Başvuru süresi bir hafta üzerinde olup vajinal froti örneği alınan 10 olgunun 1'inde (%10) sperm/sperm partikülü saptanmıştır. Anal froti alınan 9 olgudan hiçbirinde sperm saptanmamıştır. Anal-

vajinal birlikte değerlendirildiğinde ilk 7 gün içerisinde frotti örneği alınan 20 olgunun 5'inde (%25), 7 gün sonrası başvuran mağdur olgulardan alınan 12 frotti örneğinin 1'inde (%8,3) sperm/sperm partikülü saptanmıştır. Hiçbir olgunun genital dışı vücut bölgelerinden sürüntü örneği alınmamıştır.

Fail ile ilgili Bulgular

Faillerin hepsi erkektir (n=71, %100). Yaşlarına ulaşılan 54 failin (%76,1) yaşları 14-62 aralığındadır. Faillerin ortalama yaşı $22,4 \pm 8,7$ 'dir. Faillerin 51'inin (%94,4) 14-32 yaş aralığında toplanmış oldukları dikkat çekmektedir (Grafik 14). Fail-mağdur yaş farkı -3 ile 51 aralığındadır. Fail-mağdur yaş farkı ortalaması $6,8 \pm 8,7$ 'dir. Bilgilerine ulaşılan faillerin hepsi Türkiye Cumhuriyeti uyrukludur (n=68). 63 olguda (%88,7) fail sayısı tek, 8 olguda (%11,3) fail sayısı birden fazladır.

Grafik 14: Faillerin yaş dağılımı.

18 yaş üstündeki faillerin istatistiksel olarak 15 yaş üstündeki mağdur olgulara daha yüksek oranda cinsel saldırıda bulunduğu görülmüştür (Tablo 20) ($p=0,002$).

Tablo 20: Olguların yaşı ile faillerin yaşı arasındaki ilişki.

		Faillerin Yaşı		P
		18 yaş altı	18 yaş ve üstü	
Mağdur Olguların Yaşı	15 yaş altı	12 (%22,2)	10 (%18,5)	0,002
	15 yaş üstü	5 (%9,3)	27 (%50)	

18 yaş altı faillerin mental retarde olgulara 18 yaş üstü faillere göre daha yüksek oranda cinsel saldırıda bulunduğu görülmüştür (Tablo 21) ($p=0,001$).

Tablo 21: Faillerin yaşı ile mental retarde olgular arasındaki ilişki.

		Fail Yaşı		P
		18 yaş altı	18 yaş ve üstü	
Mental Retardasyon	Var	4 (%8,2)	0 (%0)	0,001
	Yok	11 (%22,4)	34 (%69,4)	

Bilgilerine ulaşılan 19 failden (%26,8) 16'sı ilköğretim mezunu (%84,2), 3'ü (%15,8) lise mezunudur.

Lise mezunu olan faillerin ilköğretim mezunu olanlara göre istatistiksel olarak 15 yaş üzerindeki olgulara daha yüksek oranda cinsel saldırıda bulunduğu tespit edilmiştir ($p=0,027$) (Tablo 22).

Tablo 22: Fail eğitim durumu ile mağdurun yaşı arasındaki ilişki.

		Mağdurun yaşı		Toplam	P
		15 yaş üzeri	15 yaş ve altı		
Fail Eğitim	İlköğretim Mezunu	5 (%26,3)	11 (%57,9)	16 (%84,2)	0,027
	Lise Mezunu	3 (%15,8)	0 (%0)	3 (%15,8)	

Çevrimiçi tanışma ve çevrimiçi şiddet ile faillerin eğitim durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmemiş olup faillerin eğitim düzeyi arttıkça uygulanan çevrimiçi şiddetin ve çevrimiçi tanışma sonrası cinsel saldırının azaldığı görülmüştür (Tablo 23) ($p=0,055$, $0,112$).

Tablo 23: Çevrimiçi şiddetin failin eğitim durumuyla ilişkisi.

		Çevrimiçi Şiddet		Çevrimiçi Tanışma	
		Var	Yok	Var	Yok
Fail Eğitim	İlköğretim mezunu	8 (%42,1)	8 (%42,1)	10 (%52,6)	6 (%31,6)
	Lise mezunu	0 (%0)	3 (%15,8)	3 (%15,8)	0 (%0)
P		0,055		0,112	

Bilgilerine ulaşılan 30 failden (%42,3) 15'inin (%50) düzenli bir işte çalıştığı, 15'inin (%50) düzenli bir işte çalışmadığı görülmüştür. Bilgilerine ulaşılan 20 failin (%28,2) 2'sinin evli (%10), 18'inin (%90) ise bekar olduğu tespit edilmiştir.

5. TARTIŞMA

Cinsel saldırı insanoğlunun tarihi kadar eski olmasına rağmen kişisel teknolojik cihazların, internetin, sosyal medyanın doğuşu çok yakın bir zamana denk gelmektedir. İnternet kullanımının yaygınlaşmasıyla birçok sosyal medya uygulaması oluşturulmuş ve insanlar arasındaki fiziksel mesafeler dijital dünyada ortadan kalkmıştır. İş, iletişim, eğitim ve haberleşme anlamında birçok olumlu etkileri olmasına rağmen internet ve sosyal medya kullanımının artmasıyla hırsızlık, dolandırıcılık, tehdit, pornografik içerik üretme ve dağıtım, cinsel saldırı ve siber zorbalık gibi birçok suç eyleminde artış meydana gelmiştir.

Cinsel şiddet en hafif form olan sözlü tacizden en ağır form olan organ ve/veya cisim penetrasyonuna kadar geniş skalada eylemleri kapsamakta olup internet ve sosyal medya kullanımıyla pornografik içeriklerin üretilmesi ve paylaşılması, çevrimiçi cinsel taciz, ısrarlı siber takip ve çevrimiçi tanışılan kişiler tarafından işlenen çevrimdışı cinsel saldırı eylemleri gibi çok farklı bir çerçeveye sahip olmuştur¹⁶⁷.

2020 yılında 19 Avrupa ülkesinde 9-16 yaş grubundaki çocuklar üzerinde yapılan EU Kids Online çalışmasına göre; çocukların %65-89'unun her gün birçok kez internete girdiği, çocukların %80'inden fazlasının günde en az bir kez internet erişimi için akıllı telefon kullandığı, son on yıllık süreçte akıllı telefon kullanım oranının 3-43 kat arttığı, internette geçirilen zamanın yaklaşık 2 katına çıktığı, yaş arttıkça akıllı telefon kullanma oranı ve çevrimiçi olma oranının da arttığı belirtilmiştir⁶².

Mobil olarak taşınabilen kişisel akıllı cep telefonlarının, kişisel bilgisayarların ve tabletlerin kullanımının yaygınlaşmasıyla özellikle çocuklar ve adölesanlar tarafından sosyal medya uygulamalarının kullanımı da artmıştır. EU Kids Online (2020) çalışmasında çocukların %38-73'ünün sosyal ağ sitelerini günde en az bir kez, yarısından fazlasının ise haftada en az bir kez ziyaret ettikleri belirtilmiştir⁶². Danimarka'da yapılan benzer bir çalışmada ise çocukların 2/3'ünden fazlasının sosyal ağ sitelerinde profillerinin olduğu bildirilmiştir¹²⁷.

Daneback (2006) tarafından 26 kişi üzerinde yapılan bir çalışmada, katılımcıların çoğunun çevrimiçi tanıştığı kişilerle cinsel veya duygusal amaçlarla yüz yüze görüştüğü bildirilmiştir¹⁶⁸. 2002'de İsveç'te yapılan başka bir çalışmada kadınların %45'inin ve erkeklerin %55'inin interneti cinsel amaçlarla kullandığı ve bunların içerisinde kadınların %40'ının, erkeklerin %35'inin cinsel partnerleriyle

internet aracılığıyla tanıştıkları bildirilmiştir¹⁵⁴. 2004 yılında 13.000 katılımcı üzerinde yapılan bir çalışmada; katılımcıların %22,5'inin bir partner edinmek için internetin iyi bir yol olduğunu belirttiği, %16,5'inin partner edinmek için bu yolu kullandığı ve %5,8'inin şu anki veya en son olan partneriyle bu şekilde tanıştığını belirttiği bildirilmiştir¹⁶⁹. ABD'de yapılan bir araştırmada internet kullanan kişilerin %9,8'inin interneti, insanlarla buluşmak için ve çevrimdışı cinsel etkinlikleri kolaylaştırmak için kullandığı belirtilmiştir¹⁷⁰. Cinsel amaçlarla bireylerin interneti ve sosyal medya platformlarını çok sık kullandığı görülmektedir.

Çalışmamızda sosyal medya aracılığıyla cinsel şiddete uğrayan olguların 68'i kadın (%95,8), 3'ü erkekten (%4,2) oluşmakta olup olguların büyük çoğunluğunun kadın olduğu görülmektedir. Literatürde konuyla ilgili yapılan çalışmalara göre sosyal medya aracılığıyla meydana gelen cinsel şiddet olaylarında mağdurların çoğunluğunun (%70,2-100) kadın olduğunu bildiren çalışmalar olup çalışmamızdaki cinsiyet oranının literatürdeki çalışmaların çoğuyla uyumlu olduğu görülmektedir^{14,167,171-175}.

Yapılan çalışmalarda kadınların erkeklere göre telefon ve sosyal medya kullanım oranlarının daha yüksek olduğu, erkeklerin ise çevrimiçi oyun oynama oranının kadınlara göre daha yüksek olduğu belirtilmiştir^{62,114}.

Avrupa ve ABD'de yapılan çalışmalarda çevrimdışı buluşma için kadın cinsiyet bir risk faktörü olmasına rağmen farklı kültürlerde ve toplumlarda erkek çocuklara kız çocuklarına göre dışarı çıkma, arkadaşlarıyla görüşme, geç saatlere kadar dışarıda bulunma konusunda daha fazla özgürlük verilmekte, erkekler çevrimdışı olarak daha fazla risk alma davranışı sergilemektedir. Son yıllarda kişisel cep telefonu kullanımının artmasıyla yüz yüze buluşma oranının artması arasında bir ilişki olduğu düşünülmektedir. Erkeklerle dışarı daha fazla çıkma özgürlüğü verildiği için bir yabancıyla yüz yüze görüşme riskinin kızlara göre daha fazla olduğu ve bu durumun erkeklerin de en az kızlar kadar çevrimdışı mağduriyete uğrama risklerinin olduğu belirtilmektedir¹⁷⁶.

EU Kids Online (2020) çalışmasında; erkeklerin kızlara göre daha fazla oranda çevrimiçi yabancılarla tanıştığı fakat yüz yüze görüşmede anlamlı bir fark olmadığı, bu durumun erkeklerin yüz yüze görüşmede daha seçici olması veya yeni biriyle tanışmada kızlardan daha fazla imkana sahip olması (çevrimiçi oyun platformları gibi) gibi nedenlerden kaynaklanabileceği şeklinde yorumlanmıştır. Ayrıca kadınların gizlilik ayarları, kişisel şifreleme, kişisel bilgilerin paylaşılması

ve çevrimiçi uygulamaların kullanımı gibi çevrimiçi yeteneklerinin erkeklere göre daha yetersiz olması nedeniyle çevrimiçi taciz, siber zorbalık, kişisel bilgilerin izinsiz paylaşılması, virüs ve istenmeyen e-postalar gibi çevrimiçi risklere daha fazla oranda maruz kaldığı belirtilmiştir^{62,177}.

Çalışmamız büyük oranda kadın olgulardan oluşmasına rağmen erkeklerin büyük bir çoğunluğunun cinsel saldırı olaylarında utanma, isminin cinsel saldırı olayıyla anılmasını istememe, meydana gelen saldırıyla kendi başına mücadele etmeye çalışma gibi nedenlerle olayı çevresindeki kişilere aktarmadığı, meydana gelen olayların adli mercilere yansımadağı, bu nedenle erkeklerde mağduriyet oranının belirlenenden daha yüksek olabileceğini düşünmekteyiz.

Çalışmamızdaki mağdur olgular 11-26 yaş aralığında olup %94,4'ü (n=67) 12-19 yaş aralığındadır. Pew Internet Project (2001) çalışmasına göre de interneti iletişim amacıyla en sık 12-24 yaş aralığındaki kişilerin kullandığı belirtilmiştir. Literatürdeki çalışmalar genellikle 18 yaş altı okul çağındaki çocuk ve adölesanlar^{14,99,105,127,162,167,171,173,178-180} ve 18 yaş üzeri yetişkinler gibi^{172,174,175,181-184} belirli yaş grupları üzerinde yapılan çalışmalar olması nedeniyle yüzdesele bir yaş aralığı belirlemek zordur. Bu nedenle tüm yaş gruplarının incelendiğı çalışmamızın bu konuda literatüre katkı sağlayacağını düşünmekteyiz.

Ülkemizde yapılan bir çalışmada da cinsel istismara uğrayan mağdur olguların %12'sinin faille sosyal medya aracılığıyla tanıştığı ve sosyal medya kullanan mağdurların %62'sinin 15-18 yaş aralığında olduğu bildirilmiştir¹⁷⁹.

Çalışmamızdaki mağdur olguların da ağırlıklı yaş aralığı olan 12-19 yaş yaklaşık olarak adölesan çağıın başladığı ve bittiğı yıllara denk gelmektedir. Adölesan çağ fiziksel, emosyonel ve bilişsel gelişimin hızlı olduğu bir evredir. Bu dönem kişisel kimlik ve özbenlik gelişiminin olduğu, sosyal ilişkilere önem verildiğı ve sonucunda sosyal medya kullanımının arttığı bir dönemdir¹⁸⁵. 9-11 yaş grubundaki çocukların %35'i, 12-14 yaş grubundakilerin %68'i her gün düzenli olarak internete girerken, 15-16 yaş grubundakilerin %81'inin her gün düzenli internet erişimi sağladığı belirtilmiştir. 15-16 yaş grubundaki çocukların 9-11 yaş grubundaki çocuklara göre neredeyse iki kat daha fazla internette, neredeyse 3 kat daha fazla oranda sosyal medyada zaman geçirdikleri görülmüştür. Yaş grubunun artmasının yeni kişilerle tanışma oranının artmasına neden olduğu ve

bu durumun ileri yaş grubu çocukların çevrimiçi bağlantı imkanlarının ve yeni birileriyle tanışma ihtiyaçlarının daha fazla olması ile ilişkili olduğunun düşünüldüğü belirtilmiştir⁶². Ayrıca 12-24 yaş aralığındaki bireylerin, 25 yaş ve üzerinelere göre yeni teknolojileri daha yaygın olarak kullandıkları ve bu durumun sosyoekonomik düzey, ırk veya etnik köken farketmeksizin tüm bireylerde aynı olduğu belirtilmiştir¹⁸⁶.

Riskli internet davranışları genel olarak tüm yaş gruplarında görülebilmesine rağmen siber zorbalık, internette geçirilen fazla zamandan dolayı fiziksel, ruhsal ve sosyal gelişimin zarar görmesi, akademik başarının düşmesi, uyku ve beslenme bozuklukları, madde kullanımı, yabancılarla tanışma ve cinsel saldırı gibi risklere çocuk ve adölesanların daha fazla maruz kaldığı ve bu durumlara karşı savunmasızlıklarının daha fazla olduğu belirtilmektedir¹²¹. Bu tarz olumsuz internet deneyimi yaşayan çocukların uygulamayı sildikleri, kişiyi engelledikleri veya problemin kendiliğinden düzelmesini bekledikleri belirtilmiştir⁶².

Olay tarihindeki olguların 11'i (%15,7) 18 yaş üzerinde, 33'ü (%47,1) 15-18 yaş, 24'ü (%34,3) 12-15 yaş aralığında, 2'si (%2,9) 12 yaş altındadır. Cinsel suçlar açısından ülkemizdeki ve dünyadaki yasal düzenlemelere göre rıza aranmaksızın yapılan her türlü cinsel eylemin suç kabul edildiği 15 yaşa göre değerlendirildiğinde ise 44'ü (%62,8) 15 yaş üstünde, 26'sı (%37,2) 15 yaş altındadır. TCK'ya göre (madde 102); cinsel arzuları tatmin amacıyla 18 yaşını tamamlamış bir kimsenin vücut dokunulmazlığının ihlal edilerek bedenine fiziksel temasta bulunulması cinsel saldırı suçu olarak tanımlanmaktadır. 15 yaşını tamamlamamış bir kişinin vücut dokunulmazlığının cinsel amaçla ihlal edilmesi ise cinsel istismar suçu olarak tanımlanmaktadır. 15-18 yaş grubunda olan çocuklara karşı hile, cebir, tehdit veya iradeyi etkileyen nedenlerle cinsel amaçlı yapılan eylemler de cinsel istismar olarak değerlendirilmektedir (TCK madde 103). 15-18 yaş aralığındaki çocuk eğer kendi rızasıyla cinsel ilişkiye girmiş ve şikayetçi olmuşsa reşit olmayanla cinsel ilişki suçu kapsamına girmektedir (TCK madde 104). Olgularımızın yaş dağılımına bakıldığında meydana gelen olayların %37,2'si 15 yaşın altında olmaları ve %45,6'sı 15-18 yaş aralığında olup hile, kandırma, darp, cebir, alkol ve madde kullanımı olması nedeniyle %82,8'i TCK 103. madde kapsamında cinsel istismar olarak, %15,7'si ise 18 yaş üzerinde

olması nedeniyle TCK 102. madde kapsamında cinsel saldırı olarak değerlendirilmiştir.

Olguların tamamına yakını (n=70, %98,6) Türkiye Cumhuriyeti uyruklu, 1'i (%1,4) yabancı uyrukludur. Malezya'da yapılan bir çalışmada mağdurların %62,4'ünün Malezyalı⁹⁹, Mısır'da yapılan diğer bir çalışmada da mağdurların %96,1'inin Mısırlı olduğu bildirilmiştir¹⁸¹. Çalışmamızda mağdurların literatürdeki çalışmalardan daha yüksek oranda bulunduğu ülkenin vatandaşı olduğu görülmüştür.

Çalışmamızdaki olguların 14'ü (%20,3) ilköğretime devam etmekte, 44'ü (%63,8) liseye devam etmekteyken, üniversite eğitime devam eden 1 (%1,4), üniversite mezunu 2 kişi olduğu görülmüştür (%2,9). Literatürde yapılan çalışmalar ilköğretim, lise ve üniversite düzeyindeki öğrencilerle ayrı ayrı yapılan çalışmalar olması ve toplumun genelini içeren çalışmalar olmaması nedeniyle bu konuyla ilgili veriler sınırlıdır. Fakat Mısır'da teknolojinin kolaylaştırdığı cinsel şiddetle ilgili çalışan ve çalışmayan kadınlar üzerinde yapılan bir çalışmada mağdurların %64,3'ünün üniversite, %33,9'unun ise lisansüstü eğitime sahip olduğu bildirilmiştir¹⁸¹. Çalışmamızda sosyal medya aracılığıyla cinsel şiddete uğrayan mağdur olguların daha çok lise öğrencileri olmasının sosyal medya kullanımının, riskli internet kullanımının ve çevrimiçi risk alma davranışının bu yaş grubunda daha yüksek olmasıyla ilişkili olduğunu düşünmekteyiz.

Çalışmamızda 58 olgunun düzenli bir işte çalışmadığı, 5'inin çalıştığı, çalışan olguların tamamının kadın olduğu görülmüştür. Çalışmamızdaki mağdurların çoğunlukla çocuk ve adolesan yaş grubunda olması, çoğunun akademik eğitime devam etmesi nedeniyle düzenli bir işte çalışan mağdur sayısının az olduğu düşünülmüştür. Yapılan bir çalışmada yarı zamanlı bir işte çalışan gençlerin daha fazla oranda çevrimiçi cinsel tacize uğradığı bildirilmiştir¹⁷⁷. Fakat düzenli bir işte çalışmayla çevrimiçi cinsel şiddet ve fiziksel cinsel şiddet arasında bir ilişki olup olmadığının belirlenebilmesi için daha fazla sayıda çalışmaya ihtiyaç vardır.

Çalışmamızda 9 olgunun (%14,1) Mental Retardasyon tanısının olduğu tespit edilmiştir. Çalışmamızdaki mental retarde mağdurların çoğunun faille çevrimiçi yolla tanıştığı, tamamının faille ilk doksan gün içerisinde yüz yüze görüştüğü, yarısının ilk buluşmada cinsel şiddete uğradığı, yaklaşık dörtte üçünde (3/4) cinsel şiddetin kapalı alanda gerçekleştiği, çevrimiçi şiddete

uğrayan 2 olgunun çıplak fotoğraf ve/veya video gönderilerek ve/veya paylaşarak çevrimiçi şiddete maruz kaldığı, yaklaşık olarak yarısının birden fazla kez cinsel saldırıya uğradığı, üçte birinin (1/3) hile/kandırma, üçte ikisinin (2/3) cebir/tehdit yoluyla cinsel şiddete maruz kaldığı, mental retarde olguların yaklaşık olarak dörtte üçünün (3/4) aile/akrabasının şikayetçi olduğu, yaklaşık olarak beşte dördünde (4/5) psikiyatrik patoloji geliştiği görülmüştür.

Mental Retardasyon; Amerikan Zeka Yetersizliği Birliği'ne göre, gelişim döneminde meydana gelen ve uyumsal davranıştaki bozukluklarla birlikte bulunan ortalamanın altındaki zeka işlevi olarak tanımlanmaktadır¹⁸⁷. Toplumda milyonlarca mental retarde birey yaşamasına rağmen bu bireylerin bir işte çalışma ve lisans/lisansüstü eğitim alma olasılıklarının düşük olması nedeniyle topluma entegre olmaları sınırlı olmaktadır¹⁸⁸. Mental retarde bireylerde mevcut olan sosyal izolasyondan dolayı sosyal ağ sitelerinin kullanımının kendileri açısından faydalı olacağı düşünülmektedir¹⁸⁹. Aynı zamanda sosyal etkileşimlerinin sıklığını ve kalitesini artırmalarına, yeni ilişkiler geliştirmelerine ve yalnızlık duygularını azaltmalarına olanak sağlamaktadır¹⁹⁰. Ancak bu bireylerde eğitim, maliyet, sosyal destek ve bilgi eksikliği sosyal ağ platformlarının kullanımını kısıtlamaktadır¹⁹¹. Ayrıca bakımından sorumlu kişiler tarafından savunmasızlıkları ve yetersizlikleri nedeniyle internet kullanımları engellenebilmektedir¹⁹².

Çalışmalar, mental retarde kişilerin bilgisayar veya internete ve dolayısıyla sosyal medyaya erişiminin genel nüfusa göre daha az olduğunu göstermektedir¹⁹³. ABD'de zeka ve gelişimsel yetersizliği olan hastaların üzerinde yapılan bir çalışmada; katılımcıların %86.8'inin sosyal medya kullanmadığı, yarısından fazlasının herhangi bir güncel teknolojik cihaz kullanmadığı, yalnızca %10'unun akıllı telefon kullandığı, bu konudaki asıl engelleyici faktörün engelliliğin tipi ve ağırlığı olduğu belirtilmiştir¹⁹⁴.

İnternet kullanımı mental retarde bireylere eğitim ve sosyalleşme gibi konularda fayda sağlamakta olup çevrimiçi uşaklaştırma, cinsel taciz, siber zorbalık ve kişisel bilgilerin kötüye kullanılması gibi risklere de neden olabilmektedir¹²⁰. Çalışmamızdaki mental retarde olguların çoğu faille çevrimiçi yolla tanışmıştır. Mental retarde bireylerin gerek bilişsel, gerek sosyal becerilerinin yeterli düzeyde olmaması hem fiziksel hem de çevrimiçi risklere karşı savunmasızlıklarını arttırmaktadır.

İspanya'da mental retarde 40 öğrenci üzerinde yapılan bir çalışmada; mental retarde bireylerin bilgi kaynağının güvenilirliğini düşünmeden karşılaştıkları bilgilere inanma eğilimi gösterdikleri belirtilmiştir¹⁹⁵. Yapılan başka bir çalışmada normal popülasyona göre siber zorbalık ve kişisel bilgilerin başkalarıyla paylaşılması risklerinin daha fazla olduğu bulunmuştur¹⁹⁶.

Mental Retardasyonun özellikle çocuk ve adölesan çağıdaki bireylerde cinsel saldırı açısından da önemli bir risk faktörü olduğu belirtilmektedir¹⁹⁷. Yapılan çalışmalarda cinsel saldırıya uğrayan mağdurların %10-19,5'unun mental retarde olduğu bildirilmiştir^{179,198-200}. Avustralya'da flört siteleri aracılığıyla tanışıp cinsel saldırıya uğrayan olgular üzerinde yapılan bir çalışmada da olguların %18'inin mental retarde olduğu bildirilmiştir¹⁷⁴. Çalışmamızdaki Mental Retardasyon tanılı hasta oranı literatürle uyumluluk göstermektedir.

Mağdurun mental retarde olduğu cinsel saldırı olgularında olayın adli mercilere bildirim oranının az olduğu²⁰¹ ve Mental Retardasyonun cinsel saldırı ve cinsel istismar için risk faktörü olduğu bilindiğinden cinsel istismar ve çoğu cinsel saldırı olayının yargıya yansımadağı ve gerçek oranın çok daha fazla olduğu düşünülmektedir.

Çalışmamızdaki olguların %79,4'ü şehirde, %20,6'ı kırsal bölgede yaşamaktadır. Yapılan çalışmalarda çevrimiçi yollarla tanışarak cinsel şiddete uğrayan mağdurların %61-63 oranında şehirde yaşadığı bildirilmiştir^{14,181}. Yapılan bir çalışmada kırsal kesimdeki insanlara neden sosyal ağ sitelerini kullandıkları sorulmuş ve yaşadıkları yerin dünyadan izole olması nedeniyle sosyal ortamlarının yetersiz olduğunu ve yeni insanlarla tanışmak amacıyla sosyal ağ sitelerini kullandıklarını belirtmişlerdir⁸⁷. Diğer cinsel şiddet mağdurlarından farklı olarak kırsal kesimdeki cinsel saldırı mağdurları, özellikle faili tanıdıkları durumlarda suçu açıklamakta güçlük çekmektedirler. Mahremiyet ve aile itibarını dikte eden resmi olmayan geleneksel kurallar, bu suçların bildirilmesini engellemektedir. Düşük nüfus yoğunluğu ve yaşanan kırsal alandaki tanınırlık, mevcut fiziksel ve sosyal izolasyon, olguların bildirim oranını ciddi anlamda düşürmektedir²⁰². Bildirilen olgularda da bildirilen kurumda tanıdık bir kişinin çalışması, mağdurun faille tekrar tekrar karşılaşması gibi durumlar daha fazla travmatize olmasına neden olmaktadır.

Çalışmamızdaki olguların %40'ının düzenli sigara kullandığı, %10'unun sigara ile alkol, %10'unun ise sigara, alkol ve maddenin üçünü de kullandığı

görülmüştür. Failin mağdura; alkol veya herhangi başka psikoaktif madde etkisindeyken veya sedasyon ve hipnotik etkisi bulunan başka psikoaktif maddeler kullanarak mağdurun faile karşı koyamaz duruma geldiğinde yönlendirdiği cinsel saldırı madde etkisiyle oluşan cinsel saldırı olarak tanımlanmaktadır²⁰³.

Şiddet eylemlerinin yarısında failin, mağdurun veya hem failin hem de mağdurun alkol tüketimi olduğu görülmektedir²⁰⁴. Sigara, alkol ve madde kullanımı riskli cinsel davranışla güçlü bir ilişki içerisindedir. Alkolün cinsel saldırganlık algısını ve değerlendirme yeteneğini azalttığı, kişiyi savunmasız hale getirebildiği, kişinin kendisini savunma yeteneğini bozduğu ve kişinin doğru karar verme olasılığını etkilediği; bu nedenle de kişinin riskli davranışlarda bulunma olasılığını arttırdığı bilinmektedir²⁰⁵.

Yakın zamanda ABD’de yapılan çalışmalarda adölesan yaş grubundaki çocukların %20-30’unun alkol tükettiği, %13-15’inin düzenli alkol kullandığı, %5-14’ünün sigara veya dumsız tütün kullandığı, %12-13’ünün elektronik sigara, %14-20’sinin esrar kullandığı ve %16’sinin silah taşıdığı belirtilmiştir^{206,207}. Son yıllarda artan sosyal medya kullanımı sigara, alkol ve madde kötüye kullanımının yerini almıştır²⁰⁸. Riskli davranışların yüksek prevalansına rağmen, son 10-15 yıl içerisinde adölesanlar arasında sigara, alkol tüketimi, esrar kullanımı azalmıştır²⁰⁶.

Sosyal medya kullanımı ile oluşan cinsel saldırı olgularının araştırıldığı çalışmalarda mağdurların %14-36’sının alkol, %3-27’sinin madde kullandığı bildirilmiştir^{127,174}. Çalışmamızda alkol kullanan olguların %20, madde kullanan olguların %10 oranında olduğu ve literatürdeki çalışmalarla uyumluluk gösterdiği görülmüştür.

Mağdurların %61,2’sinin anne ve babası ile yaşadığı, %26,9’unun sadece annesi ile yaşadığı, %7,5’inin yurttan kaldığı görülmüştür. Mağdur olguların %61,2’sinin tam aile yapısı içerisinde yaşadığı görülmüştür. Aile içi fiziksel ve cinsel şiddet varlığının, ailede alkol kötüye kullanımının ve parçalanmış aile yapısının çevrimiçi mağduriyetle ilişkili olduğu belirtilmiştir^{13,127}. Yapılan çalışmalarda sosyal medya aracılığıyla cinsel şiddete uğrayan mağdurların %50-90 oranında tam aile yapısı içerisinde yaşadığı bildirilmiştir^{14,99,127,173,181}. Çalışmamızdaki bu veriler literatürdeki benzer çalışmalarla uyumluluk göstermektedir.

Anne ve babası ile birlikte yaşayan çocukların sosyal medya profili sahibi olma oranının anne ve babası ayrı olanlara göre %37 daha düşük olduğu¹⁷⁷ ve doğumdan sonraki ilk yıl annesi ve babasıyla yaşayan bir çocuğun cinsel saldırı riskinin daha düşük olduğu bildirilmiştir²⁰⁹.

Mağdur olguların neredeyse üçte ikisinin tam aile yapısı içerisinde yaşadığı görülmektedir. Buna rağmen aileleri tarafından yeterli ilgi ve sevgiyi görmeyen, aile içerisinde güvenebileceği bir ebeveyni olmayan ve bu desteği hissedemeyen çocukların kendilerine yakınlık gösteren yabancılara karşı daha savunmasız oldukları belirtilmiştir²¹⁰. Eu Kids Online (2020) çalışmasına göre; en çok yapılan çevrimiçi aktiviteler içerisinde aile bireyleriyle çevrimiçi iletişim kurmak da bulunmaktadır. Buna rağmen internetten tanıştığı kişilerle görüşmeye giden çocukların küçük bir oranının buluşmaya aile üyeleri ile gittiği ve sözel, fiziksel ve cinsel saldırıya uğrayan çocukların çok azının bu olayı ailesine anlattığı belirtilmektedir⁹⁹.

Olgularımızın dörtte birinin sadece annesiyle yaşadığı görülmektedir. Eşinden ayrılmış ve tüm sorumluluğun annede olduğu ailelerde yaşayan çocukların cinsel saldırı açısından risk altında olduğu belirtilmektedir²¹¹. Yapılan farklı çalışmalarda da anne veya babadan ayrı ve üvey baba ile yaşayan çocukların cinsel saldırı açısından risk altında olduğu belirtilmektedir²¹².

Ayrıca çocuğun internet kullanımına aile tarafından karışılmaması, pornografik sitelere ve sohbet odalarına girmelerinin yasaklanmaması çevrimiçi riskleri arttırmaktadır⁹⁹. Türkiye’de 707 ortaokul öğrencisi üzerinde yapılan bir çalışmada öğrencilerin yaklaşık beşte birinin ailelerinin internet ve bilgisayar kullanımıyla ilgili hiçbir kısıtlamada bulunmadığı görülmüştür²¹³.

Çalışmamızda mağdur olgulardan bir kişinin de yalnız yaşadığı görülmüştür. Yalnız yaşayan, bekar ve dul olan kişilerin çevrimiçi cinsel taciz maruziyetlerinin daha yüksek olduğu belirtilmiştir¹⁸¹.

Annelerinin mesleği ile ilgili veriye ulaşılan olguların %73,2’sinin çalışmadığı, %14,6’sının işçi, %9,8’inin serbest meslek sahibi olduğu, babalarının mesleği ile ilgili verilerine ulaşılan olguların %33,3’ünün emekli, %33,3’ünün serbest meslek, %26,7’sinin işçi olduğu, %3,3’ünün ise çalışmadığı tespit edilmiştir. Yapılan benzer bir çalışmada mağdurların annelerinin %10’unun, babalarının %5’inin çalışmadığı belirtilmiştir¹²⁷. Yapılan araştırmalara göre

ebeveynlerin meslek gruplarının cinsel saldırı riski ile ilişkili olmadığı belirtilmiştir²⁴.

Aylık gelir bilgisine ulaşılan olguların %92,3'ünün asgari ücret ve altı seviyede, %7,7'sinin asgari ücret seviyesinin üzerinde aylık gelirinin olduğu görülmüştür. Aile gelirinin düşük olmasının cinsel saldırı açısından risk faktörü olduğu belirtilmektedir. Bunun nedeninin ailenin çocuklar için güvenli bir ortam sağlayamamalarından kaynaklandığı savunulmaktadır. Yapılan bir çalışmada yoksulluk sınırının 4 katı gelir seviyesine kadar cinsel saldırı oranının benzer olduğu, 4 katından sonra bu oranın düştüğü belirtilmiştir²⁰⁹. Yapılan çalışmalarda sosyal medya aracılığıyla cinsel şiddete uğrayan mağdurların %47-65 oranında düşük-orta gelir seviyesine, %30-35'inin yüksek gelir seviyesine sahip olduğu bildirilmiştir^{14,181}.

2016-2020 yılları arasında Adli Tıp polikliniğimize sosyal medya aracılığıyla cinsel saldırıya uğrayan mağdur olgu sayısının yıldıan yıla arttığı görülmüştür. Çevrimiçi mağduriyetle çevrimdışı cinsel mağduriyet arasında güçlü bir ilişki mevcuttur¹⁵⁷. Çalışmamızdaki olguların ağırlıklı yaş aralığıyla uyumlu olan bir çalışmaya göre çocukların %93-97'sinin sosyal medya platformu kullandığı bildirilmiştir¹¹².

Pew Research Center tarafından yapılan çalışmaya göre; ABD'de 2005 yılında sosyal medya kullanım oranının %5, 2011 yılında %50 ve 2021 itibariyle %72 olduğu bildirilmiştir. 935 olgu üzerinde yapılan bir başka çalışmada %53'ünün sosyal medya profiline sahip olduğu ve bunların %45'inin yabancılarla iletişim kurduğu ve total popülasyona göre sosyal medya profili olanların yabancılarla daha yüksek oranda iletişim kurduğu bildirilmiştir. Başka bir çalışmada ise sosyal medya kullanan olguların %74'ünün yabancılarla iletişim kurduğu²¹⁴, çevrimiçi yabancılarla iletişim kuran olguların %7-16'sının yüz yüze görüştüğü belirtilmiştir^{10,126,215}. Çevrimiçi iletişim kurulan yabancılarla yüz yüze görüşmenin riskli bir internet davranışı olduğu²¹⁵ ve cinsel şiddet riskini ciddi şekilde arttırdığı belirtilmektedir¹⁷⁷.

Malezya'da yapılan bir çalışmada çevrimiçi tanıştığı kişilerle buluşan mağdurların %5,5'inin sözel, fiziksel ve cinsel şiddete maruz kaldığı ve bunların 18'inin cinsel saldırıya uğradığı bildirilmiştir⁹⁹. Yapılan başka bir çalışmada da 14-17 yaş aralığındaki 3707 çocuğun %42,5'inin yüz yüze görüştüğü, bunların 13'ünün cinsel saldırıya uğradığı, çocukların sıklıkla çevrimiçi tanıştığı

akranlarıyla yüz yüze bulunduğu fakat nadiren cinsel saldırıya uğradığı bildirilmiştir¹²⁷.

İsveç Suç Önleme Konseyi tarafından 2005 yılında 15 yaşındaki çocuklar üzerinde yapılan bir çalışmada son bir yıl içerisinde çocukların %30'unun çevrimiçi yolla herhangi bir cinsel eyleme maruz kaldığı, bunların yaklaşık %2'sinin ise fiziksel cinsel saldırı olduğu belirtilmiştir²¹⁶.

Ayrıca çevrimdışı risklere maruz kalmanın da çevrimiçi riskleri artırdığı düşünülmektedir²¹⁷. Son dönemde internet ve sosyal medya kullanım süreleri göz önüne alındığında çevrimiçi ve çevrimdışı risklerin de arttığı anlaşılabilmektedir.

Tarafımıza gönderilen olgular sadece nitelikli cinsel istismar şüphesi olan olgular olması ve çevrimiçi cinsel taciz, sosyal medya aracılığıyla iletişim kurulup sarkıntılık düzeyinde cinsel saldırıya uğrayan olgularla ilgili herhangi bir başvuru olmaması nedeniyle sosyal medyanın aracılık ettiği cinsel şiddet vakalarının gerçek oranıyla ilgili bir tahminde bulunmak güçtür. Fakat yukarıda da bahsedildiği gibi akıllı telefon ve dolayısıyla sosyal medya kullanımının son 10 yılda tüm yaş gruplarında hızla artması ve neredeyse toplumun tamamı tarafından kullanılması nedeniyle bu şiddet türünün gerçek oranlarının çok daha yüksek olduğu ve yeterli bilgiye ulaşmak için bu alanda yapılacak daha fazla çalışmaya ihtiyaç olduğu görülmektedir.

Dünya geneline yayılan COVID-19 salgınının Türkiye'de tespit edilen ilk vakası Sağlık Bakanlığı tarafından 11 Mart günü açıklandı. Ülkedeki virüse bağlı ilk ölüm ise 15 Mart 2020'de gerçekleşti. 11-12 Nisan 2020'de ise ilk kez sokağa çıkma yasağı ilan edildi²¹⁸. Bu tarihten itibaren tarafımıza başvuran hasta sayısı 10 (%14)'dur. Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, Çin ve diğer ülkelerde yapılan çalışmalarda, COVID-19 salgınının başlamasından itibaren aile içi şiddet vakalarında artış olduğu belirtilmektedir^{219,220}. Çin'in bir eyaletinde polis karakoluna bildirilen aile içi şiddet vakalarının sayısının, bir önceki yılın aynı dönemine göre Şubat 2020'de üç katına çıktığı bildirilmiştir²²¹. Mesafe önlemleri alındıkça ve insanlar evde kalmaya teşvik edildikçe, aile üyeleri daha fazla birlikte zaman geçirdikçe, ailesel ve ekonomik stres ve iş kaybı gibi faktörler eklendikçe, aile ve arkadaşlarla geçirilen zaman azaldıkça, kadınların ve çocukların şiddete maruz kalma olasılığının arttığı belirtilmiştir²²².

Anadolu Üniversitesi Sosyal Medya ve Dijital Güvenlik Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından ülkemizde Covid-19 salgını sürecinde dijital

alışkanlıkların araştırıldığı çalışmada; dijital platformlarda ve cep telefonlarıyla geçirilen sürenin, görüntülü konuşma ve video konferans uygulamalarını kullanma sıklığının, çevrimiçi alışveriş ve oyun oynama sıklığının arttığı belirtilmiştir. Katılımcıların %22.2'sinin karantina döneminde dijital ortamlarda gereğinden fazla zaman geçirdiği için diğer işlerini aksattığını aynı zamanda fiziksel ve ruhsal rahatsızlıklarının arttığını dile getirdiği bildirilmiştir.

Covid-19 pandemisi sürecinde sosyal mesafe kısıtlamaları, sosyal izolasyonlar, esnek çalışma saatleri ve işsizlik gibi faktörler evde geçirilen zamanı arttırmış ve insanların internet kullanımında artışa neden olmuştur. Bu nedenle 2020 yılında bir önceki yıla göre adli vaka sayısında ve temas içeren cinsel suçlarda azalma olmasına rağmen çevrimiçi çocuk cinsel şiddet ve çocuk istismarı vakalarında artış olduğu bildirilmiştir⁹². Çalışmamızda 2020 yılı olgu sayılarında diğer yıllara göre anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$). Bunun çeşitli nedenleri olduğu düşünülmektedir. İlk olarak pandemi sürecinde konulan sokağa çıkma yasakları sosyal medya platformlarında geçirilen zamanı arttırmasına rağmen yüz yüze görüşme imkanını azaltmıştır. Ayrıca pandemi döneminde getirilen sokağa çıkma yasaklarının, ulaşım sistemindeki, adliye ve kolluk hizmetlerindeki kısıtlamaların adli bildirim oranlarını azalttığını düşünmekteyiz.

Çalışmamızda yıllara, aylara ve mevsimlere göre polikliniğe başvuru sayılarında anlamlı bir farklılık görülmemesine rağmen tarafımıza gönderilen mağdur olgular ilkbahar-yaz ve sonbahar-kış ayları şeklinde gruplandırılmıştır. Sonbahar-Kış aylarında kadın olguların erkeklere göre, ilkbahar-yaz aylarında ise erkek olguların kadınlara göre daha fazla oranda cinsel saldırıya uğradığı görülmüştür. Sonbahar-kış aylarında sosyal aktivitelerin, seyahat ve turizm faaliyetlerinin azaldığı, bu nedenle insanların ev ortamında daha fazla vakit geçirdiği ve bunun sonucunda internet ve sosyal medya kullanımının arttığı ve çevrimiçi risklere daha fazla maruz kalındığı düşünülmekle birlikte erkek olguların çocukluk yaş grubunda olduğu, bu nedenle ilkbahar-yaz aylarında daha çok dışarıda zaman geçirmelerinin fiziksel/cinsel şiddet maruziyetlerini arttırdığını düşünmekteyiz.

Çalışmamızda mağdur ve failin ilk buluştukları yer değerlendirildiğinde; %60'ının açık mekanda, %40'ının kapalı mekanda, cinsel saldırının gerçekleştiği yer değerlendirildiğinde %23,5'inin açık, %76,5'inin kapalı mekanda olduğu

görülmüştür. Görüldüğü üzere ilk buluşulan yer daha büyük oranda açık alan, cinsel saldırının gerçekleştiği yer ise kapalı alandır. İlk buluşma yerinin oluşabilecek risklere karşı daha güvenli olması, rahat iletişim kurabilmek, eğlenebilmek ve failin, mağdurun güvenini kazanabilmek amacıyla açık alanların tercih edildiği, cinsel saldırının ise mağdurun saldırıya karşı koyma ihtimalini ve çevreden gelebilecek müdahaleleri azaltmak, mağdurun çevreden alabileceği yardımı engellemek amacıyla daha çok kapalı alanlarda gerçekleştiği düşünülmüştür.

Bazı adölesanlar, genç cinsel partner arayan yetişkinlerin tekliflerine özellikle savunmasız kalabilmektedir. Ebeveynleriyle yüksek düzeyde çatışma yaşayan adölesan kızlar, ebeveynleri tarafından kontrol edilmeyen erkekler ve her iki cinsiyetten de depresyon gibi psikiyatrik problemler yaşayan adölesanların, çevrimiçi tanıştıkları insanlarla yakın çevrimiçi ilişkiler kurma ve yabancılarla yüz yüze görüşme olasılığı daha fazladır²²³. Ulusal Suç Ajansı (2016) tarafından, kurbanların %52'sinin yüz yüze ilk görüşmeden önce saldırganla cinsel konuşmalar yaptığı tespit edildi. Aynı zamanda gençler arasında yaygınlaşan tek gecelik ilişki kültürünün cinsel saldırı riskini arttırdığı belirtilmiştir²²⁴.

Yapılan çalışmalarda olguların %18-83'ünün çevrimiçi tanıştığı kişilerle yüz yüze görüştüğü bildirilmiştir^{99,162,178,225,226}. Yüz yüze görüşülen yerin %33-39 oranında özel konut, %46-59 oranında halka açık bir yer olduğu bildirilmiştir. Erkekler daha çok halka açık alkollü mekanlarda ve özel konutlarda buluşurken, kadınlar daha çok halka açık alkolsüz mekanlarda buluşmaktadır^{14,225}.

Yapılan çalışmalarda cinsel saldırının %43-72 oranında özel konutta meydana geldiği bildirilmiştir¹⁷³⁻¹⁷⁵. Çalışmamız bu bilgiler ışığında değerlendirildiğinde literatürdeki çalışmalarla uyumluluk göstermektedir.

Cinsel saldırı olayının adli mercilere şikayetini gerçekleştiren kişi incelendiğinde çoğunluğunun aile/akraba olduğu (%58), bunu mağdurun kendisi (%14,5), öğretmeni (%11,6), sağlık kuruluşu (%7,2), kolluk kuvvetleri (%5,8) ve arkadaşlarının (%2,9) izlediği görülmüştür. Uluslararası tahminler, çocuk cinsel saldırılarının %3-12 oranında adli mercilere yansıdığını bildirmektedir¹⁵⁹. Yapılan çalışmalarda bu oranın %4-15 olduğu bildirilmiştir^{171,181,227}.

Ülkemizde cinsel saldırıya uğrayan mağdurlar üzerinde yapılan bir çalışmada olguların %80,7'sinde mağdurun kendisinin, %18'inde aile bireyleri,

%1,3'ünde sağlık kuruluşlarının Şikayetçi olduğu bildirilmiřtir²²⁸. Yapılan başka bir çalışmada da çocukların olumsuz internet deneyimlerini daha çok aileleri ve arkadaşlarıyla paylaştıkları belirtilmiřtir⁶².

Şikayetçi olan kişi değerlendirildiğinde; 15 yaşın üzerindeki olguların 15 yaşın altındaki olgulara göre daha çok kendilerinin Şikayetçi olduğu görülmüştür ($p<0,05$). 15 yaş üzeri kişilerde kendilerine uygulanan eylemin bir cinsel Şiddet olduğuna dair farkındalıklarının ve mağduriyetleri ile ilgili başvurabilecekleri çözüm yolları hakkındaki algılarının 15 yaş altı kişilere göre gelişmiş olmasının bu konuda etkili olduğu düşünülmektedir. Ayrıca 15 yaş altındaki bireylerin iletişim yeteneklerinin daha sınırlı olması, yaşadıkları olayla ilişkili korku ve anksiyete düzeylerinin daha fazla olması ve adli bildirim süreciyle ilgili bilgi seviyelerinin daha yetersiz olmasının cinsel saldırı olaylarını bildirme olasılıklarını düşüren faktörler olduğunu düşünmekteyiz.

Çalışmamızda mağdurun birlikte yaşadığı kişiler değerlendirildiğinde, tam aile yapısı içerisinde yaşayan mağdurlarda Şikayetçi olan kişinin çoğunlukla aile/akraba olduğu (%53,1) görülmüştür ($p>0,05$). Yapılan bir çalışmada evrimii cinsel Şiddete maruz kalan olguların yalnızca dörtte birinin olayı ebeveynlerine anlattığı bildirilmiřtir²²⁷. Yapılan bir çalışmada mağdurun ebeveynlerinin çoğunluğunun (%56) cinsel Şiddet olayını adli soruşturma sürecinde öğrendiği, hatta bir kısmında (%22) ocuğunun böyle bir Şiddete uğradığına inanmama veya iddia edilen kişinin böyle bir Şey yaptığına inanmama durumuna rastlandığı bildirilmiřtir²²⁹. Her ne kadar aile ve akrabaların yaşanılan travmatik olayın genellikle takipçisi olduğu görülse de ailelerin çocuğun evrimii tanıştığı, konuştuğu kişiler, yaptığı paylaşımlar, aldığı evrimii riskler hakkında bilgi sahibi olmayabileceğini düşünmekteyiz.

Çalışmamızdaki olguların 52'sinin (%73,2) sosyal medya aracılığıyla tanıştığı, sosyal medya platformlarının Instagram (%50) ve Facebook (%32) olduğu görülmüştür. Ülkemizde cinsel istismar olgularının incelendiği bir çalışmada çalışmaya dahil edilen mağdur olguların %12'sinin faille sosyal medya aracılığıyla tanıştığı bildirilmiřtir¹⁷⁹. Danimarka'da 14-17 yaş grubu öğrenciler üzerinde yapılan bir çalışmada öğrencilerin %71'inin ulusal, %41'inin uluslararası sosyal medya uygulamalarını kullandıđı¹²⁷, adölesan ve genç yetişkinlerin en çok kullandığı platformların Youtube, Facebook, Instagram ve Snapchat olduđu¹¹⁵,

sosyal medya aracılığıyla cinsel şiddet olgularının değerlendirildiği bazı çalışmalarda en fazla kullanılan platformun Facebook olduğu bildirilmiştir^{167,173}.

Flört siteleri aracılığıyla tanışıp cinsel saldırıya uğradığı iddia edilen olguların üzerinde yapılan birçok güncel çalışma mevcuttur^{14,173,226,230}. Birleşik Krallık Ulusal Suç Ajansı'na göre flört uygulamalarına bağlı gelişen cinsel saldırı olaylarının 6 kat arttığı belirtilmektedir. Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılan bir çalışmada üniversite öğrencilerinin neredeyse %40'ının flört sitesi kullandığı ve flört uygulamasını kullanan öğrencilerinin son üç ay içerisinde korunmasız cinsel ilişki dahil olmak üzere riskli internet davranışlarında artış olduğu belirtilmiştir²³¹. Flört uygulamalarını kullanan kişilerin kullanmayanlara oranla cinsel saldırı risklerinin daha yüksek olduğu ve flört uygulamalarının cinsel saldırı için risk faktörü olduğu belirtilmektedir²³². Çalışmamızda flört uygulaması bulunmamasının, flört uygulamalarının daha çok cinsel ve duygusal partner arama amacıyla kullanılması nedeniyle rıza dışı cinsel saldırı riskinin az olduğunu bu nedenle adli mercilere yansıyan ve tarafımıza gönderilen olgu olmadığını düşünmekteyiz.

Çalışmamızda çevrimiçi tanışmanın gerçekleştiği sosyal medya platformu değerlendirildiğinde; tam aile yapısına sahip ve kırsalda yaşayan olguların, daha yüksek oranda Facebook üzerinden, parçalanmış aile yapısındaki olguların Instagram üzerinden faille tanıştıkları saptanmıştır ($p<0,05$). Geleneksel aile yapılarına sahip ve kırsal bölgede yaşayan kişilerin Facebook gibi daha eski ve daha bilinen internet sitelerini tercih ettiklerini, parçalanmış aile yapısına sahip kişilerin üzerindeki gözetim ve kontrolün azalması nedeniyle Instagram gibi görselliğin daha ön planda olduğu, adölesan ve genç yetişkin nüfusun daha fazla oranda kullandığı platformlara yöneldiğini düşünmekteyiz.

Çalışmamızda çevrimiçi tanışmanın gerçekleştiği sosyal medya platformu değerlendirildiğinde; faille Instagram üzerinden tanışan olgularda düzenli bir işte çalışma durumu daha düşük saptanmıştır ($p<0,05$). Çalışmamızdaki mağdur olguların yaş dağılımına bakıldığında Instagram aracılığıyla tanışan mağdurların akademik eğitim hayatına devam eden 11-18 yaş aralığındaki bireyler olması ve bunların tüm olguların neredeyse yarısını oluşturması (%46) nedeniyle çalışmayanlarda çalışan mağdurlara oranla Instagram kullanımının daha fazla oranda görüldüğünü düşünmekteyiz.

Çevrimiçi tanışma yüz yüze görüşme arası zaman verisine ulaşılan olguların daha çok ilk 90 gün içerisinde yüz yüze görüştüğü (%80), çevrimiçi tanışma cinsel saldırı arası zaman verilerine ulaşılan olgular değerlendirildiğinde de cinsel saldırının daha çok ilk 90 günde gerçekleştiği (%57,8) görülmüştür. Çevrimiçi süreçte evde, okulda ve kişisel hayatında sorunlar yaşayan ve bu sorunlar hakkında birisiyle konuşma ihtiyacı hisseden mağdurlar, faille sosyal medya aracılığıyla iletişime geçmekte, failerin başlangıçta düşünceli ve anlayışlı davranışları, ilişkilerinin duygusal bir zeminde ilerlediğini göstermeleri iletişimlerinin telefon gibi çevrimdışı yollara kaymasına neden olmakta ve en sonunda ilişkileri yüz yüze görüşmeye kadar uzanmaktadır^{14,162}.

Çevrimiçi yolla tanışıp cinsel şiddete uğrayan mağdurlar üzerinde yapılan çalışmalarda çevrimiçi tanıştıktan sonra yüz yüze görüşmenin %66-85 oranında ilk altı ay içerisinde gerçekleştiği bildirilmiştir^{14,162,173}. Çalışmamızda bu oran %92 olup literatüre göre daha yüksek saptanmıştır.

Çalışmamızda yüz yüze görüşmenin çok yüksek oranda (%80) ilk üç ay içerisinde gerçekleştiği tespit edilmiştir. İlk üç ay içerisinde yüz yüze görüşme ve cinsel saldırı risklerinin belirgin bir şekilde arttığı görülmüştür. Çocukları internetteki risklerden korumada ilk üç ayın kritik eşik olduğunu, bu nedenle bu süre içerisinde alınacak önlemlerin çok önemli olduğunu düşünmekteyiz.

Çalışmamızda mental retarde olguların diğer olgulara göre 30 günden daha kısa bir zaman aralığında yüz yüze görüştüğü ve cinsel saldırıya uğradığı saptanmıştır ($p<0,05$). Mental retarde olguların failer tarafından ikna ve kandırılmaya daha açık olması, kendilerine karşı yapılan ve yapılan eylemlere karşı kendilerini koruyabilecek mental dirençlerinin daha düşük olması nedeniyle diğer olgulara göre daha kısa zaman aralığında yüz yüze görüşmeye ikna olduklarını ve diğer olgulara göre daha kısa sürede cinsel saldırıya uğradıklarını düşünmekteyiz.

Mental Retardasyon hem çevrimiçi hem de direkt cinsel şiddet açısından oldukça kuvvetli bir risk faktörü olduğundan mental retarde çocukların ve bireylerin güvenli internet kullanımı konusunda çok daha dikkatli olunması, mutlaka gözetim eşliğinde veya kullandıkları çevrimiçi ağ sağlayıcı cihazlarda koruyucu filtre uygulamalarının bulundurulması gerekmektedir. Ayrıca ebeveynlerinin çevrimiçi ve çevrimdışı riskler hakkında eğitilmesi gerektiğini düşünmekteyiz.

Sosyal medya üzerinden yapılan (çevrimiçi) cinsel şiddet incelendiğinde; Whatsapp (%40), Facebook (%17), Instagram (%14) ve Twitter (%3) üzerinden yapıldığı görülmüştür. Yıllara göre çevrimiçi şiddetin gerçekleştiği sosyal medya platformları değerlendirildiğinde ise 2016 yılından 2020 yılına kadar her yıl en fazla çevrimiçi şiddete aracılık eden sosyal medya platformunun Whatsapp olduğu, 2018 yılından itibaren Instagram'ın da cinsel şiddet amacıyla kullanılmaya başlandığı görülmüştür. Instagram'ın son yıllarda ülkemizde kullanımının artmasının çevrimiçi cinsel şiddet açısından da kullanımına zemin hazırladığını düşünmekteyiz.

İnternet kullanım sürelerinin artmasıyla çevrimiçi şiddet riski de artmaktadır²³³. Çevrimiçi cinsel tacizde sosyal medyanın payının %79 olduğu, çevrimiçi cinsel tacize en sık neden olan platformların Facebook, Youtube, Twitter, Instagram ve Snapchat olduğu bildirilmiştir^{181,183}.

Facebook'un daha ileri yaş grubundaki bireyler tarafından tercih edilmesi ve çalışmamızdaki olguların yaş aralığı göz önünde bulundurulduğunda Instagram'ın genellikle öğrenci ve genç yetişkin bireyler tarafından kullanılması nedeniyle çalışmamızda da buna uygun olarak cinsel şiddete en fazla aracılık eden platformun Instagram olduğunu düşünmekteyiz.

Facebook'tan yapılan şiddetin 6'sının, Instagramdan 4'ünün, Whatsaptan 3'ünün, Twitter'dan 1'inin çıplak fotoğraf ve/veya video gönderme olduğu görülmüştür. Whatsaptan 11 olgunun cinsel içerikli konuşma/tehdit şiddetine maruz kaldığı tespit edilmiştir. Facebook, Instagram gibi görsel içerik ağırlıklı paylaşım imkanı sağlayan platformlar fotoğraf, video gibi görsel şiddet öğelerinin cinsel şiddet amacıyla daha yüksek oranda kullanıldığını, Whatsapp gibi daha çok iletişim amacıyla kullanılan platformlarda ise yazılı şiddet öğelerinin daha yüksek oranda kullanıldığını düşünmekteyiz.

Çevrimiçi tacizin en sık karşılaşılan biçiminin cinsel içerikli metin mesajı, yorum ve e-posta içeriklerine maruziyet olduğu bildirilmiştir¹⁸². Genç yetişkin kadınlar üzerinde yapılan bir çalışmada olguların Facebook üzerinden daha çok cinsel içerikli mesajlara maruz kaldığı, Instagram ve Snapchat üzerinden de daha çok cinsel içerikli fotoğraf gibi görsel içeriklere maruz kaldığı bildirilmiştir¹⁸³.

Kadın cinsiyet, adölesan yaş grubu, kişide antisosyal davranış bozukluğu gibi psikiyatrik problemler, ebeveyn şiddeti, aile içi çatışma, ailede alkol kötüye

kullanımı, cinsel istismar öyküsü ve kişide aşırı internet kullanımının çevrimiçi cinsel şiddetin risk faktörleri olduğu belirtilmiştir¹²⁷.

Çevrimiçi cinsel şiddete uğrayan olgular üzerinde yapılan çalışmalarda; mağdurların %29-53'ünün cinsel içerikli konuşmalara^{162,182,183}, %37-51'inin cinsel içerikli fotoğraf, video gibi görsel medya materyallerine maruz kaldığı^{14,162,183} bildirilmiştir. Cinsel içerikli metin mesajları, e-posta ve sosyal medya yorumları değerlendirildiğinde %4-21 oranında cinsel ilişki teklifi olduğu^{127,182,183}, %9-49 oranında cinsel içerikli fotoğraf, video gönderme tehdidi olduğu bildirilmiştir^{172,182}. Çalışmamızda cinsel içerikli konuşmaya maruz kalan mağdur olguların 12'sine cinsel ilişki teklif edildiği, 10'una fotoğraf ve/veya videosunun başkalarıyla paylaşılacağına yönelik tehdit yönlendirildiği tespit edilmiştir. Cinsel içerikli konuşma maruziyeti yaşayan olguların çoğunun 12-18 yaş aralığında olduğu görülmüştür.

Çevrimiçi cinsel şiddete uğrayan ortaokul öğrencileri üzerinde yurtiçinde yapılan bir çalışmada; öğrencilerin %9'unun cinsel içerikli e-posta aldığı²¹³, üniversite öğrencileri üzerinde yapılan bir çalışmada kadınların %11'inin, erkeklerin %14'ünün cinsel içerikli fotoğraf ve yazılı metin aldığı bildirilmiştir²³⁴.

Kendisinin veya akranlarının müstehcen veya uygunsuz resimlerinin ortaya çıkarılması ve dağıtılması yüksek riskli bir internet davranışıdır. Kendilerinin veya başkalarının çıplak fotoğraflarını çeken ve bunları cep telefonlarında veya internette paylaşan çok sayıda gencin olduğu belirtilmektedir. Cinsel içerikli mesajlaşma (sexting) olarak bilinen bu uygulama, gençlerin birbirlerine müstehcen fotoğraflarını göndermelerini, cinsel içerikli konularda özel bilgilerini paylaşmalarını içermektedir. Cinsel içerikli mesajlaşma ve bireyin kendini sömürmesine neden olan diğer davranışlar giderek daha popüler hale gelmektedir. 2008 yılında yapılan bir anket çalışmasında, gençlerin %20'sinin çıplak veya yarı çıplak fotoğraflarını birbirlerine gönderdiklerini veya yayınladıklarını ve % 40'ının ise başka birisine ait müstehcen bir mesajın kendilerine gösterildiğini bildirmiştir²³⁵.

Erkeklerin, metin, e-posta veya mesajlaşma uygulamaları aracılığıyla, kadınlarla cinsel organlarının fotoğraflarını paylaştığı yeni bir TFSV biçimi ortaya çıkmıştır²³⁶. Mandau tarafından kadın ve erkek 29 yetişkin birey üzerinde yapılan bir çalışmada kadınların bu tarz fotoğrafları uygunsuz ve rahatsız edici flört girişimi olarak, erkeklerin ise gösteriş yapmak ve cinsel istekte bulunmanın

normal bir yolu olarak değerlendirdiği belirtilmiřtir²³⁷. Benzer şekilde, Oswald ve ark. (2019), erkeklerin yaklaşık yarısının karşılık verme umuduyla cinsel organlarının fotoğraflarını gönderdiğini, üçte birinin cinsel ilişki yaşayabileceği bir sevgili bulmaya çalıştığını ve % 18'inin bu tarz fotoğraflar göndererek cinsel uyarılma yaşadığını belirtmiřtir²³⁸. Çalışmamızdaki mağdur olgulardan sadece bir kişiye fail tarafından cinsel organının fotoğrafının gönderildiği ve failin 62 yaşında olduğu görülmüştür.

Olayın meydana geldiği mevsim bilgisine ulaşılan olgular değerlendirildiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiş olup sonbahar-kış aylarında göreceli olarak daha fazla sayıda evrimii şiddet olayının gerçekleştiği görülmüştür ($p>0,05$). Sonbahar ve kış aylarında mevsimsel koşullardan dolayı ev dışı ortamda geçirilen zamanın azaldığını, kişilerin sosyalleşmek ve birbirleriyle iletişim kurabilmek amacıyla interneti ve sosyal medya platformlarını daha fazla oranda kullandığını, kişilerin ev içerisinde geçirdikleri zamanı değerlendirmek amacıyla daha uzun süre sosyal medya uygulamalarını kullanmak durumunda kaldıklarını ve bu nedenle evrimii şiddet oranının bu aylarda daha yüksek olduğunu düşünmekteyiz.

Mental retarde olgularda diğer olgulara göre anlamlı olarak daha düşük oranda evrimii şiddete maruziyet olduğu görülmüştür ($p=0,05$). Mental retarde bireylerin kendilerine karşı yapılmış olan davranışları evrimii şiddet olarak algılamada ve bu davranışlarla karşılaştıklarında konuyu adli mercilere bildirme hususunda yetersizlik yaşadıklarını, bu nedenle tarafımıza başvuran mental retarde cinsel saldırı olgularında evrimii şiddetin daha az görüldüğünü düşünmekteyiz.

Sosyal medya aracılığıyla yapılan 12 tehdit (%50) olgusunun 10'unun (%83,3) ıplak fotoğraf ve/veya video paylaşma, 2'sinin (%16,7) cinsel içerikli konuşmaları paylaşma olduğu görülmüştür. İsviçre'de çocuklar üzerinde yapılan bir çalışmada olguların %21'inin, Avustralya'da yetişkinler üzerinde yapılan çalışmada ise %9'unun cinsel içerikli tehditlere maruz kaldığı bildirilmiştir^{162,182}. Çıplak fotoğraf ve video materyalleri failer tarafından en sık kullanılan şantaj materyalleri olup mağdurdan, fail tarafından kandırılarak veya zorla elde edilen bu materyaller, cinsel şiddeti daha ileri boyuta taşımak ve tekrarlayan şekilde cinsel şiddete başvurabilmek amacıyla sıklıkla kullanılmaktadır. Literatürde ve çalışmamızda evrimii cinsel tehdit materyallerinin daha fazla oranda fotoğraf,

video gibi görsel içerikler ile olduğu görülmekle birlikte, cinsel içerikli konuşma kayıtlarının fail tarafından kaydedilerek cinsel şiddeti kolaylaştırıcı bir tehdit unsuru olarak kullanıldığı da görülmüştür. Çalışmamızdaki mağdur olgulardan biri Instagram aracılığıyla tanıştığı fail tarafından yüz yüze görüşme sırasında cinsel saldırıya uğramış, fail daha sonraki günlerde Whatsapp üzerinden yaptıkları konuşmaları ailesine göndermekle tehdit etmiş, bu tehdit aracılığıyla mağduru para karşılığı başka erkeklerle birlikte olmaya zorlamış ve mağdur birden fazla kişi tarafından cinsel saldırıya uğramıştır.

Teknolojik cihazlar (bilgisayar, akıllı telefon, video-kamera vb) aracılığıyla cinsel şiddete uğradığı iddia edilen 17 olgudan (%23,9) 15'inin (%88,2) çıplak fotoğraf ve/veya videolarının çekildiği, 1'inin (%5,9) cinsel içerikli konuşmalarının kaydedildiği, 1'ine (%5,9) ise pornografik içerik izletildiği görülmüştür. Avustralya'da yetişkinler üzerinde yapılan bir çalışmada olguların %10'unun¹⁸², çocuk ve adölesanlar üzerinde yapılan başka bir çalışmada ise %21'inin çıplak ve/veya yarı çıplak fotoğraflarının çekildiği, %38'ine ise pornografik içerik izletildiği bildirilmiştir¹⁴. Son yıllarda tüm yaş gruplarında olduğu gibi çocuk ve adölesan yaş grubu arasında da kişisel cep telefonu kullanım oranının artmasıyla, cinsel şiddet esnasında görüntü içerikli materyallerin elde edilmesi kolaylaşmış, çevrimiçi olduğu gibi direkt olarak da cinsel şiddet materyallerinin elde edilmesi artmıştır.

Bilgilerine ulaşılan olguların %54,4'ü bir kez, %45,6'sı birden fazla kez cinsel saldırıya uğramıştır. İsviçre'de çocuk ve adölesanlar üzerinde yapılan bir çalışmada çevrimiçi yolla tanışıp cinsel temasla sonuçlanan 69 olgudan (%22) 5'inin faille birden fazla kez cinsel ilişki yaşadığı, hatta rıza dışı cinsel ilişkiye giren bazı çocukların faille iletişime devam ettikleri bildirilmiştir¹⁶². Ülkemizde yapılan bir çalışmada da mağdurların %48,5'inin bir kez, %51,5'inin birden fazla kez cinsel saldırıya uğradığı bildirilmiştir²³⁹. Çalışmamızdaki bazı faillerin cinsel şiddet materyalleri ile (yazılı, görsel cinsel içerikli belgeler) mağdur olguları tehdit ettiği, cinsel ilişki talebinde bulunduğu ve bu mağdur olguların failer tarafından birden fazla kez cinsel saldırıya maruz kaldığı görülmüştür.

Bilgilerine ulaşılan olguların %40,5'inde cinsel saldırı ilk, %59,5'inde ikinci ve daha sonraki buluşmada gerçekleşmiştir. Yapılan çalışmalarda faillerin çevrimiçi olarak temasa geçtiği mağdurları romantik bir ilişki içerisinde oldukları ve duygularının gerçek olduğu konularında ikna ettiği ve yüz yüze görüşme için

zemin hazırladıkları bildirilmiştir¹⁰¹. Avustralya'da 2020 yılında Adli Pediatri Kliniği'ne başvuran, flört siteleri aracılığıyla tanışıp cinsel saldırıya uğrayan olguların %82'sinin ilk buluşmada cinsel saldırıya uğradığı bildirilmiştir¹⁷⁴. Tinder, Grindr, Bumble gibi flört sitelerinde çevrimiçi olan kullanıcıların daha çok cinsel partner aramak amacıyla bu uygulamaları kullandığını ve bu nedenle ilk buluşmada çalışmamızdaki mağdurlara göre daha yüksek oranda cinsel saldırıya uğradıklarını, çalışmamızdaki mağdur olguların faillerle genel olarak cinsel amaçlarla buluşmadığını ve ilk buluşmada çoğunlukla halka açık mekanları tercih etmeleri nedeniyle failerin ilk buluşmada cinsel saldırıda bulunma riskinin göreceli olarak azaldığını düşünmekteyiz.

Cinsel şiddet tipine bakılan olguların 66'sında (%94,3) penetran, 3'ünde (%4,3) sadece temas içeren (öpme, dokunma, okşama), 1'inde ise temas içermeyen (cinsel taciz) cinsel şiddet öyküsü mevcuttu. İnternetin ve sosyal medya platformlarının kullanımıyla ilgili İsveç'te yapılan bir çalışmada kullanıcıların büyük çoğunluğunun interneti duygusal ve/veya cinsel ilişki edinme ve ilişki yaşadığı kişilerle iletişimlerini sürdürme amacıyla kullandığı, cinsel amaçları olmayan farklı insanlar tanımak, yeni arkadaşlıklar kurmak, sevdiği ve ilgi duyduğu konular hakkında konuşmak isteyen kişilerin failer tarafından kandırılarak yüz yüze görüşmeye ikna edildiği ve cinsel saldırıya uğradığı belirtilmektedir¹⁶⁸. Yapılan çalışmalarda çevrimiçi ağlar aracılığıyla cinsel saldırıya uğrayan olguların %3-31 oranında sadece temas içeren, %59-100 oranında penetrasyon içeren cinsel saldırıya uğradığı bildirilmiştir^{14,167,171,173}. Çalışmamızdaki veriler literatürdeki çalışmalarla uyumluluk göstermektedir. Savcılık/mahkeme tarafından tarafımıza organ ve/veya sair cisim penetrasyonu öyküsü olan veya penetrasyon olduğuna dair güçlü şüphe duyulan mağdur olgular gönderilmesi nedeniyle ezici çoğunluğunun penetran cinsel saldırı tipinde olduğunu düşünmekteyiz.

Verilerine ulaşılan olguların %66'sında ejakülasyon öyküsü olduğu, %8'sinde prezervatif, %11'inde kaydırıcı madde kullanıldığı görülmüştür. Yapılan çalışmalarda sosyal medya aracılığıyla tanışan failerin cinsel saldırı eylemi sırasından büyük çoğunluğunun (%75-100) prezervatif kullanmadığı bildirilmiştir^{173,174}. Cinsel olarak aktif olan çocuk ve adölesan yaş grubundaki bireylerin genellikle güvenli olmayan cinsel eylemlerde bulunduğu, %34-46'sının kondom kullanmadığı ve %5-14'ünün herhangi bir gebelik önleme yöntemi

kullanmadığı belirtilmektedir²⁰⁷. Yapılan çalışmalarda flört uygulamaları aracılığıyla tanışan kişilerin cinsel ilişki esnasında prezervatif kullanma oranının düştüğü ve korunmasız cinsel ilişki riskinin arttığı belirtilmiştir²⁴⁰.

Lise altı eğitim seviyesine sahip mağdur olguların yaşadığı cinsel saldırı olaylarında anlamlı olarak daha yüksek oranda ejakülasyon tariflediği görülmüştür ($p<0,05$). Lise ve üstü eğitim seviyesine sahip mağdurların gebelik ve gebelikten korunma bilincinin lise altı eğitim seviyesine sahip mağdurlara göre daha yüksek olması nedeniyle failin ejakülasyonundan kendilerini korumaları ve rıza göstermemelerinden kaynaklı olabileceğini düşünmekteyiz.

Mental retarde olguların yaşadığı cinsel saldırı olaylarında diğer olgulara göre daha yüksek oranda ejakülasyon tariflediği görülmüştür ($p<0,05$). Mental retarde mağdurların ise gebelik riskleri konusunda farkındalıklarının düşük olması, uğradığı cinsel saldırıyı anlamlandıramamaları ve kendilerini savunmadaki yetersizlikleri nedeniyle failin ejakülasyonuna direnç gösteremeyebileceklerini, bu nedenle bu olgularda daha yüksek oranda ejakülasyon maruziyetine rastlanabileceğini düşünmekteyiz.

Olguların %12'sinin kaçtığı, %12'sinin fail tarafından kaçırıldığı, %4'ünün gasp edildiği, %30'unun evlenme vaadi ile kandırıldığı görülmüştür. Çocuk ve adölesanlar üzerinde yapılan bir çalışmada cinsel saldırıya uğrayan mağdurların %24'ünün kaçtığı, %3'ünün kaçırıldığı bildirilmiştir¹⁴.

Mağdur olgular yasal cinsel ilişki rıza yaşı olan 15 yaşa göre değerlendirildiğinde; 15 yaş ve üzeri olguların, fail tarafından 15 yaş altı olgulara göre daha fazla oranda kaçırıldığı görülmüştür ($p<0,05$). Faillerin; şikayete bağlı bir suç niteliğinde olmadığından ve çok daha ağır cezai müeyyidelere yol açabileceğinden kaçırma eylemi açısından 15 yaş altı olgulardan kaçındıklarını, daha sıklıkla yasal açıdan şikayet etmeme hakkı olan 15 yaş üstü mağdurları hedef aldıklarını düşünmekteyiz.

Faille çevrimiçi ağ aracılığıyla tanışan mağdur olguların fail tarafından daha fazla oranda kaçırıldığı görülmüştür ($p<0,05$). Sosyal medya platformlarının ortak ilgi alanına sahip kişilerle iletişim kurma, yeni arkadaşlıklar edinme, bilgi edinme ve farklı insanlarla fikir alışverişinde bulunma gibi olumlu yönleri olduğu gibi fiziksel, duygusal ve cinsel olarak kötü amaçlara sahip kişilerle karşılaşma gibi olumsuz yönleri de bulunmaktadır. Çalışmamızda mağdurların sosyal medya

platformları aracılığıyla yabancı kişilerle tanışmasının, fail tarafından kaçırlmasına neden olabilecek bir risk faktörü olduğunu düşünmekteyiz.

Cinsel saldırıyı kolaylaştırıcı yöntem olarak olguların 24'ü (%36,4) tehdide, 18'i (%27,3) hile ve kandırmaya, 12'si (%18,2) cebire, 7'si (%10,6) alkol/madde kullanımına, 5'i (%7,6) hile ve darba maruz kalmıştır. Yapılan bir çalışmada cinsel istismar faillerinin çoğunun (%56) mağdurlara yakın olabilmek ve yüz yüze görüşebilmek için vaat, rüşvet, tehdit, zorlama gibi yöntemlere başvurdukları bildirilmiştir²²⁹. Çalışmamızda failer tarafından cinsel saldırıyı kolaylaştırıcı yöntemlerden birisi olarak mağdurlara karşı kullanılan tehdidin yarısı sosyal medya aracılığıyla gerçekleşmiştir. Failer sosyal medya platformları aracılığıyla mağdurlara metin mesajı göndererek ve/veya mağdurlardan cinsel içerikli görsel belgeler elde ederek mağdurla yüz yüze buluşma ayarlamak, cinsel ilişkiye girmek veya mağdurun yaşanan olayları üçüncü şahıslara anlatmasını engellemek amacıyla bu yöntemleri uygulamışlardır. Görüldüğü üzere sosyal medya platformlarının cinsel şiddeti kolaylaştırmak için kullanılan çok ciddi bir tehdit unsuru olduğu anlaşılmaktadır.

Failer tarafından kullanılan yöntemlerden bir diğeri olan hile büyük oranda evlenme vaatlerinden oluşmaktadır. Evlenme vaadi, fail tarafından mağdurla yüz yüze görüşebilmek, kendisiyle kaçmasını sağlamak ve cinsel ilişkiye girerken zorluk çıkarmasını engellemek ve rıza göstermesine imkan vermek amacıyla sık kullanılan yöntemlerden birisidir. Yurtiçinde 18 yaş altı çocuk ve adölesanlar üzerinde yapılan cinsel istismarla ilgili bir tez çalışmasında mağdurların %23'ünün evlenme vaadiyle kandırıldığı bildirilmiştir²⁴¹. Mankenlik ajansında iş teklifi de failerin başvurduğu hile yöntemlerinden birisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Çalışmamızdaki failerden birisi de sosyal medya üzerinden mağdura mankenlik ajansı işletmeciliği yaptığını söylemiş, iş teklifinde bulunmuş ve iş görüşmesi amacıyla çalıştığı ofise çağırarak mağdura cinsel saldırıda bulunmuştur. Yapılan çalışmalarda; bazı failerin mağdurlara mankenlik ajansında çalışma sözü vererek yüz yüze görüşmeye çağırdığı ve yüz yüze görüşme sırasında cinsel saldırıda bulunduğu bildirilmiştir^{14,162}.

Failerin bir diğeri başvurduğu yöntem alkol ve maddedir. Yapılan çalışmalarda cinsel saldırı faillerinin %34-74'ünün alkol kullandığı belirtilmiştir. Cinsel saldırı mağdurlarının yaklaşık yarısının olay sırasında alkol tükettiğini belirttiği ve bu oranın çalışmalarda %30-79 arasında değiştiği bildirilmiştir^{242,243}.

Failler alkol tüketirken genellikle mağdurların da tükettiği, fakat çok nadir olarak sadece mağdurların alkol tükettiği belirtilmiştir²⁴⁴. Ağır alkol tüketimi olan kişilerin cinsel saldırıya uğrama olasılığı daha yüksek bulunmuştur²⁴². Bunun çeşitli nedenleri vardır. Bunlardan birincisi alkol tüketimi olan kişilerin cinsel saldırıya uygun sosyal ortamlarda bulunmasıdır. Diğer neden ise cinsel saldırı faillerinin alkolü bir bahane olarak kullanmalarıdır²⁴⁵. Alkol tüketen kişilerde cinsel uyarılmanın daha fazla olduğu bildirilmiş olup alkol tüketiminin eşlik ettiği cinsel saldırılarda alkol tüketimi olmayanlara göre yabancı fail olması, restaurant, cafe, bar gibi halka açık toplu eğlence mekanlarında gerçekleşmesi daha olasıdır^{246,247}.

Cinsiyet bazında değerlendirildiğinde ise kadınlarda alkole bağlı etkilerin daha farklı olduğu görülmüştür. Bunun nedenleri değerlendirilecek olursa ilk olarak kadınların alkol sonrası savunmasızlıklarının artacağına farkında olmaları ve alkolün etkisiyle yanlış anlaşılmaktan korkmaları erkeklere göre cinsel duyarlılıklarının daha az artmasına neden olmaktadır²⁴⁸. Ancak cinsel saldırıdan önce alkol tüketen kadınların tanımadığı kişilerle birlikte zaman geçirmek veya evlerine davet etmek gibi riskli davranışlarda buldukları belirtilmiştir²⁴⁹.

En son gerçekleşen cinsel saldırı olayı ile muayeneye başvuru zaman arasındaki süreleri incelenen olguların çoğunluğunda sürenin 30-180 gün (%30,3) aralığında olduğu görülmüştür. Avustralya'da yapılan bir çalışmada olguların %45'inin cinsel saldırıdan sonraki 24 saat içerisinde muayene edildiği, %27'sinin cinsel saldırıdan sonraki 24-48 saat aralığında, kalan %27'sinin cinsel saldırıdan sonraki 48-72 saat aralığında muayene edildiği bildirilmiştir¹⁷⁴. Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılan başka bir çalışmada bu sürenin 1-17 ay aralığında olduğu bildirilmiştir¹⁴. Ülkemizde yapılan çalışmalarda cinsel saldırıya uğrayan olguların %20-30 aralığında 1-3 gün, %8'sinin 3-7 gün, %11-16 aralığında 7-30 gün, %12-20 aralığında 1-3 ay, %23'ünün 3-12 ay aralığında, %10-14 aralığında ise 1 yıl üzerinde zaman geçtikten sonra muayene edildiği bildirilmiştir^{179,250}. Yapılan bir diğer çalışmada mağdur olguların %7'sinin cinsel saldırıdan sonraki ilk 24 saat içerisinde, %28'inin 1-7 gün aralığında, %64'ünün bir haftadan daha uzun zaman diliminde adli-tıbbi değerlendirilmesinin yapıldığı bildirilmiştir²³⁹.

Çalışmamızdaki mağdur olgular incelendiğinde %18'inin cinsel saldırıdan sonraki üç gün içerisinde, %33'ünün yedi gün içerisinde başvurduğu görülmüştür. Penetrasyonun gerçekleştiği cinsel saldırı olaylarında akut muayene bulgusu tespit edebilmek, mağdurlardan faile ait biyolojik delil elde edebilmek,

mağdurların gebelik ve enfeksiyon profilaksisini sağlayabilmek için mağdurların en kısa süre içerisinde adli tıbbi açıdan değerlendirilmesi gerekmektedir. Çalışmamızdaki mağdur olguların yaş grubu değerlendirildiğinde 18 yaş ve üzeri mağdurların yaşadığı cinsel saldırı olaylarının tamamının saldırıdan sonraki 7 gün içerisinde adli mercilere yansımaya rağmen cinsel şiddete maruz kalan 18 yaş altı mağdurların yaşadığı cinsel saldırı olaylarının çoğunun bu süre içerisinde yansımadağı görülmüştür. Çalışmamızdaki mağdur olgular yaş gruplarına göre değerlendirildiğinde 18 yaş altı çocuk ve adölesan yaş grubundaki mağdurların failer tarafından çevrimiçi şiddet, evlenme vaadi gibi hile ve kandırma yöntemlerine daha fazla oranda maruz kaldığını, bu durumun da şikayet sürecinin uzamasına neden olduğunu düşünmekteyiz.

Vajinal bulguları incelenen olguların %64,1'inde lezyon saptanmadı. %3'ünde akut yırtık, %23,9'unda kronik yırtık, %3'ünde subakut yırtık, %3'ünde akut-kronik yırtık birlikte saptandı. Yapılan bir çalışmada cinsel istismara uğrayan, vajinal muayeneleri yapılan mağdurların %8'inde akut, %18'inde kronik himenal yırtık saptandığı bildirilmiştir¹⁷⁹. Yapılan başka bir çalışmada ise cinsel saldırı nedeniyle değerlendirilen mağdur olguların %37'sinde genital bölgelerde akut muayene bulgusu saptandığı bildirilmiştir²⁵⁰. Çalışmamızdan elde edilen verilerin akut vajinal lezyon saptama oranı açısından literatürle uyumluluk gösterdiği görülmüştür.

Son cinsel saldırı ile muayene arasında geçen zaman 7 gün ve altı olduğunda akut-subakut vajinal bulguların daha yüksek oranda elde edildiği görülmüştür ($p<0,05$). Cinsel saldırı olaylarında saldırıya ait akut muayene bulgularının, faile ait kıl, tükrük, tırnak, sperm gibi biyolojik delillerin elde edilebilmesi için mağdurun en kısa zamanda adli-tıbbi açıdan değerlendirilmesi ve gerekli biyolojik örneklerin alınması gerekmektedir. Bu nedenle çalışmamızdaki mağdur olgular değerlendirildiğinde; cinsel saldırıya ait akut bulguların elde edilebilmesi için mağdurun ilk 7 gün içerisinde adli-tıbbi açıdan değerlendirilmesinin çok önemli olduğu görülmektedir.

Çalışmamızda anal muayeneleri incelenen hiçbir olguda lezyon saptanmadı. Yurtiçinde yapılan bir çalışmada anal yoldan cinsel saldırıya uğrayan ve anal muayeneleri yapılan mağdurların %44,4'ünde cinsel saldırıya bağlı bulgu saptandığı²⁵¹, yapılan başka bir çalışmada ise mağdurların %9'unda kronik, %5'inde akut anal bulgu saptandığı bildirilmiştir¹⁷⁹. Anal cinsel saldırıya

uğrayan ve polikliniğimizde muayenesi yapılan mağdur olguların son cinsel saldırıya uğradığı tarih ile muayene tarihi arası geçen zaman değerlendirildiğinde sadece %20'sinin ilk 3 gün içerisinde değerlendirilebildiği görülmüş olup anal muayene bulgusu elde edilememesinin mağdurların bahsedilen bu kritik süreler içerisinde tarafımıza başvurmamasından kaynaklı olduğunu düşünmekteyiz.

Harici fiziksel muayene bulguları incelendiğinde büyük çoğunluğunda (%91,5) travmatik lezyon saptanmadı. Çalışmamızda sadece ilk 14 günde muayene edilebilen olgulardan, 3'ünde olaya bağlı ekimoz, 2'sinde abrazyon ve 1 olguda peteşi saptandı. Ülkemizde yapılan çalışmalarda cinsel saldırıya uğrayan olguların %25'inde ekstragenital travmatik bulgulara rastlandığı²⁵¹, evlilik içi cinsel saldırı olgularının incelendiği bir çalışmada ise ekstragenital travma bulgularının mağdurların %11'inde görüldüğü, bu olgulardan birinde kalçada sigara yanığı ve kasık iç kısımlarında kesi nedbeleri olduğu, bir olguda sırtta kesi nedbeleri olduğu, bir diğer olguda ise sırt, göğüs ön yüz ve ekstremitelerde ekimozlar görüldüğü bildirilmiştir²⁵². Yapılan diğer çalışmalara göre mağdurların ekstragenital vücut bölgelerinde %5-26 oranında ekimoz saptandığı bildirilmiştir^{239,250}. Çalışmamızdaki ekstragenital travma bulguları olan mağdurların başvuru zamanları değerlendirildiğinde tamamının cinsel saldırı sonrası ilk 14 gün içerisinde tarafımıza başvurduğu görülmüştür. Cinsel saldırıya uğrayan mağdurların, cinsel saldırı eylemi ile uyumlu olabileceği düşünülen dudak, boyun, meme, gluteal bölge ve uyluk içleri üzerinde bulunan lezyonların tespit edilebilmesi ve cinsel saldırı eylemiyle olan illiyetinin değerlendirilebilmesi için saldırı sonrası 14 gün içerisinde yapılacak adli-tıbbi değerlendirmenin kritik eşik olduğunu düşünmekteyiz.

Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı'na konsulte edilen mağdur olguların sadece 1'inde (%1,5) gebelik saptandı. Üreme çağındaki mağdurlar arasında tecavüze bağlı gebelik riskinin cinsel saldırı başına yaklaşık %1-5 olduğu tahmin edilmektedir^{15,16}. Cinsel saldırı sonucu oluşan gebelikler önlenemez olmasına rağmen geç fark edilmesi, cinsel saldırı mağdurlarının başvurabilecekleri merkezlerin bulunmaması, yeterince destek alamamaları ve toplumsal baskılar gibi nedenlerle çoğunlukla ileri evrede saptanmakta, ileri evrede olmadığı durumlarda bile pek çok farklı nedenle gebelik sonlandırılmayabilmekte ve mağdur doğum yapmak zorunda kalabilmektedir. Cinsel saldırı sonrası mağdurların bu tür istenmeyen gebelikten korunması için

mutlaka saldırı sonrası başvurularda acil kontrasepsiyon uygulanmalı, gebeliğin erken evrede saptandığı olgularda mağdurun rızası ile tıbbi abortus düşünölmelidir²⁵³. Çalışmamızdaki cinsel saldırıya bağlı gebelik oranının literatürle uyumlu olduğu görölmektedir.

Mağdur olguların hiçbirinde cinsel yolla bulaşan hastalık tespit edilmedi. Cinsel saldırı ve cinsel istismar olgularının fiziksel ve ruhsal travma ile birlikte CYBH açısından da değerlendirilmesi önemlidir. Bu olgularda muayene genellikle travma bulgularının tespiti ve saldırganın kimliğinin tespitine yönelik örnek alımı ile sınırlı olmaktadır. Cinsel yolla bulaşan *Neisseria gonorrhoeae*, *Chlamydia trachomatis*, *Trichomonas vaginalis*, Hepatit B virüsü, Human immunodeficiency virüs ve Sifiliz gibi çok sayıda etken mevcuttur²⁵⁴. Cinsel saldırılar sonrası CYBH bulaş oranı %4-56 oran aralığında popölasyondan popölasyona değişmektedir^{255,256}.

Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı'na konsulte edilen mağdurların 17'sinin (%25,4) polikliniğe başvurmadığı tespit edildi. Cinsel saldırı mağdurları gebelik ve cinsel yolla bulaşan hastalıklar açısından risk altında olup acil kontrasepsiyon uygulanması, eğer gebelik meydana geldiyse erken dönemde abortus işleminin yerine getirilebilmesi gerekmektedir. Ayrıca mağdur olgularda ortaya çıkan cinsel yolla bulaşan hastalıkların profilaksisinin yapılması ve mağdurun kendisinin ve temasta olduğu kişilerin sağlığının tehlikeye atılmasının önlenmesi gerekmektedir.

Çocuk ve Yetişkin Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalleri'na konsulte edilen olguların 17'sinde (%23,9) majör psikopatoloji saptanmamıştır. 37 olguda (%52) psikopatoloji saptanmış olup 13'ünde (%18,3) Akut Stres Bozukluğu, 12'sinde (%16,9) Posttravmatik Stres Bozukluğu, 5'inde (%7) Depresyon, 4'ünde (%5,6) PTSD ve depresyon, 2'sinde (%2,8) Uyum Bozukluğu, 1'inde (%1,4) Anksiyete ve Uyum Bozukluğu gelişmiştir. Amerikan Pediatri Akademisi İletişim ve Medya Cemiyeti, sosyal medyanın sosyalleşmeyi ve iletişimi kolaylaştırabilmesine, öğrenme fırsatlarını geliştirebilmesine ve sağlık bilgilerine erişimi artırabilmesine rağmen aynı zamanda siber zorbalık ve çevrimiçi cinsel şiddet gibi olumsuz deneyimlere neden olarak depresyon, intihar, madde kötüye kullanımı gibi psikiyatrik patolojilere neden olduğunu belirtmiştir⁸. Önceki araştırmalarda, çevrimiçi yabancılarla yüz yüze buluşan çocuk ve adölesanların yapmayanlarla karşılaştırıldığında, depresyon, suç işleme davranışı ve madde

kötüye kullanımı oranlarının daha yüksek olduğunu bildirilmiştir^{9,10}. Amerika Birleşik Devletleri'nde çevrimiçi şiddete uğrayan üniversite öğrencileri üzerinde yapılan bir çalışmada; mağdur öğrencilerde şiddete bağlı Depresyon, Anksiyete Bozukluğu, stres ve Posttravmatik Stres Bozukluğu gibi psikiyatrik patolojilerin geliştiği bildirilmiştir¹¹.

Bates tarafından yapılan başka bir çalışmada çevrimiçi cinsel şiddet mağdurlarında aynı şekilde yüksek düzeyde güvensizlik ve bununla ilişkili Posttravmatik Stres Bozukluğu, Anksiyete Bozukluğu ve Depresyon gibi psikopatolojiler izlendiği belirtilmiştir¹². Kişisel bilgi, fotoğraf ve video gibi görüntü belgelerinin tacizci tarafından ele geçirilmesinin bir sonraki taciz davranışı için bir koz olduğu, bu görüntü ve bilgilerin paylaşılacağı yönünde tehdit edilmelerinin mağdur üzerinde korku ve anksiyeteye neden olduğu bildirilmiştir¹⁰³.

Finlandiya'da yapılan bir çalışmada çevrimiçi mağduriyetin psikolojik ve davranış problemleri (hiperaktivite), psikosomatik belirtiler (sık baş ağrıları, tekrarlayan karın ağrısı, uyku güçlükleri), güven problemleri, düşük benlik saygısı, sigara ve alkol kullanımı ile ilişkili olduğu belirtilmiştir¹³. Çevrimiçi şiddet psikiyatrik problemlere neden olduğu gibi psikiyatrik problemler de çevrimiçi şiddet riskini arttırmaktadır. Depresyonun da aynı zamanda çevrimiçi şiddet için bir risk faktörü olduğu belirtilmiştir¹⁴.

Çalışmamızdaki olgular değerlendirildiğinde; yaklaşık olarak yarısı (%49) çevrimiçi cinsel şiddete uğramıştır. Çevrimiçi cinsel şiddet tek başına psikiyatrik problemlere neden olurken, çalışmamızdaki olgularda görüldüğü gibi ek olarak yaşanan cinsel saldırı maruziyetinin bu problemleri daha da arttırması beklenebilmektedir.

Cinsel saldırı olguları ile ilgili ülkemizde yapılan çalışmalarda; mağdurların %12-74'ünde Posttravmatik Stres Bozukluğu, %5-51'inde Depresyon, %4-25'inde Anksiyete Bozukluğu, %11'inde Uyum Bozukluğu, %1-6'sında Akut Stres Bozukluğu geliştiği bildirilmiştir^{179,228,252,257,258}. Çalışmamızdaki psikopatoji gelişme oranı ve tanısal dağılımının literatürle uyumlu olduğu görülmüştür.

Bilgilerine ulaşılan olguların %12'sinde intihar düşüncesi/girişimi olduğu tespit edilmiştir. İntihar girişimlerinin tamamlanmış intiharlara oranla 10-20 kat fazla olduğu, bu nedenle de çok daha önemli bir halk sağlığı sorunu yarattığı bildirilmektedir^{259,260}. Cinsel saldırıya uğrayan mağdurlar üzerinde yapılan çalışmalarda; mağdurların %19-31'inde intihar girişimi/düşüncesi olduğu

belirtilmiştir^{179,257}. Çalışmamızdaki intihar düşüncesi/girişimi oranının literatürdeki çalışmalardan düşük olduğu görülmüştür. Fakat 15 yaş üzerindeki olgularda psikopatoloji gelişme ve intihar düşüncesi/girişimi oranı daha yüksek saptanmıştır ($p<0,05$). 15 yaş ve üzeri kişilerde kendilerine uygulanan eylemin cinsel şiddet olduğunu kavrama ve saldırıya dair farkındalıklarının, yaşadıkları olay karşısında travmatize olma ve psikiyatrik olarak etkilenme olasılıklarının 15 yaş altı mağdurlara göre daha yüksek olması nedeniyle bu grupta psikiyatrik patoloji ve intihar düşüncesi/girişimlerinin daha yüksek olduğunu düşünmekteyiz.

Çocuk ve Yetişkin Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalları'ndan konsültasyon istenen mağdur olguların 10'unun (%14,1) polikliniğe başvurmadığı görülmüştür. Çalışmamızdaki olgular değerlendirildiğinde; cinsel saldırı olayına bağlı genital muayene bulgusu olmayan olgulardan %42'sinde psikiyatrik patoloji geliştiği ve yaşanan saldırıya bağlı psikiyatrik patolojilerin tek delil kaynağı olduğu görülmüştür. Cinsel saldırı olaylarında mağdurun kişisel sağlığına, insanlarla olan ilişkilerine, akademik ve mesleki başarısına kısaca hayatının tüm parçasına esas zarar verecek olan psikiyatrik travmadır ve saldırıya bağlı elde edilebilecek en kalıcı bulgular psikiyatrik travma bulgularıdır. Fiziksel bulgular mağdurun başvuru zamanına, yaşına, cinsiyetine, maruz kaldığı travmanın tipine ve şiddetine bağlı olarak değişmekte ve bu nedenle muayene sırasında fiziksel bulgu elde edilemeyebilmektedir. Bu nedenle psikiyatrik bulguların fiziksel bulgular kadar değerli olduğunu düşünmekteyiz.

Patoloji Anabilim Dalı'na gönderilen vajinal frotti örneklerinin 6'sında (%8,8) ve anal frotti örneklerinin 4'ünde (%5,6) sperm ve/veya sperm partikülü saptanmıştır. Yapılan bir metaanaliz çalışmasında sperm saptanma oranının % 13-63 aralığında değiştiği belirtilmiştir²⁶¹. Çalışmamızdaki verilerin literatürdeki çalışmalarla uyumluluk gösterdiği görülmüştür. Sperm saptanan vajinal frotti örneklerinin 4'ünün cinsel saldırıdan sonraki ilk 3 gün içerisinde, 1'inin ise cinsel saldırıdan sonraki 14-30 gün aralığında alındığı, 1 mağdur olgunun cinsel saldırıya uğradığı zaman ile ilgili bilgiye ulaşılamamıştır. Sperm saptanan anal frotti örneklerinin ise tamamının cinsel saldırıdan sonraki 7 gün içerisinde alındığı görülmüştür. Yapılan çalışmalarda hareketli spermin, 8 saat boyunca vajinada ve cinsel ilişkiden sonra 2-3 gün servikal mukusta bulunabildiği, nonmotil spermin ise vajina ve rektumda 24 saat boyunca ve servikal mukusta 17 gün boyunca bulunabildiği bildirilmiştir²⁶². Yapılan başka bir çalışmada cinsel ilişki sonrası

sperm tespit edilen en uzun süre; vajinal örnekler için 120 saat, rektal örnekler için 65 saat, anal örnekler için 46 saat ve oral örnekler için 6 saat olarak bildirilmiştir²⁶³.

Çalışmamızdaki faillerin hepsi erkektir (n=71, %100). ABD’de yapılan bir çalışmada sosyal medya aracılığıyla cinsel şiddete başvuran faillerin %87-100’ünün erkek olduğu bildirilmiştir^{14,167,173,174,264}. Çalışmamızdaki faillerin cinsiyet oranı literatür ile uyumluluk göstermektedir.

Çalışmamızda yaş ile ilgili bilgilerine ulaşılan faillerin 14-62 yaş aralığında olduğu ve ortalama yaşlarının 22,4 olduğu görülmüştür. Çalışmamızdaki faillerin %94’ünün 14-32 yaş aralığında toplanmış olduğu görülmüştür. Avustralya ve Danimarka’da yapılan çalışmalarda sosyal medya aracılığıyla cinsel şiddet uygulayan faillerin %78-87’inin 15-30 yaş aralığında olduğu, İsveç’te yapılan bir çalışmada ise %72’sinin 17-34 yaş aralığında olduğu bildirilmiştir^{162,167,171}. Çalışmamızdaki fail yaş aralığı literatürdeki çalışmalarla uyumluluk göstermektedir. Yaş arttıkça internet kullanımının azaldığı, 14-32 yaş aralığı adölesan ve genç yetişkin grubu içermesi nedeniyle çalışmamızdaki yaş dağılımının internet kullanım yaşıyla uyumluluk gösterdiğini düşünmekteyiz.

Failler 18 yaşa göre değerlendirildiğinde; 18 yaş üstündeki faillerin istatistiksel olarak 15 yaş üstündeki mağdur olgulara daha yüksek oranda cinsel saldırıda bulunduğu görülmüştür (p<0,05). 18 yaş ve üzerindeki faillerin 15 yaş altındaki mağdurlarla yaşayacakları cinsel saldırıların yaratacağı yüksek cezai risklerin farkında olmaları ve cinsel uşaklaştırma failleri dışındaki cinsel saldırı faillerinin daha çok adölesan çağa girmemiş veya adölesan çağın başındaki çocuklarla cinsel açıdan ilgilenmemeleri nedeniyle 15 yaş ve üzeri bireyleri hedef almış olabileceklerini düşünmekteyiz.

18 yaş altı faillerin mental retarde olgulara 18 yaş üstü faillere göre daha yüksek oranda cinsel saldırıda bulunduğu görülmüştür (p<0,05). 18 yaş altı faillerin mental retarde mağdurları hedef almalarının sebebinin mental retarde bireylerin bilişsel kapasitelerinin kandırılmaya müsait olmalarını, işleyecekleri cinsel saldırı suçunun ve cezai sonuçlarının farkında olmayabileceklerini ve cinsel dürtülerini kontrol etme noktasında genç yetişkinlere oranla daha yetersiz olmalarından kaynaklı olabileceğini düşünmekteyiz.

Fail-mağdur yaş farkı -3 ile 51 aralığındadır. Fail-mağdur yaş farkı ortalaması 6,8’dir. Avustralya’da yapılan bir çalışmada faillerin çoğunun

mağdurdan 2 yaştan daha büyük olduğu¹⁷³ bildirilmiştir. İsviçre’de yapılan bir çalışmada; failerin üçte birinin (1/3) mağdurdan en az 20 yaş büyük olduğu ve failerin çoğunun yaşları hakkında mağdura yanlış bilgi verdiği belirtilmiştir¹⁶². 10-17 yaş aralığındaki çocuklar üzerinde yapılan bir çalışmada ise 5 yaş ve daha büyük kişiler tarafından istenmeyen çevrimiçi cinsel taleplere yaşça daha büyük çocukların daha fazla maruz kaldığı ve 16-17 yaşındaki çocukların %14’ünün bu durumu bildirdiği belirtilmiştir²⁶⁵. Çalışmamızdaki failerin çoğu 14-32 yaş aralığında olmasına rağmen 50 yaş üzerinde iki fail olduğu görülmekte, bu da sosyal medya kullanımının toplumdaki tüm yaş gruplarına yayıldığını göstermektedir. Danimarka’da yapılan bir çalışmada failerin %3’ünün 50 yaş üzerinde olduğu bildirilmiştir¹⁷¹.

Bilgilerine ulaşılan failerin tamamı Türkiye Cumhuriyeti uyrukludur (n=68). Son 10 yılda ülkemize çok sayıda sığınmacı-mülteci göçü gerçekleşmiştir. Bunların büyük çoğunluğunun Suriye’den olduğu görülmektedir. Mültecilerin göç ettikleri ülkeye, ülkenin toplumuna, diline, geleneklerine yabancılık yaşamaması belli bir uyum süreci yaşamalarına neden olmakta, fiziksel olarak dahi iletişim kurmakta zorlanırken çevrimiçi olarak insanlarla iletişim kurmaları ve bu yolla şiddete başvurmalarının düşük olasılıkta olduğunu, ayrıca sığınmacıların karşılaştığı maddi problemlerin, teknolojik cihazlara, internete ve sosyal medyaya erişimlerini olumsuz olarak etkileyebildiğini bu nedenle de yabancı uyruklu faile rastlanmadığını düşünmekteyiz.

Çalışmamızdaki mağdur olguların 63’ü (%88,7) tek fail, 8’i (%11,3) birden fazla fail tarafından cinsel saldırıya maruz kalmıştır. Avustralya’da Adli Pediatri Kliniği’ne başvuran cinsel saldırı mağdurları üzerinde yapılan bir çalışmada saldırıların çoğunun tek fail tarafından gerçekleştirildiği bildirilmiştir¹⁷³. Çalışmamızdaki fail sayısı birden fazla olan olgulardan birinde failin mağduru sosyal medya aracılığıyla arkadaşlarının da bulunduğu bir eve davet ettiği ve evde arkadaşlarıyla birlikte mağdura cinsel saldırıda bulunduğu, başka bir olguda ise sosyal medya aracılığıyla tanıştığı kişi tarafından cinsel saldırıya uğrayan mağdurun sosyal medya profilinin diğer faillerle paylaşıldığı, diğer failer tarafından ellerinde çıplak fotoğraflarının olduğu söylenerek tehdit edilerek buluşma ayarlandığı ve cinsel saldırıya maruz kaldığı görülmüştür.

Bilgilerine ulaşılan failerin 16’sı (%84,2) ilköğretim mezunu, 3’ü (%15,8) lise mezunudur. Yapılan bir çalışmada erkek üniversite öğrencilerinin

%21.9'unun teknolojiye dayalı beş farklı cinsel açıdan zorlayıcı davranıştan en az birini gerçekleştirdiği, %4,6'sının istemediği halde birisini internette seks hakkında konuşmaya ikna etmeye çalıştığı ve %2,8'inin istemediği halde birinden çevrimiçi olarak cinsel bir şey yapmasını istediği bildirilmiştir¹²⁴.

Lise mezunu olan faillerin ilköğretim mezunu olanlara göre istatistiksel olarak 15 yaş üzerindeki olgulara daha yüksek oranda cinsel saldırıda bulunduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Daha ileri akademik seviyeye sahip faillerin 15 yaş altı kişilere yöneltecekleri cinsel şiddetin cezai sorumluluğu konusundaki farkındalıklarının, daha düşük eğitim seviyesine sahip faillere göre daha yüksek olduğunu, bu nedenle daha çok 15 yaş ve üzeri mağdurları hedef aldıklarını düşünmekteyiz.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmamızda sosyal medya aracılığıyla cinsel şiddete uğrayan 71 mağdur olgunun 68'i kadın (%95,8), 3'ü erkekten (%4,2) oluşmakta olup büyük çoğunluğunun (%94,4, n=67) 12-19 yaş aralığında olduğu görülmüştür.

Eğitim durumları değerlendirildiğinde mağdurların çoğu (%63,8) lise eğitimine devam etmekte ve çoğu (%79,4) şehirde yaşamaktadır.

Mağdur olguların %14,1'inde Mental Retardasyon tanısı bulunmaktadır.

Mağdur olguların yaklaşık üçte biri parçalanmış aile yapısına sahipken, çoğunun ailesinin (%92,3) aylık geliri asgari ücret ve altı seviyesindedir.

Faillerin tamamı erkektir. %94,4'ü 14-32 yaş aralığındadır. 18 yaş üstü ve lise mezunu faillerin daha çok 15 yaş üstü mağdurları ve 18 yaş altı faillerin daha çok mental retarde mağdurları hedef aldığı görülmüştür.

Başvuru yılları değerlendirildiğinde 2016-2020 yılları arasında artma eğiliminde olduğu ve cinsel şiddet olaylarının en sık Şubat ve Kasım aylarında meydana geldiği görülmüştür. Çevrimiçi tanışma sonrası yüz yüze ilk buluşma daha çok açık alanda (%60), ilk cinsel saldırı ise kapalı alanda (%76,5) gerçekleşmiştir. Çevrimiçi tanışma sonrası yüz yüze görüşme büyük oranda (%80) ilk üç ay içerisinde gerçekleşmiştir. Çevrimiçi tanışma sonrası ilk cinsel saldırı da daha çok (%57,8) ilk üç ay içerisinde gerçekleşmiştir. Mental retarde olguların diğer olgulara göre daha kısa zamanda yüz yüze görüştüğü ve cinsel saldırıya uğradığı görülmüştür.

Cinsel şiddete uğrayan mağdur olguların %73,2'sinin sosyal medya platformu aracılığıyla tanıştığı ve çevrimiçi tanışmada en çok kullanılan platformun Instagram olduğu tespit edilmiştir. Tam aile yapısındaki mağdur olgular faille daha çok Facebook aracılığıyla, parçalanmış aile yapısındaki olgular ise Instagram aracılığıyla tanışmıştır. Faille Facebook aracılığıyla tanışan mağdur olguların daha çok kırsal alanda yaşadığı tespit edilmiştir.

Mağdur olguların neredeyse yarısı (%49,2) çevrimiçi şiddete maruz kalmıştır. Çevrimiçi şiddet amacıyla en sık kullanılan platform Whatsapp'tır. Çevrimiçi şiddet türü değerlendirildiğinde yarısından fazlası (%54,3) çıplak fotoğraf ve/veya video gönderme/paylaşma şiddetine maruz kalmıştır. Mental retarde mağdur olguların çevrimiçi maruziyeti diğer olgulara göre daha azdır.

Sosyal medya aracılığıyla en sık (%83,3) başvuru tehdit, çıplak fotoğraf ve/veya video paylaşma tehdididir.

Mağdur olguların %23,9'u teknolojik cihazlar (bilgisayar, akıllı telefon, video-kamera vb) aracılığıyla cinsel şiddete uğramıştır. En sık başvurulan yöntem (%88,2) mağdurların çıplak fotoğraf ve/veya videolarının çekilmesidir.

Mağdur olguların çoğu (%59,5) ikinci ve daha sonraki buluşmada cinsel şiddete uğramıştır. Bunların %94,3'ü penetran cinsel saldırı/istismardır. Mağdur olguların %50'si tarafından vajinal, %17'si tarafından anal penetrasyon tariflenmiştir.

Lise altı eğitim seviyesinin ve Mental Retardasyonun ejakülasyon açısından risk faktörleri olduğu görülmüştür.

Mağdurun 15 yaş üzeri olması ve faille sosyal medya aracılığıyla tanışması fail tarafından kaçırılması açısından risk faktörleridir.

Vajinal muayenesi yapılan mağdur olguların; 36'sında (%53,7) lezyon saptanmadı. 2'sinde (%3) yeni yırtık, 2'sinde (%3) subakut yırtık, 2'sinde (%3) eski-yeni yırtık birlikte saptanırken, 16'sında (%23,9) eski yırtık, 7'sinde (%10,4) duhule müsait himen, 1'inde (%1,5) vajen duvarında cinsel saldırı ile uyumlu lezyon ve 1'inde (%1,5) himen dokusunda silinme saptanmıştır. Anal muayenesi yapılan mağdur olguların hiçbirinde lezyon saptanmadı.

Cinsel saldırı/istismar olayı meydana geldikten sonra 7 gün içerisinde muayeneye başvuran mağdur olgularda akut-subakut vajinal bulgular daha yüksek oranda saptanmıştır.

Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı'na konsulte edilenlerin sadece 1'inde gebelik saptandı. Çocuk ve Yetişkin Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dallarına konsulte edilen olgularda DSM IV-V tanı kriterlerine göre en sık Posttravmatik Stres Bozukluğu saptanmıştır. 15 yaş üzeri mağdur olgularda majör psikopatoloji gelişme oranı ve intihar girişimi/düşüncesi daha yüksek bulunmuştur.

1- Çalışmamızdaki mağdur olguların büyük çoğunluğunun 12-19 yaş aralığında olduğu görülmüş olup bu yaş grubunun eğitim ve öğretim gördüğü özellikle ilköğretim ve lise eğitim kurumlarında olmak üzere tüm eğitim kurumlarındaki rehberlik hizmetleri altında öğrenci ve ailelerine "güvenli internet, sosyal medya kullanımı ve riskleri" hakkında Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı işbirliğiyle aydınlatıcı ve bilinçlendirici eğitim programları uygulanması gerektiğini,

2- İlgili bakanlıklarca televizyon, radyo, internet ve sosyal medya platformlarında konuyla ilgili dikkat çekici ve toplumu bilinçlendirici yazılı, sözel ve görsel içeriklerin oluşturulması ve paylaşılması gerektiğini,

3- İnternet ve sosyal medya kullanımının çocuk, adölesan ve genç yetişkin yaş grubunda daha yaygın olduğu düşünülürken bu yaş grubunun dikkat ve motivasyonunu farklı alanlara çekecek ve kendilerini ifade edebilecekleri bedensel, zihinsel ve eğlence içerikli aktivite programlarının ilgili kurum ve kuruluşlarca oluşturulması, duyurulması ve yaygınlaştırılması gerektiğini,

4- Özellikle mental retarde bireyler gibi risk grubunda olan ve çevrimiçi yeteneği kısıtlı olan kız çocukları olmak üzere bütün çocuk ve adölesan yaş grubu bireylerin ebeveynleri tarafından internet filtre programları aracılığıyla çevrimiçi gözetim altında olması gerektiğini,

5- Kadın Hastalıkları ve Doğum ile Yetişkin/Çocuk Ruh Sağlığı ve Hastalıkları polikliniklerine konsülte edilen mağdur olgulardan önemli oranının poliklinik muayenesine başvurmadığı görülmüş olup adli-tıbbi olarak değerlendirildiğinde cinsel saldırı mağdurlarının karşı karşıya gelebileceği gebelik ve cinsel yolla bulaşan hastalıkların profilaksisinin yapılabilmesi, meydana gelebilecek psikopatolojilerin tedavisinin uygulanabilmesi amacıyla mağdurların detaylı bir şekilde bilgilendirilmesi ve gerekli konsültasyon muayenelerinin yapılması gerektiğini,

6- Ebeveynlerle olan çatışma ve yetersiz iletişim durumunun çocukları çevrimiçi risklere karşı savunmasız hale getirdiği bilindiğinden ebeveynlerin bu konuda bilinçlendirilmesi ve ebeveyn-çocuk ilişkilerindeki yapıcı ve karşılıklı güven ortamının sağlanması için gerekli ailelere "ebeveynlik eğitimi tedbiri" uygulanması gerektiğini,

7- Çevrimiçi tanıştığı kişiyle yüz yüze buluşmaya giden kişinin yalnız gitmemesinin veya ailesine, arkadaşlarına ve tanıdığı kişilere bilgi vermesinin, yanında üçüncü kişilerle iletişim sağlayabileceği telefon, bilgisayar gibi cihaz bulundurmasının, imkan bulduğu takdirde üçüncü kişilerle bulunduğu yerle ilgili konum paylaşmasının potansiyel riskleri engelleyebileceğini düşünmekteyiz.

7. KAYNAKLAR

1. Borders, B. (2009). A brief history of social media. *Copy Brighter Marketing*, 2.
2. Hesmondhalgh, D. (2018). *The cultural industries*. Sage.
3. Bat, Z. B. A. V. M., Vural, Z. B. A., & Mikail, B. A. T. (2010). Yeni bir iletişim ortamı olarak sosyal medya: ege üniversitesi iletişim fakültesine yönelik bir araştırma. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, 5(20), 3348-3382.
4. <http://www.pewinternet.org/fact-sheets/social-networking-fact-sheet/>. Erişim Tarihi:05.01.2022
5. [https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-\(BT\)-Kullanim-Arastirmasi-2021-37437#:~:text=%C4%B0internet%20kullanan%20bireylerin%20oran%C4%B1%20%82,%77%2C5%20oldu%C4%9Fu%20g%C3%B6r%C3%BCld%C3%BC](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2021-37437#:~:text=%C4%B0internet%20kullanan%20bireylerin%20oran%C4%B1%20%82,%77%2C5%20oldu%C4%9Fu%20g%C3%B6r%C3%BCld%C3%BC). Erişim Tarihi:11.01.2022
6. Slavtcheva-Petkova, V., Nash, V. J., & Bulger, M. (2015). Evidence on the extent of harms experienced by children as a result of online risks: implications for policy and research. *Information, Communication & Society*, 18(1), 48-62.
7. Henry, N., & Powell, A. (2016). Sexual violence in the digital age: The scope and limits of criminal law. *Social & legal studies*, 25(4), 397-418.
8. O'Keeffe, G. S., Clarke-Pearson, K., & Council on Communications and Media. (2011). The impact of social media on children, adolescents, and families. *Pediatrics*, 127(4), 800-804.
9. Barbovschi, M. (2013). Children's meetings offline with people met online: A pan-European study of their characteristics and differences. *Journal of Children and Media*, 7(1), 28-43.
10. Liao, A. K., Khoo, A., & Hwaang, P. (2005). Factors influencing adolescents engagement in risky internet behavior. *CyberPsychology & Behavior*, 8(6), 513-520.
11. Cripps, J. (2016). *Forms of technology-facilitated sexual violence and university women's psychological functioning* (Doctoral dissertation, University of Toronto (Canada)).

12. Bates, S. (2017). Revenge porn and mental health: A qualitative analysis of the mental health effects of revenge porn on female survivors. *Feminist Criminology*, 12(1), 22-42.
13. Sourander, A., Klomek, A. B., Ikonen, et al. (2010). Psychosocial risk factors associated with cyberbullying among adolescents: A population-based study. *Archives of general psychiatry*, 67(7), 720-728.
14. Wolak, J., Finkelhor, D., & Mitchell, K. (2004). Internet-initiated sex crimes against minors: Implications for prevention based on findings from a national study. *Journal of adolescent health*, 35(5), 424-e11.
15. Holmes, M. M., Resnick, H. S., Kilpatrick, D. G., & Best, C. L. (1996). Rape-related pregnancy: estimates and descriptive characteristics from a national sample of women. *American journal of obstetrics and gynecology*, 175(2), 320-325.
16. Gottschall, J. A., & Gottschall, T. A. (2003). Are per-incident rape-pregnancy rates higher than per-incident consensual pregnancy rates?. *Human Nature*, 14(1), 1-20.
17. [https://www.academia.edu/16286943/WHO World report on violence and health](https://www.academia.edu/16286943/WHO_World_report_on_violence_and_health). Erişim Tarihi:17.01.2022
18. https://www.ilo.org/ilc/ILCSessions/108/reports/texts-adopted/WCMS_711570/lang--en/index.htm. Erişim Tarihi:17.01.2022
19. Heise, L. L. (1998). Violence against women: An integrated, ecological framework. *Violence against women*, 4(3), 262-290.
20. Krug, E. G., Mercy, J. A., Dahlberg, L. L., & Zwi, A. B. (2002). The world report on violence and health. *The lancet*, 360(9339), 1083-1088.
21. Peden, M. M., McGee, K., & Krug, E. (Eds.). (2002). *Injury: a leading cause of the global burden of disease, 2000*. World Health Organization.
22. Murray, C. J., Lopez, A. D., Mathers, C. D., & Stein, C. (2001). The Global Burden of Disease 2000 project: aims, methods and data sources. *Geneva: World Health Organization*, 36, 1-57.
23. Violence, W. I. G. B. (1999). Ending violence against women. *Issues in World Health*, 11, 1-44.
24. Fergusson, D. M., Horwood, L. J., & Lynskey, M. T. (1996). Childhood sexual abuse and psychiatric disorder in young adulthood: II. Psychiatric

- outcomes of childhood sexual abuse. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 35(10), 1365-1374.
25. Davidson, J. R., Hughes, D. C., George, L. K., & Blazer, D. G. (1996). The association of sexual assault and attempted suicide within the community. *Archives of general psychiatry*, 53(6), 550-555.
  26. Wiederman, M. W., Sansone, R. A., & Sansone, L. A. (1998). History of trauma and attempted suicide among women in a primary care setting. *Violence and victims*, 13(1), 3.
  27. Miller, T. R., Cohen, M. A., & Rossman, S. B. (1993). Victim costs of violent crime and resulting injuries. *Health affairs*, 12(4), 186-197.
  28. Polat, O. (2016). Şiddet. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 22(1), 15-34.
  29. World Health Organization. (2016). Global plan of action to strengthen the role of the health system within a national multisectoral response to address interpersonal violence, in particular against women and girls, and against children.
  30. Australian Bureau of Statistics (ABS). Personal Safety Survey. Canberra; 2013.
  31. ONS (2012/2013). Crime statistics, focus on violent crime and sexual offences.
  32. Ellsberg, M. C., Pena, R., Herrera, A., Liljestrand, J., & Winkvist, A. (1999). Wife abuse among women of childbearing age in Nicaragua. *American journal of public health*, 89(2), 241-244.
  33. Finkelhor, D. (1994). The international epidemiology of child sexual abuse. *Child abuse & neglect*, 18(5), 409-417.
  34. Finkelhor, D. (1994). Current information on the scope and nature of child sexual abuse. *The future of children*, 31-53.
  35. Pillemer, K., & Finkelhor, D. (1988). The prevalence of elder abuse: A random sample survey. *The gerontologist*, 28(1), 51-57.
  36. Podnieks, E. (1992). National survey on abuse of the elderly in Canada. *Journal of Elder Abuse & Neglect*, 4(1-2), 5-58.
  37. Kivelä, S. L., Köngäs-Saviaro, P., Kesti, E., Pahkala, K., & Ijäs, M. L. (1992). Abuse in old age-epidemiological data from Finland. *Journal of Elder Abuse & Neglect*, 4(3), 1-18.

38. Ogg, J., & Bennett, G. (1992). Elder abuse in Britain. *BMJ: British Medical Journal*, 305(6860), 998.
39. Comijs, H. C., Pot, A. M., Smit, J. H., Bouter, L. M., & Jonker, C. (1998). Elder abuse in the community: prevalence and consequences. *Journal of the American geriatrics Society*, 46(7), 885-888.
40. Yoshihama, M., & Sorenson, S. B. (1994). Physical, sexual, and emotional abuse by male intimates: Experiences of women in Japan. *Violence and victims*, 9(1), 63-77.
41. Granados, S. M., & Salud, M. (1996). Reproductive health and violence against women: a gender perspective. *J Nuevo Leon Association Mexicana de Poblacion, Consejo Estatal de Poblacion*.
42. Kirschner, R. H., & Wilson, H. (2001). Pathology of fatal child abuse. *Child abuse: medical diagnosis and management*, 2, 467-516.
43. National Research Council. (1993). *Understanding child abuse and neglect*. National Academies Press.
44. Hunter, W. M., Jain, D., Sadowski, L. S., & Sanhueza, A. I. (2000). Risk factors for severe child discipline practices in rural India. *Journal of pediatric psychology*, 25(6), 435-447.
45. Gillham, B., Tanner, G., Cheyne, B., Freeman, I., Rooney, M., & Lambie, A. (1998). Unemployment rates, single parent density, and indices of child poverty: Their relationship to different categories of child abuse and neglect. *Child abuse & neglect*, 22(2), 79-90.
46. Randal, J., & German, T. (1999). The ageing and development report: poverty, independence, and the world's people. *London, HelpAge International*.
47. Bennett, G., Kingston, P., & Penhale, B. (1997). *The dimensions of elder abuse: Perspectives for practitioners*. Bloomsbury Publishing.
48. Pillemer, K., & Moore, D. W. (1990). Highlights from a study of abuse of patients in nursing homes. *Journal of Elder Abuse & Neglect*, 2(1-2), 5-30.
49. Neugebauer, R. (2000). Research on intergenerational transmission of violence: the next generation. *The Lancet*, 355(9210), 1116-1117.
50. Jenny, C., Hymel, K. P., Ritzen, A., Reinert, S. E., & Hay, T. C. (1999). Analysis of missed cases of abusive head trauma. *Jama*, 281(7), 621-626.

51. World Health Organization. (2013). *Responding to intimate partner violence and sexual violence against women: WHO clinical and policy guidelines*. World Health Organization.
52. Saddock, B. J., & Saddock, V. A. (2004). *Comprehensive textbook of psychiatry*, 8th.
53. Müdürlüğü, K. S. G. (2016). Kadına yönelik şiddetle mücadele ulusal eylem planı 2016-2020. *TC Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı*.
54. Dokgöz, H. (2019). İçinde: Dokgöz H Editör, Adli Tıp & Adli Bilimler. *Ankara: Akademisyen Kitabevi*, 433-468.
55. Australian Human Rights Commission. (2012). *Working without fear: Results of the 2012 sexual harassment national telephone survey*. Australian Human Rights Commission.
56. Tanrıverdi, G., & Şıpkın, S. (2008). Çanakkale'de sağlık ocaklarına başvuran kadınların eğitim durumunun şiddet görme düzeyine etkisi. *Fırat Tıp Dergisi*, 13(3), 183-187.
57. Casique Casique, L., & Furegato, A. R. F. (2006). Violence against women: Theoretical reflections. *Revista latino-americana de enfermagem*, 14, 950-956.
58. American Psychiatric Association. (1995). *Association, AP Diagnostic and statistical manual of mental disorders*. Arlington, VA, US.
59. Şeker, H. K., & Şeker, S. (2018). Çocuklara Yönelik Cinsel Amaçlı Turizm. *Sivas Interdisipliner Turizm Araştırmaları Dergisi*, (2), 35-49.
60. Carr, J. (2001). Theme paper on child pornography for the 2nd World Congress on Commercial Sexual Exploitation of Children.
61. Stats, I. W. (2021). *World Internet Users Statistics*.
62. Smahel, D., Machackova, H., Mascheroni, G., at al. (2020). *EU Kids Online 2020: Survey results from 19 countries*.
63. Perreault, S. (2011). Self-reported Internet victimization in Canada, 2009. *Juristat: Canadian Centre for Justice Statistics*, 1G.
64. Yardi, S., & Bruckman, A. (2011, May). Social and technical challenges in parenting teens' social media use. In *Proceedings of the SIGCHI conference on human factors in computing systems* (pp. 3237-3246).
65. Barlett, C. P., & Chamberlin, K. (2017). Examining cyberbullying across the lifespan. *Computers in Human Behavior*, 71, 444-449.

66. Riebel, J. R. S. J., Jäger, R. S., & Fischer, U. C. (2009). Cyberbullying in Germany—an exploration of prevalence, overlapping with real life bullying and coping strategies. *Psychology science quarterly*, 51(3), 298-314.
67. Arıca, T. (2015). Siber alemin avatar çocukları. *İstanbul: Remzi Kitabevi*.
68. Boulton, M. J., Hardcastle, K., Down, J., Fowles, J., & Simmonds, J. A. (2014). A comparison of preservice teachers' responses to cyber versus traditional bullying scenarios: Similarities and differences and implications for practice. *Journal of Teacher Education*, 65(2), 145-155.
69. Aksaray, P. D. S. (2011). Siber Zorbalık. *Journal of the Cukurova University Institute of Social Sciences*, 20(2).
70. Smith, P. K., Mahdavi, J., Carvalho, M., Fisher, S., Russell, S., & Tippett, N. (2008). Cyberbullying: Its nature and impact in secondary school pupils. *Journal of child psychology and psychiatry*, 49(4), 376-385.
71. Olweus, D. (1993). Bullying: What we know and what we can do. *Mental disorder and crime*, 353-365.
72. Kokkinos, C. M., Antoniadou, N., & Markos, A. (2014). Cyber-bullying: An investigation of the psychological profile of university student participants. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 35(3), 204-214.
73. Berson, I. R., & Berson, M. J. (2005). Challenging online behaviors of youth: Findings from a comparative analysis of young people in the United States and New Zealand. *Social Science Computer Review*, 23(1), 29-38.
74. Aslan, A., & Doğan, B. Ö. (2017). Çevrimiçi şiddet: Bir siber zorbalık alanı olarak "Potinss" örneği. *Marmara İletişim Dergisi*, (27), 95-119.
75. Center TAP (2010). National Annenberg survey of youth.
76. Kietzmann, J. H., Hermkens, K., McCarthy, I. P., & Silvestre, B. S. (2011). Social media? Get serious! Understanding the functional building blocks of social media. *Business horizons*, 54(3), 241-251.
77. Mishna, F., Cook, C., Gadalla, T., Daciuk, J., & Solomon, S. (2010). Cyber bullying behaviors among middle and high school students. *American journal of orthopsychiatry*, 80(3), 362-374.
78. Greenwood, S., Perrin, A., & Duggan, M. (2016). Social media update 2016. *Pew Research Center*, 11(2), 1-18.

79. Akkurt, S. S. (2017). Social Media & Violation of Personal Rights Committed by Users: A Brief Overview. *Selcuk Universitesi Hukuk Fakultesi Dergisi*, 25, 329.
80. Hazar, M. (2011). Sosyal medya bağımliliği-bir alan çalışması. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 151-175.
81. Liebert, E. (2011). Facebook masalları. *Çeviren Nehir Güler, İstanbul: Derin Kitap*.
82. Gürkaynak, Ş., Doğan, N. S., Barutçu, S., & Haşiloğlu, S. B. (2016). Sosyal medya uygulamalarının kullanım sıklıklarına göre değişim süreci: Akademisyenler ve öğrenciler üzerinde karşılaştırmalı bir araştırma. *Pamukkale İşletme ve Bilişim Yönetimi Dergisi*, (2), 1-10.
83. Odabaşı, H. F., Mısırlı, Ö., Günüş, S., at al. (2012). Eğitim için yeni bir ortam: Twitter. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 2(1).
84. Çam, E., & Isbulan, O. (2012). A new addiction for teacher candidates: Social networks. *Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET*, 11(3), 14-19.
85. <https://wearesocial.com/uk/blog/2021/01/digital-2021-uk/>. Erişim Tarihi:23.01.2022
86. Lykens, J., Pilloton, M., Silva, C., Schlamm, E., Wilburn, K., & Pence, E. (2019). Google for sexual relationships: Mixed-methods study on digital flirting and online dating among adolescent youth and young adults. *JMIR Public Health and Surveillance*, 5(2), e10695.
87. Brandtzæg, P. B., & Heim, J. (2009, July). Why people use social networking sites. In *International conference on online communities and social computing* (pp. 143-152). Springer, Berlin, Heidelberg.
88. Livingstone, S. (2008). Taking risky opportunities in youthful content creation: teenagers' use of social networking sites for intimacy, privacy and self-expression. *New media & society*, 10(3), 393-411.
89. Livingstone, S., & Brake, D. R. (2010). On the rapid rise of social networking sites: New findings and policy implications. *Children & society*, 24(1), 75-83.
90. Suler, J. (2004). The online disinhibition effect. *Cyberpsychology & behavior*, 7(3), 321-326.

91. Ahmad, A. R., & Murad, H. R. (2020). The impact of social media on panic during the COVID-19 pandemic in Iraqi Kurdistan: online questionnaire study. *Journal of medical Internet research*, 22(5), e19556.
92. Rowse, J., Mullane, S., Bassed, R., & Tully, J. (2022). Technology-facilitated sexual assault in children and adolescents; is there a cause for concern? Fourteen years of experience at a metropolitan forensic paediatric medical service. *Journal of Paediatrics and Child Health*, 58(3), 409-414.
93. [https://www.unodc.org/documents/Advocacy-Section/UNODC -
CYBERCRIME AND COVID19 - Risks and Responses v1.2 - 14-
04-2020 - CMLS-COVID19-CYBER1 -
UNCLASSIFIED BRANDED.pdf](https://www.unodc.org/documents/Advocacy-Section/UNODC_-_CYBERCRIME_AND_COVID19_-_Risks_and_Responses_v1.2_-_14-04-2020_-_CMLS-COVID19-CYBER1_-_UNCLASSIFIED_BRANDED.pdf). Erişim Tarihi:10.02.2022
94. Calder, M. C. (2004). The internet: Potential, problems and pathways to hands-on sexual offending. *Child sexual abuse and the internet: Tackling the new frontier*, 2-23.
95. Ögel, K. (2012). *İnternet bağımlılığı: İnternetin psikolojisini anlamak ve bağımlılıkla başa çıkmak*. İş Bankası Kültür Yayınları.
96. Mitchell, K. J., Finkelhor, D., & Wolak, J. (2004). Victimization of youths on the Internet. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 8(1-2), 1-39.
97. UNICEF. (2011). Çevrimiçi Genç Türkiye: Türkiye'deki Dijital Durumla ilgili Araştırma Çalışması.
98. Livingstone, S., & Helsper, E. (2007). Gradations in digital inclusion: Children, young people and the digital divide. *New media & society*, 9(4), 671-696.
99. Marret, M. J., & Choo, W. Y. (2018). Victimization after meeting with online acquaintances: a cross-sectional survey of adolescents in Malaysia. *Journal of interpersonal violence*, 33(15), 2352-2378.
100. Mitchell, K. J., Finkelhor, D., & Wolak, J. (2001). Risk factors for and impact of online sexual solicitation of youth. *Jama*, 285(23), 3011-3014.
101. Wolak, J., Finkelhor, D., Mitchell, K. J., & Ybarra, M. L. (2010). Online "predators" and their victims: Myths, realities, and implications for prevention and treatment.

102. Staksrud, E., Ólafsson, K., & Livingstone, S. (2013). Does the use of social networking sites increase children's risk of harm?. *Computers in human behavior*, 29(1), 40-50.
103. Doğan, B. Ö., Ertürk, Y. D., & Aslan, P. (2018). Facebook kullanıcısı kız çocuklarına yönelen zorbalık odaklı siber tacizin Cinsel Tacize Dönüşümü: Gazete Haberleri Üzerinden Betimsel Bir Değerlendirme. *Üsküdar Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi Etkileşim*, (2), 36-55.
104. Stanley, J. (2002). Child abuse and the Internet [This article is reproduced from Issues in Child Abuse Prevention, no. 15, Summer 2001.]. *Journal of the Home Economics Institute of Australia*, 9(1), 5-27.
105. https://info.thorn.org/hubfs/Research/Responding%20to%20Online%20Threats_2021-Full-Report.pdf. Erişim Tarihi:20.02.2022
106. Dedkova, L. (2015). Stranger is not always danger: The myth and reality of meetings with online strangers. In *Living in the digital age: Self-presentation, networking, playing, and participating in politics* (pp. 78-94). Masarykova univerzita.
107. Mitchell, K. J., Wolak, J., & Finkelhor, D. (2008). Are blogs putting youth at risk for online sexual solicitation or harassment?. *Child abuse & neglect*, 32(2), 277-294.
108. Beran, T. N., Rinaldi, C., Bickham, D. S., & Rich, M. (2012). Evidence for the need to support adolescents dealing with harassment and cyber-harassment: Prevalence, progression, and impact. *School Psychology International*, 33(5), 562-576.
109. Klomek, A. B., Sourander, A., & Gould, M. (2010). The association of suicide and bullying in childhood to young adulthood: A review of cross-sectional and longitudinal research findings. *The Canadian Journal of Psychiatry*, 55(5), 282-288.
110. Rivituso, J. (2014). Cyberbullying victimization among college students: An interpretive phenomenological analysis. *Journal of Information Systems Education*, 25(1), 71.
111. Hardey, M. (2002). Life beyond the screen: embodiment and identity through the internet. *The Sociological Review*, 50(4), 570-585.

112. Anderson, M., & Jiang, J. (2018). Teens, social media & technology 2018. *Pew Research Center*, 31(2018), 1673-1689.
113. Strasburger, V. C., Jordan, A. B., & Donnerstein, E. (2010). Health effects of media on children and adolescents. *Pediatrics*, 125(4), 756-767.
114. <https://www.pewresearch.org/internet/2015/04/09/teens-social-media-technology-2015/> . Erişim Tarihi:12.02.2022
115. <https://www.esafety.gov.au/sites/default/files/2021-02/The%20digital%20lives%20of%20Aussie%20teens.pdf> . Erişim Tarihi:15.02.2022
116. Weeden, S., Cooke, B., & McVey, M. (2013). Underage children and social networking. *Journal of research on technology in education*, 45(3), 249-262.
117. Barbovschi, M., Macháčková, H., & Ólafsson, K. (2015). Underage use of social network sites: it's about friends. *Cyberpsychology, behavior, and social networking*, 18(6), 328-332.
118. Barron, M., & Kimmel, M. (2000). Sexual violence in three pornographic media: Toward a sociological explanation. *Journal of Sex Research*, 37(2), 161-168.
119. Henry, N., & Powell, A. (2018). Technology-facilitated sexual violence: A literature review of empirical research. *Trauma, violence, & abuse*, 19(2), 195-208.
120. Hasebrink, U., Livingstone, S., Haddon, L., & Olafsson, K. (2009). *Comparing children's online opportunities and risks across Europe: Cross-national comparisons for EU Kids Online*. EU Kids Online.
121. O'Keeffe, G. S., Clarke-Pearson, K., & Council on Communications and Media. (2011). The impact of social media on children, adolescents, and families. *Pediatrics*, 127(4), 800-804.
122. Benotsch, E. G., Martin, A. M., Snipes, D. J., & Bull, S. S. (2013). Significant and non-significant associations between technology use and sexual risk: A need for more empirical attention. *Journal of Adolescent Health*, 53(1), 147-148.
123. Levine, D. (2013). Sexting: a terrifying health risk... or the new normal for young adults?. *Journal of Adolescent Health*, 52(3), 257-258.

124. Thompson, M. P., & Morrison, D. J. (2013). Prospective predictors of technology-based sexual coercion by college males. *Psychology of violence, 3*(3), 233.
125. Halder, D., & Karuppanan, J. (2009). Cyber socializing and victimization of women. *The Journal on Victimization, 12*(3), 5-26.
126. Wolak, J., Mitchell, K. J., & Finkelhor, D. (2002). Close online relationships in a national sample of adolescents. *ADOLESCENCE-SAN DIEGO-*, 37, 441-456.
127. Helweg-Larsen, K., Schütt, N., & Larsen, H. B. (2012). Predictors and protective factors for adolescent Internet victimization: Results from a 2008 nationwide Danish youth survey. *Acta paediatrica, 101*(5), 533-539.
128. Livingstone, S., & Bober, M. (2005). UK children go online: Final report of key project findings.
129. Staksrud, E., & Livingstone, S. (2009). Children and online risk: powerless victims or resourceful participants?. *Information, Communication & Society, 12*(3), 364-387.
130. Barak, A. (2005). Sexual harassment on the Internet. *Social Science Computer Review, 23*(1), 77-92.
131. Finn, J., & Banach, M. (2000). Victimization online: The down side of seeking human services for women on the Internet. *Cyberpsychology and Behavior, 3*(2), 243-254.
132. Nguyen, T. T., Nguyen, Q. V. H., Nguyen, D. T., et al. (2022). Deep learning for deepfakes creation and detection: A survey. *Computer Vision and Image Understanding, 223*, 103525.
133. Dodge, A., & Johnstone, E. (2018). Using Fake Video Technology To Perpetuate Intimate Partner Abuse. *Without My Consent*.
134. Ballard, M. E., & Welch, K. M. (2017). Virtual warfare: Cyberbullying and cyber-victimization in MMOG play. *Games and culture, 12*(5), 466-491.
135. Meyer, R., & Cukier, M. (2006, June). Assessing the attack threat due to IRC channels. In *International Conference on Dependable Systems and Networks (DSN'06)* (pp. 467-472). IEEE.

136. Pasricha, J. (2016). Violence" online In India: cybercrimes against women & minorities on social media lead researcher and writer. *Feminism in India*.
137. Henry, N., & Powell, A. (2015). Embodied harms: Gender, shame, and technology-facilitated sexual violence. *Violence against women, 21*(6), 758-779.
138. Bartlett, J., Norrie, R., Patel, S., Rumpel, R., & Wibberley, S. (2014). Misogyny on twitter. *Demos, 1-18*.
139. Reyns, B. W., Henson, B., & Fisher, B. S. (2012). Stalking in the twilight zone: Extent of cyberstalking victimization and offending among college students. *Deviant behavior, 33*(1), 1-25.
140. Finn, J. (2004). A survey of online harassment at a university campus. *Journal of Interpersonal violence, 19*(4), 468-483.
141. Spitzberg, B. H., & Hoobler, G. (2002). Cyberstalking and the technologies of interpersonal terrorism. *New media & society, 4*(1), 71-92.
142. Hazelwood, S. D., & Koon-Magnin, S. (2013). Cyber stalking and cyber harassment legislation in the United States: A qualitative analysis. *International Journal of Cyber Criminology, 7*(2), 155.
143. Alexy, E. M., Burgess, A. W., Baker, T., & Smoyak, S. A. (2005). Perceptions of cyberstalking among college students. *Brief treatment and crisis intervention, 5*(3), 279.
144. Bennett, D. C., Guran, E. L., Ramos, M. C., & Margolin, G. (2011). College students' electronic victimization in friendships and dating relationships: Anticipated distress and associations with risky behaviors. *Violence and victims, 26*(4), 410-429.
145. Chaulk, K., & Jones, T. (2011). Online obsessive relational intrusion: Further concerns about Facebook. *Journal of Family Violence, 26*(4), 245-254.
146. Burke, S. C., Wallen, M., Vail-Smith, K., & Knox, D. (2011). Using technology to control intimate partners: An exploratory study of college undergraduates. *Computers in human behavior, 27*(3), 1162-1167.
147. Lyndon, A., Bonds-Raacke, J., & Cratty, A. D. (2011). College students' Facebook stalking of ex-partners. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking, 14*(12), 711-716.

148. Gámez-Guadix, M., Almendros, C., Borrajo, E., & Calvete, E. (2015). Prevalence and association of sexting and online sexual victimization among Spanish adults. *Sexuality Research and Social Policy, 12*(2), 145-154.
149. Drouin, M., & Tobin, E. (2014). Unwanted but consensual sexting among young adults: Relations with attachment and sexual motivations. *Computers in Human Behavior, 31*, 412-418.
150. Stroud, S. R. (2014). The dark side of the online self: A pragmatist critique of the growing plague of revenge porn. *Journal of Mass Media Ethics, 29*(3), 168-183.
151. Johnson, H., Ollus, N., & Nevala, S. (2007). *Violence against women: An international perspective*. Springer Science & Business Media.
152. Mascheroni, G., Vincent, J., & Jimenez, E. (2015). "Girls are addicted to likes so they post semi-naked selfies": Peer mediation, normativity and the construction of identity online. *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace, 9*(1), 5.
153. Drouin, M., Ross, J., & Tobin, E. (2015). Sexting: A new, digital vehicle for intimate partner aggression?. *Computers in human behavior, 50*, 197-204.
154. Daneback, K., Månsson, S. A., & Ross, M. (2007). Using the Internet to find offline sex partners. *CyberPsychology & Behavior, 10*(1), 100-107.
155. Baker, A. J. (2005). *Double click: Romance and commitment among online couples*. Hampton Press (NJ).
156. Bluett-Boyd, N., Fileborn, B., Quadara, A., & Moore, A. D. (2013). The role of emerging communication technologies in experiences of sexual violence: A new legal frontier?. *Journal of the Home Economics Institute of Australia, 20*(2), 25-29.
157. Mitchell, K. J., Finkelhor, D., Wolak, J., Ybarra, M. L., & Turner, H. (2011). Youth internet victimization in a broader victimization context. *Journal of Adolescent Health, 48*(2), 128-134.
158. Craven, S., Brown, S., & Gilchrist, E. (2006). Sexual grooming of children: Review of literature and theoretical considerations. *Journal of sexual aggression, 12*(3), 287-299.

159. McAlinden, A. M. (2006). 'Setting'Em Up': Personal, familial and institutional grooming in the sexual abuse of children. *Social & Legal Studies*, 15(3), 339-362.
160. Sullivan, J., & Beech, A. (2002). Professional perpetrators: Sex offenders who use their employment to target and sexually abuse the children with whom they work. *Child Abuse Review: Journal of the British Association for the Study and Prevention of Child Abuse and Neglect*, 11(3), 153-167.
161. O'Connell, R. (2003). A typology of child cyberexploitation and online grooming practices.
162. Shannon, D. (2008). Online sexual grooming in Sweden—Online and offline sex offences against children as described in Swedish police data. *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention*, 9(2), 160-180.
163. Walsh, W. A., & Wolak, J. (2005). Nonforcible Internet-related sex crimes with adolescent victims: Prosecution issues and outcomes. *Child Maltreatment*, 10(3), 260-271.
164. Wells, M., & Mitchell, K. J. (2008). How do high-risk youth use the Internet? Characteristics and implications for prevention. *Child maltreatment*, 13(3), 227-234.
165. Mitchell, K. J., Finkelhor, D., & Wolak, J. (2005). The Internet and family and acquaintance sexual abuse. *Child maltreatment*, 10(1), 49-60.
166. Livingstone, S., & Helsper, E. J. (2008). Parental mediation of children's internet use. *Journal of broadcasting & electronic media*, 52(4), 581-599.
167. MacPherson, S., Brown, E. C., Herold, B., & Narayan, A. (2018). Media-facilitated sexual assault in children and teens. *Clinical pediatrics*, 57(11), 1349-1353.
168. Daneback, K. (2006). *Love and sexuality on the internet*. Department of Social Work.
169. <http://mediacentre.ninemsn.com.au/mediacentre/pressreleases/112.aspx>. Erişim Tarihi:13.02.2022

170. Cooper, A. L., Morahan-Martin, J., Mathy, R. M., & Maheu, M. (2002). Toward an increased understanding of user demographics in online sexual activities. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 28(2), 105-129.
171. Helweg-Larsen, K., & Larsen, H. B. (2006). The prevalence of unwanted and unlawful sexual experiences reported by Danish adolescents: Results from a national youth survey in 2002. *Acta Paediatrica*, 95(10), 1270-1276.
172. Snaychuk, L. A., & O'Neill, M. L. (2020). Technology-facilitated sexual violence: Prevalence, risk, and resiliency in undergraduate students. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 29(8), 984-999.
173. Rowse, J., Mullane, S., Bassed, R., & Tully, J. (2022). Technology-facilitated sexual assault in children and adolescents; is there a cause for concern? Fourteen years of experience at a metropolitan forensic paediatric medical service. *Journal of Paediatrics and Child Health*, 58(3), 409-414.
174. Rowse, J., Bolt, C., & Gaya, S. (2020). Swipe right: the emergence of dating-app facilitated sexual assault. A descriptive retrospective audit of forensic examination caseload in an Australian metropolitan service. *Forensic Science, Medicine and Pathology*, 16(1), 71-77.
175. National Crime Agency. (2016). Emerging new threat in online dating: Initial trends in internet dating-initiated serious sexual assaults.
176. Choo, W. Y., Dunne, M. P., Marret, M. J., Fleming, M., & Wong, Y. L. (2011). Victimization experiences of adolescents in Malaysia. *Journal of adolescent health*, 49(6), 627-634.
177. Sengupta, A., & Chaudhuri, A. (2011). Are social networking sites a source of online harassment for teens? Evidence from survey data. *Children and Youth Services Review*, 33(2), 284-290.
178. Leander, L., Christianson, S. Å., & Granhag, P. A. (2008). Internet-initiated sexual abuse: adolescent victims' reports about On-and Off-line sexual activities. *Applied Cognitive Psychology: The Official Journal of the Society for Applied Research in Memory and Cognition*, 22(9), 1260-1274.
179. Yazar, M. E., & Boz, B. (2019). 2010-2016 Yılları Arasında Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi'ne Başvuran Cinsel İstismar ve

- Cinsel Saldırı Olgularının Değerlendirilmesi. *The Bulletin of Legal Medicine*, 24(1), 43-50.
180. Dunkels, E. (2007). *Bridging the distance: children's strategies on the internet* (Doctoral dissertation, Interaktiva medier och lärande).
181. Zagloul, N. M., Farghaly, R. M., ELKhatib, H., Issa, S. Y., & El-Zoghby, S. M. (2022). Technology facilitated sexual violence: a comparative study between working and non-working females in Egypt before and during the COVID-19 pandemic. *Egyptian journal of forensic sciences*, 12(1), 1-11.
182. Powell, A., & Henry, N. (2019). Technology-facilitated sexual violence victimization: Results from an online survey of Australian adults. *Journal of interpersonal violence*, 34(17), 3637-3665.
183. Salerno-Ferraro, A. C., Erentzen, C., & Schuller, R. A. (2022). Young women's experiences with technology-facilitated sexual violence from male strangers. *Journal of interpersonal violence*, 37(19-20), NP17860-NP17885.
184. Couch, D., & Liamputtong, P. (2008). Online dating and mating: The use of the internet to meet sexual partners. *Qualitative Health Research*, 18(2), 268-279.
185. Erikson, E. H. (1968). Identity and the life cycle: Selected papers.
186. Landry, M., Vyas, A., Turner, M., Glick, S., & Wood, S. (2015). Evaluation of social media utilization by Latino adolescents: implications for mobile health interventions. *JMIR mHealth and uHealth*, 3(3), e4374.
187. Köroğlu, E. (2001). Amerikan psikiyatri birliği: psikiyatride hastalıkların tanımlanması ve sınıflandırılması el kitabı, yeniden gözden geçirilmiş 4. Baskı (*Dsm-Iv-Tr*). (Köroğlu, E., Çev.). Ankara: Hekimler.
188. Manzoor, M., & Vimarlund, V. (2018). Digital technologies for social inclusion of individuals with disabilities. *Health and technology*, 8(5), 377-390.
189. Gravell, C. (2012). Loneliness and cruelty: people with learning disabilities and their experience of harassment, abuse and related crime in the community.

190. Chadwick, D., Wesson, C., & Fullwood, C. (2013). Internet access by people with intellectual disabilities: Inequalities and opportunities. *Future internet*, 5(3), 376-397.
191. Coyle, C. L., & Vaughn, H. (2008). Social networking: Communication revolution or evolution?. *Bell Labs technical journal*, 13(2), 13-17.
192. Seale, J., & Chadwick, D. (2017). How does risk mediate the ability of adolescents and adults with intellectual and developmental disabilities to live a normal life by using the Internet?. *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*, 11(1).
193. https://webarchive.nationalarchives.gov.uk/ukgwa/20160105160709/http://www.ons.gov.uk/ons/dcp171778_310435.pdf . Erişim Tarihi:20.03.2022
194. Patrick, P. A., Obermeyer, I., Xenakis, J., Crocitto, D., & O'Hara, D. M. (2020). Technology and social media use by adult patients with intellectual and/or developmental disabilities. *Disability and Health Journal*, 13(1), 100840.
195. Salmerón, L., Gómez, M., & Fajardo, I. (2016). How students with intellectual disabilities evaluate recommendations from internet forums. *Reading and Writing*, 29(8), 1653-1675.
196. Chadwick, D. D., Quinn, S., & Fullwood, C. (2017). Perceptions of the risks and benefits of Internet access and use by people with intellectual disabilities. *British Journal of Learning Disabilities*, 45(1), 21-31.
197. Barger, E., Wacker, J., Macy, R., & Parish, S. (2009). Sexual assault prevention for women with intellectual disabilities: A critical review of the evidence. *Intellectual and Developmental Disabilities*, 47(4), 249-262.
198. Karasu, M., Isır, A. B., Aydın, N., & Dülger, H. E. (2009). Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalınca 1998-2005 yılları arasında düzenlenen adli raporların değerlendirilmesi. *Gaziantep Medical Journal*, 15(1), 10-15.
199. Demirkaya, S. K., & Küçükköse, M. (2017). Ruhsal Durum Muayenesi İçin Çocuk ve Ergen Psikiyatrisine Yönlendirilen Cinsel

- İstismara Uğramış Çocuk ve Ergenlerin Demografik ve Klinik Özellikleri. *Adli Tıp Bülteni*, 29, 14-20.
200. Koçak, U., & Alpaslan, A. H. (2015). Cinsel istismara uğrayan çocuk ve ergenlerin sosyodemografik özellikleri ve ruhsal değerlendirmesi. *Adli Tıp Bülteni*, 20(1), 27-33.
201. Aylott, J. (1999). Preventing rape and sexual assault of people with learning disabilities. *British journal of nursing*, 8(13), 871-876.
202. Lewis, S. H., & Kim, M. (2003). Unspoken Crimes: Sexual Assault in Rural= 20 America.
203. Kilpatrick, D. G., Resnick, H. S., Ruggiero, K. J., Conoscenti, L. M., & McCauley, J. (2007). *Drug-facilitated, incapacitated, and forcible rape: A national study*. Charleston, SC: National Criminal Justice Reference Service.
204. Collins, J. J., & Messerschmidt, P. M. (1993). Epidemiology of alcohol-related violence. *Alcohol Research and Health*, 17(2), 93.
205. Lorenz, K., & Ullman, S. E. (2016). Alcohol and sexual assault victimization: Research findings and future directions. *Aggression and Violent Behavior*, 31, 82-94.
206. Johnston, L. D., Miech, R. A., O'Malley, P. M., Bachman, J. G., Schulenberg, J. E., & Patrick, M. E. (2019). Monitoring the Future National Survey Results on Drug Use, 1975-2018: Overview, Key Findings on Adolescent Drug Use. *Institute for Social Research*.
207. Kann, L., McManus, T., Harris, W. A., at al. (2018). Youth risk behavior surveillance—United States, 2017. *MMWR Surveillance Summaries*, 67(8), 1.
208. Lewycka, S., Clark, T., Peiris-John, R., at al. (2018). Downwards trends in adolescent risk-taking behaviours in New Zealand: Exploring driving forces for change. *Journal of paediatrics and child health*, 54(6).
209. Butler, A. C. (2013). Child sexual assault: Risk factors for girls. *Child abuse & neglect*, 37(9), 643-652.
210. Finkelhor, D. (1980). Risk factors in the sexual victimization of children. *Child Abuse & Neglect*, 4(4), 265-273.
211. Conte, J. R., Wolf, S., & Smith, T. (1989). What sexual offenders tell us about prevention strategies. *Child abuse & neglect*, 13(2), 293-301.

212. Finkelhor, D. (2010). *Sexually victimized children*. Simon and Schuster.
213. Gökçearsan, Ş., & Seferoğlu, S.S. (2016). Ortaokul öğrencilerinin internet kullanım biçimleri: Riskli davranışlar ve fırsatlar. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(1), 383-404.
214. Stahl, C., & Fritz, N. (2002). Internet safety: Adolescents' self-report. *Journal of Adolescent Health*, 31(1), 7-10.
215. Livingstone, S., Haddon, L., Görzig, A., & Ólafsson, K. (2011). Risks and safety on the internet: the perspective of European children: full findings and policy implications from the EU Kids Online survey of 9-16 year olds and their parents in 25 countries.
216. Shannon, D. (2007). *Vuxnas sexuella kontakter med barn via Internet: omfattning, karaktär, åtgärder*. Norstedts Juridik AB.
217. Livingstone, S., & Haddon, L. (Eds.). (2012). *Children, risk and safety on the internet: Research and policy challenges in comparative perspective*. Policy Press.
218. https://tr.wikipedia.org/wiki/T%C3%BCrkiye%27de_COVID-19_pandemisi. Erişim Tarihi:01.04.2022
219. Godin, M. (2020). As cities around the world go on lockdown, victims of domestic violence look for a way out. *Time [Internet]*, 18.
220. Women's Aid, U. K. (2020). The impact of COVID-19 on women and children experiencing domestic abuse, and the life-saving services that support them. *Women's Aid UK*.
221. Allen-Ebrahimian, B. (2020). China's domestic violence epidemic. *Axios*, 10, w26823.
222. World Health Organization. (2020). *COVID-19 and violence against women: what the health sector/system can do, 7 April 2020* (No. WHO/SRH/20.04). World Health Organization.
223. Wolak, J., Mitchell, K. J., & Finkelhor, D. (2003). Escaping or connecting? Characteristics of youth who form close online relationships. *Journal of adolescence*, 26(1), 105-119.
224. Flack Jr, W. F., Hansen, B. E., Hopper, A. B., et al. (2016). Some types of hookups may be riskier than others for campus sexual

- assault. *Psychological trauma: theory, research, practice, and policy*, 8(4), 413.
225. Fansher, A. K., & Randa, R. (2019). Risky social media behaviors and the potential for victimization: A descriptive look at college students victimized by someone met online. *Violence and gender*, 6(2), 115-123.
226. Beauchamp, A. M., Cotton, H. R., LeClere, A. T., Reynolds, E. K., Riordan, S. J., & Sullivan, K. E. (2017). Super likes and right swipes: How undergraduate women experience dating apps. *Journal of the Student Personnel Association at Indiana University*, 1-16.
227. Finkelhor, D., Mitchell, K. J., & Wolak, J. (2000). Online victimization: A report on the nation's youth.
228. Şenol, E., Meral, O., Sertöz, Ö. Ö., Altıntoprak, A. E., Coşkunol, H., & Güler, H. (2016). Cinsel saldırı olguları için düzenlenen adli psikiyatrik raporların incelenmesi. *The Bulletin of Legal Medicine*, 21(3), 159-166.
229. Gönültaş, M. B. (2021). Sexual Abuse Whirlpool: Characteristics of Abuse (Type, Perpetrator-Victim Relation, Psychological Reactions of Victims), Parents' Attitudes and Behaviours of Abusers (Grooming Methods). *Adli Tıp Bülteni*, 26(3), 171-179.
230. Gilbert, L., Sarvet, A. L., Wall, M., at al. (2019). Situational contexts and risk factors associated with incapacitated and nonincapacitated sexual assaults among college women. *Journal of Women's Health*, 28(2), 185-193.
231. Sawyer, A. N., Smith, E. R., & Benotsch, E. G. (2018). Dating application use and sexual risk behavior among young adults. *Sexuality Research and Social Policy*, 15(2), 183-191.
232. Choi, E. P. H., Wong, J. Y. H., & Fong, D. Y. T. (2018). An emerging risk factor of sexual abuse: the use of smartphone dating applications. *Sexual Abuse*, 30(4), 343-366.
233. Lindsay, M., & Krysik, J. (2012). Online harassment among college students: A replication incorporating new Internet trends. *Information, Communication & Society*, 15(5), 703-719.
234. Cebecioğlu, G., & Altıparmak, İ. B. (2017). Dijital şiddet: Sosyal paylaşım ağları üzerine bir araştırma.

235. National Campaign to Prevent Teen and Unplanned Pregnancy. (2008). Sex and tech: Results from a survey of teens and young adults.
236. Hayes, R. M., & Dragiewicz, M. (2018, November). Unsolicited dick pics: Erotica, exhibitionism or entitlement?. In *Women's Studies International Forum* (Vol. 71, pp. 114-120). Pergamon.
237. Mandau, M. B. H. (2020). 'Directly in your face': A qualitative study on the sending and receiving of unsolicited 'dick pics' among young adults. *Sexuality & Culture*, 24(1), 72-93.
238. Oswald, F., Lopes, A., Skoda, K., Hesse, C. L., & Pedersen, C. L. (2020). I'll show you mine so you'll show me yours: Motivations and personality variables in photographic exhibitionism. *The Journal of Sex Research*, 57(5), 597-609.
239. Kırıcı GS, Birincioğlu İ. (2021). Evaluation of Child Sexual Abuse Cases. *Adli Tıp Bülteni*.
240. Winetrobe, H., Rice, E., Bauermeister, J., Petering, R., & Holloway, I. W. (2014). Associations of unprotected anal intercourse with Grindr-met partners among Grindr-using young men who have sex with men in Los Angeles. *AIDS care*, 26(10), 1303-1308.
241. Yaşat Aksay E. Çocuk Cinsel İstismar Olgularinin Medikolegal Değerlendirilmesinde *Güncel Teknolojinin Kullanımı Ve Multidisipliner Perspektif Yaklaşımı (Tıpta Uzmanlık Tezi)*. Mersin, Mersin Üniversitesi, 2021.
242. Abbey, A., Ross, L. T., & McDuffie, D. (1994). Alcohol's role in sexual assault. In *Addictive behaviors in women* (pp. 97-123). Humana Press, Totowa, NJ.
243. Crowell, N. A., & Burgess, A. W. (1996). Understanding violence against women. American Psychological Association.
244. Abbey, A., McAuslan, P., & Ross, L. T. (1998). Sexual assault perpetration by college men: The role of alcohol, misperception of sexual intent, and sexual beliefs and experiences. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 17(2), 167.
245. Abbey, A., Ross, L. T., McDuffie, D., & McAuslan, P. (1996). Alcohol, misperception, and sexual assault: How and why are they

- linked. *Sex, power, conflict: Evolutionary and feminist perspectives*, 138-161.
246. Abbey, A., Ross, L. T., McDuffie, D., & McAuslan, P. (1996). Alcohol and dating risk factors for sexual assault among college women. *Psychology of women quarterly*, 20(1), 147-169.
247. Crowe, L. C., & George, W. H. (1989). Alcohol and human sexuality: review and integration. *Psychological bulletin*, 105(3), 374.
248. Abbey, A., Zawacki, T., Buck, P. O., Clinton, A. M., & McAuslan, P. (2001). Alcohol and sexual assault. *Alcohol Research & Health*, 25(1), 43.
249. Testa, M., & Livingston, J. A. (1999). Qualitative analysis of women's experiences of sexual aggression: Focus on the role of alcohol. *Psychology of Women Quarterly*, 23(3), 573-589.
250. Erbaş, M., Kadı, G., Balcı, Y., & Göçeoğlu, Ü. Ü. (2019). Muğla Adli Tıp Şube Müdürlüğü'ne başvuran gençlik yaş grubuna ait cinsel saldırı olgularının değerlendirilmesi. *Adli Tıp Bülteni*, 24(1), 9-16.
251. Karanfil, R., Toprak, S., & Arslan, M. M. (2008). Kahramanmaraş'ta 2005-2007 Yıllarında Anal Yoldan Cinsel Saldırı İddiası Bulunan Olguların Değerlendirilmesi. *The Bulletin of Legal Medicine*, 13(1), 19-24.
252. Karbeyaz, K., Çelikel, A., & Ortanca, İ. (2017). Evlilik içi cinsel saldırı olgularını ruhsal bulgular olmadan tespit etmek mümkün mü?.
253. Cavlak, M., Odabaşı Balseven, A., Akcan, R., at al. (2014). Cinsel Saldırı sonucunda gebe kalan olguların değerlendirilmesi. *STED/Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 23(2), 60-64.
254. Workowski, K. A., & Bolan, G. A. (2015). Sexually transmitted diseases treatment guidelines, 2015. *MMWR. Recommendations and reports: Morbidity and mortality weekly report. Recommendations and reports*, 64(RR-03), 1.
255. McConkey, T. E., Sole, M. L., & Holcomb, L. (2001). Assessing the female sexual assault survivor. *Nurse Practitioner*, 26(7), 28.
256. Jauréguy, F., Chariot, P., Vessières, A., & Picard, B. (2016). Prevalence of Chlamydia trachomatis and Neisseria gonorrhoeae infections detected by real-time PCR among individuals reporting sexual assaults in the Paris, France area. *Forensic science international*, 266, 130-133.

257. Gölge, Z. B., Yavuz, M. F., Korkut, S., & Kahveci, S. (2013). Yetişkin kadın mağdurlarda cinsel saldırı sonrası görülen ruhsal ve sosyal sorunlar. *Adli Tıp Bülteni*, 18(3), 82-91.
258. Korkmaz, M., Uysal, C., Sivri, S., at al. (2014). Cinsel saldırı sonrası adli tıp bölümüne başvuran olguların beden ve ruh sağlıklarının değerlendirilmesi. *Dicle Tıp Dergisi*, 41(4), 656-661.
259. Polat, S., Çelik, F. H., Köroğlu, A., Aslan, M., & Hoccoğlu, Ç. (2016). Bir eğitim hastanesine intihar girişimi ile başvuran olguların değerlendirilmesi. *Kocatepe Tıp Dergisi*, 17(1), 18-23.
260. Teti, G. L., Rebok, F., Rojas, S. M., Grendas, L., & Daray, F. M. (2014). Systematic review of risk factors for suicide and suicide attempt among psychiatric patients in Latin America and Caribbean. *Revista Panamericana de Salud Pública*, 36(2), 124-133.
261. Ingemann-Hansen, O., Brink, O., Sabroe, S., Sørensen, V., & Charles, A. V. (2008). Legal aspects of sexual violence—Does forensic evidence make a difference?. *Forensic Science International*, 180(2-3), 98-104.
262. Strasinger, S. K., & Di Lorenzo, M. S. (2014). *Urinalysis and body fluids*. FA Davis.
263. Willott, G. M., & Allard, J. E. (1982). Spermatozoa—their persistence after sexual intercourse. *Forensic science international*, 19(2), 135-154.
264. Canadian Panel on Violence Against Women. (1993). Changing the Landscape: Ending Violence, Achieving Equality.
265. Jones, L. M., Mitchell, K. J., & Finkelhor, D. (2012). Trends in youth internet victimization: Findings from three youth internet safety surveys 2000–2010. *Journal of adolescent Health*, 50(2), 179-186.

ŞEKİL ve GRAFİKLER DİZİNİ

Şekiller

Şekil 1: 2012-2021 yılları arasında Amerika Birleşik Devletleri'nde tercih edilen sosyal medya uygulamaları (Pew Research Center 2021 raporu)

Şekil 2: Dünya genelinde internet, sosyal medya ve dijital platformlarda geçirilen süreler (We Are Social Ekim 2021 raporu)

Şekil 3: İnterneti kullanma nedenleri (We Are Social Ekim 2021 raporu)

Şekil 4: Dünya genelinde Ekim 2020-Ekim 2021 tarihleri arası internet, telefon ve sosyal medya kullanımındaki artış oranları (We Are Social Ekim 2021 raporu)

Grafikler

Grafik 1: Olguların cinsiyet dağılımı

Grafik 2: Olguların yaşlara göre dağılımı (n)

Grafik 3: Olguların yıllara göre muayene başvuruları (n)

Grafik 4: Sosyal medya şiddetinin platformlara göre dağılımı

Grafik 5: Yıllara göre çevrimiçi tanışmanın gerçekleştiği sosyal medya platformları

Grafik 6: Yıllara göre çevrimiçi şiddetin gerçekleştiği sosyal medya platformları

Grafik 7: Çevrimiçi tanışma ile ilk görüşme arası zaman dağılımı

Grafik 8: Çevrimiçi tanışma ile cinsel saldırı arası zaman dağılımı

Grafik 9: Teknolojik cihazlar aracılığıyla yapılan cinsel şiddet dağılımı

Grafik 10: Sosyal medya aracılığıyla yapılan tehdit

Grafik 11: Cinsel şiddet türleri

Grafik 12: Cinsel saldırı ile muayene arası zaman dağılımı

Grafik 13: Psikiyatrik patoloji dağılımı

Grafik 14: Faillerin yaş dağılımı

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1: Olguların yaşlara göre dağılımı

Tablo 2: Olguların birlikte yaşadığı kişiler (n)

Tablo 3: Cinsel saldırının meydana geldiği mevsim ile cinsiyet arasındaki ilişki

Tablo 4: Şikayetçi olan kişi ile olgunun yaşı arasındaki ilişki

Tablo 5: Sosyal medya şiddetinin platformlara göre dağılımı

Tablo 6: Facebook üzerinden tanışan olgular ile aile yapıları arasındaki ilişki

Tablo 7: Instagram üzerinden tanışan olgular ile aile yapıları arasındaki ilişki

Tablo 8: Facebook üzerinden tanışan olgular ile yaşadıkları yer arasındaki ilişki

Tablo 9: Instagram üzerinden tanışan olgular ile çalışma durumları arasındaki ilişki

Tablo 10: Çevrimiçi tanışma-ilk görüşme arası zaman ile mental retardasyon arasındaki ilişki

Tablo 11: Mental retardasyon ile çevrimiçi tanışma-cinsel saldırı arası zaman arasındaki ilişki

Tablo 12: Çevrimiçi şiddetin mevsimlere göre dağılımı

Tablo 13: Mental retardasyon ile çevrimiçi şiddet arasındaki ilişki

Tablo 14: Mağdurların eğitim durumları ile ejekülasyon arasındaki ilişki

Tablo 15: Ejekülasyon ile mental retardasyon arasındaki ilişki

Tablo 16: Mağdurların yaşı ile fail tarafından kaçırılmaları arasındaki ilişki

Tablo 17: Mağdur ile failin çevrimiçi yolla tanışması ile mağdurun fail tarafından kaçırılması arasındaki ilişki

Tablo 18: Son cinsel saldırı ile muayene arası geçen zaman ile vajinal bulgu arasındaki ilişki

Tablo 19: Yaşa göre psikiyatrik patoloji ve intihar ilişkisi

Tablo 20: Olguların yaşı ile failerin yaşı arasındaki ilişki

Tablo 21: Failerin yaşı ile mental retarde olgular arasındaki ilişki

Tablo 22: Fail eğitim durumu ile mağdurun yaşı arasındaki ilişki

Tablo 23: Çevrimiçi şiddetin failin eğitim durumuyla ilişkisi

KISALTMALAR DİZİNİ

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

PTSB: Posttravmatik Stres Bozukluğu

DSÖ: Dünya Sağlık Örgütü

ILO: Uluslararası Çalışma Örgütü

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

TDK: Türk Dil Kurumu

DSM: The Diagnostic and Statistical Manuel of Mental Disorders

IWS: Internet World Stats

UNODC: Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi

TFSV: Technology-Facilitated Sexual Violence

BİT: Bilgi ve İletişim Teknolojileri

TCK: Türk Ceza Kanunu

CYBH: Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar